

ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

Εξαμηνιαία έκδοση του Κοινοτικού Συμβουλίου
Νέου Χωρίου Κυθρέας

Συντακτική Επιτροπή: Χρίστος Λαμπριάς,
Άντρη Κούννου, Μαρία Τσαγκάρη,
Ρεβέκκα Νικολαΐδη Πιερί, Λουκάς Κυρ. Ταλατίνης
Σύμβουλος Έκδοσης: Απόστολος Γ. Κουρουπάκης
Σελίδωση: Χρυσόστομος Δημητρόπουλος
Διεύθυνση: Μαγνησίας 3, 1056 Λευκωσία, Τηλ. 99 330981
Ηλεκτρονική επικοινωνία: lambriasc@yahoo.com
Ιστοσελίδα: <http://www.niochorio.org.cy>
Facebook: [https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/Κοινοτικό_Συμβούλιο_Νέου_Χωρίου_Κυθρέας)
Κοινοτικό Συμβούλιο Νέου Χωρίου Κυθρέας

Εκτύπωση: Τυπογραφεία «ΚΩΝΟΣ Λτδ»
Αμαζόνων 3, 2150 Στρόβολος, Τ.Κ. 20287
Τηλ. 22 491419, Φαξ : 22 491443
Email : info@konospress.com
Website: www.konospress.com

ISSN 2547-9156 / ISSN 2547-9164

Στα κείμενα εκφράζονται προσωπικές απόψεις των
συνεργατών που τα υπογράφουν και δεν εκφράζουν ούτε
δεσμεύουν με κανένα τρόπο το Κοινοτικό Συμβούλιο

**ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ**

Κοινοτάρχης: Χρίστος Λαμπριάς
Μαγνησίας 3, 1056, Λευκωσία
Τηλ. 99 330981, Email: lambriasc@yahoo.com

Αν. Κοινοτάρχης: Ανδρούλα Φιλιππίδου-Αθανασιάδου
Ολύμπου 37, 2322 Κ. Λακατάμια
Τηλ. 99311290, Email: aphilippidou@gmail.com

Μέλη

Κώστας Κοκονής
Αβραάμ 4, 2049, Στρόβολος
Τηλ. 99222635, Email: kokonc@cytanet.com.cy

Σοφοκλής Χατζηανδρέου
Ιωάννη Καποδίστρια, 2236, Λατσία
Τηλ 99244212, Email: sofos@hotmail.com

Χαράλαμπος Κυριακίδης
Αγίας Τριάδας 5, 2548, Δάλι
Τηλ. 99592158, Email: p.kyriakides@cytanet.com.cy

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 4 Χαιρετισμός
5 Προλόγισμα
6 Άρθρο: Τα ψηλά κυπαρίσσια
7 Άρθρο: «Βρέθηκαν τα λείψανα της γιαγιάς»
8 Εκδήλωση: «Κοιτώντας προς το Φως»
10 Συνομιλία: Δώρα Μιχαήλ-Ανδρέου
12 Εκδήλωση: «Νέο Χωρίο Κυθρέας - Γενέθλια γη, οι ρίζες μας»
14 Ρεπορτάζ: Η ελπίδα του αύριο
16 Θέμα: Βραβείο Δημοσιογραφίας στη Νιοχωρίτισσα Άντρη Κούννου
18 Θέμα: Τιμούμε τους αγίους μας
19 Ρεπορτάζ: Προσκύνημα σε μοναστήρια
22 Εκδήλωση: Συνεστίαση Νιοχωριτών
24 Ρεπορτάζ: Συντήρηση της εκκλησίας και του κοιμητηρίου στο Νιοχωρκό
26 Ρεπορτάζ: Τιμούμε τους πεσόντες
- 34 Θύμησες του χωριού μας
36 Γλυκές σχολικές αναμνήσεις
40 Είδαμε τις γειτονίες μας
42 Ποιήματα
44 Έθιμα του Πάσχα
46 Ο Παππούς ο Πανακός
48 Κυνηγώντας στο Νιόχωρκο
50 Οι καλύτεροι κεφτέδες
- 52 Ιστορικό: Νιοχωρίτες βουλευτές
54 Αθλητισμός: Παύλος Δράκος, ο βράχος της Ομόνοιας
56 Εκκλησία: Εκκλησιασμός και Θεία Κοινωνία
58 Υγεία: Στεφανιαία νόσος και έμφραγμα μυοκαρδίου
60 Διατροφή: Μύθοι και πραγματικότητα
62 Βιβλίο: Χρίστος Κ. Λαμπριάς, Νέο Χωρίο Κυθρέας. Γενέθλια γη, οι ρίζες μας, Λευκωσία 2017
64 Φωτογραφήματα
66 Γνωρίζετε ότι...

Χαιρετισμός

ΑΠΟ ΤΟΝ **ΘΕΟΦΙΛΕΣΤΑΤΟ**
ΕΠΙΣΚΟΠΟ ΜΕΣΑΟΡΙΑΣ κ. ΓΡΗΓΟΡΙΟ

Με ιδιαίτερη χαρά και συγκίνηση χαιρετίζω τον εγκαινιασμό νέας έντυπης και ηλεκτρονικής περιοδικής έκδοσης, με τίτλο «Νιοχωρίτικη Φωνή».

Με διακατέχει χαρά, διότι, παρά τον εκτοπισμό και τη συνεχιζόμενη κατοχή της πατρώας γης, οι πρόσφυγές μας επιθυμούν να διατηρούν, με ποικίλους προσφερόμενους τρόπους και μέσα, να μεταλαμπαδεύουν την παράδοση, την ιστορία και τον πολιτισμό μας, με πίστη στον Τριαδικό Θεό. Πρόκειται για όλα εκείνα που μάς κράτησαν ριζωμένους στον ελληνορθόδοξο πολιτισμό μας, παρά τον ξεριζωμό του 1974 και τις καθημερινές «σειρήνες του κόσμου τούτου», οι οποίες επιθυμούν να ισοπεδώσουν τα πάντα, ιδιαίτερα ό,τι συναποτελεί το χαρακτήρα και εν γένει την ιδιοπροσωπία μας.

Παράλληλα, με διακατέχει και συγκίνηση, διότι τη δεκαετία 2008-18, ως Επίσκοπος Μεσαορίας, με την ευλογία του Μακαριωτάτου Προκαθημένου της Αυτοκεφάλου Αποστολικής Εκκλησίας μας, και την ανάθεση της ευθύνης ανασύστασης των Εκκλησιαστικών Επιτροπών της κατεχόμενης Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας, γνώρισα τους εκτοπισμένους μας που εμφορούνται από αγάπη για τον τόπο τους. Μαζί σας εργαζόμαστε όλοι με κοινό σκοπό τη διατήρηση της ενότητας, της μνήμης και της νοσταλγίας του Νέου Χωριού Κυθρέας στην κοιλάδα που ξεκινά από τον Πενταδάκτυλο και φθάνει στον κάμπο της Μεσαορίας.

Φάρος και πυξίδα οι βουβές και συλημένες εκκλησίες μας: ο Άγιος Χαράλαμπος με το πλουμισμένο καμπαναριό, ο Άγιος Νικόλαος που μετατράπηκε σε τζαμί μετά το 1571, ο Τίμιος Πρόδρομος και ο Μεγαλομάρτυρας Θεόδωρος ο Στρατηλάτης νοτιότερα, ανάμεσα στα περιβόλια και τα κτήματα των Νεοχωριτών. Ακόμη, το κοιμητήριο του Νέου Χωριού, το οποίο σιωπηλά διαλαλεί «εις μνημόσυνον αιώνιον» τη φωνή των προγόνων, κληρικών, διδασκάλων, ηρώων της πίστεως και της πατρίδος, πατέρων και αδελφών μας.

Μέσα στη χαρμολύπη των καιρών προσμένουμε, με τις πρεσβείες των Αγίων του Νέου Χωριού Κυθρέας, την ευλογημένη ημέρα της επανεγκατά-

στασης των παλαιότερων και των νεότερων γενιών, σε συνθήκες ελευθερίας, ειρήνης και αξιοπρέπειας. Ποθούμε με τα χέρια και τον κόπο μας, όπως μάθαμε μέσα στους αιώνες, με φιλοτιμία και φιλεργατικότητα, να αναστηλώσουμε και να διαφυλάξουμε ζωντανά τα ιερά μνημεία της αμωμήτου Ορθοδόξου Πίστεώς μας.

Ταυτόχρονα, σάς μεταφέρω τις πατρικές ευχές και την αγάπη του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Κύπρου κ. κ. Χρυσοστόμου Β'. Επιδαφιλεύω την ευλογία της Εκκλησίας σε όλους τους Νεοχωρίτες, τους μακράν και τους εγγύς (Εφεσ. 2, 17), στον κοινοτάρχη μας κ. Χρίστο Λαμπρία, τον οποίο δράττομαι της ευκαιρίας να συγχαρώ για το όραμά του για το Νέο Χωριό Κυθρέας του παρελθόντος, του παρόντος και του μέλλοντος, καθώς και τις προσπάθειες τις οποίες καταβάλλει για να διατηρήσει και να συσφίξει περαιτέρω την ενότητα και τη συνεργασία των Νιοχωριτών, τα μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου και όλων των οργανωμένων συνόλων, καθώς και τη συντακτική επιτροπή της «Νιοχωρίτικης Φωνής».

Ως Πρόεδρος και μαζί μου ο σεβαστός μας π. Διομήδης Κωνσταντίνου και τα λοιπά μέλη της Εκκλησιαστικής Επιτροπής Αγίου Χαράλαμπος Νέου Χωριού Κυθρέας επιδοκιμάζουμε την απόφαση να κυκλοφορήσει, σε εξαμηνιαία βάση, το περιοδικό «Νιοχωρίτικη Φωνή», το οποίο ευχόμαστε να είναι καλοτάξιδο και να τύχει της στήριξης όλων. Συγχαίρουμε και στηρίζουμε την προσπάθεια και είμαστε βέβαιοι ότι, με το επιμελημένο περιεχόμενό του, θα αναδείξει το ήθος, τα έθιμα, τις Χριστιανικές και Ελληνικές παραδόσεις, την ιστορία και τον πολιτισμό της κοινότητάς μας.

Μετά πολλών εγκαρδίων ευχών
Ο Επίσκοπος Μεσαορίας Γρηγόριος
Πρόεδρος των Εκκλησιαστικών Επιτροπών
της Κατεχόμενης Αρχιεπισκοπικής Περιφέρειας.

Ιερά Αρχιεπισκοπή Κύπρου,
Κυριακή της Σαμαρείτιδος, 6 Μαΐου 2018.

Προλόγισμα

ΑΠΟ ΤΟΝ **ΧΡΙΣΤΟ ΛΑΜΠΡΙΑ**
ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

Αγαπητές συγχωριανές, αγαπητοί συγχωριανοί,

Κρατάτε στα χέρια σας το πρώτο τεύχος του περιοδικού «Νιοχωρίτικη Φωνή», που εκδίδεται με πρωτοβουλία του Κοινοτικού Συμβουλίου Νέου Χωρίου Κυθρέας, εγκαινιάζοντας έναν νέο τρόπο επικοινωνίας μεταξύ όλων των Νιοχωριτών όπου γης. Ελπίζουμε η «Νιοχωρίτικη Φωνή» να καθιερωθεί και να εκδίδεται δύο φορές τον χρόνο, Ιούνιο και Δεκέμβριο.

Οι βασικοί στόχοι της «Νιοχωρίτικης Φωνής» είναι η ανάδειξη της ιστορίας και του πολιτισμού του χωριού μας, η ενημέρωση των Νιοχωριτών για τις εκδηλώσεις του Κοινοτικού Συμβουλίου, η προβολή των δραστηριοτήτων των οργανωμένων συνόλων του χωριού, η εμπλοκή της νεολαίας του Νιοχώρκου και η ανάδειξη των επιτευγμάτων των συγχωριανών μας. Στις σελίδες του περιοδικού μας θα υπάρχουν μόνιμες στήλες, όπως θύμησες για το χωριό, ιστορικές μνήμες, χώρος για τους αποδήμους μας, κ.ά. και σας καλούμε όλους στο πλευρό μας.

Προκειμένου, λοιπόν, η «Νιοχωρίτικη Φωνή» να γίνει η δική σας φωνή έχει συσταθεί συντακτική επιτροπή η οποία θα δέχεται συνεργασίες από οποιονδήποτε, Νιοχωρίτη ή μη, με θέμα που θα αφορά το

χωριό μας και τους ανθρώπους του, από το χθες, το σήμερα και γιατί όχι και το αύριο. Πιστεύουμε ακράδαντα ότι η έκδοση του περιοδικού «Νιοχωρίτικη Φωνή» θα συμβάλει καταλυτικά στη διατήρηση της μνήμης, αλλά και θα κρατήσει άσβεστη την ελπίδα για επιστροφή στα χώματά μας.

Ελπίζουμε στην επιστροφή μας, συνεχίζουμε τον αγώνα μας και δεν ξεχνούμε το σκλαβωμένο χωριό μας. Η συντήρηση της μνήμης του Νιοχώρκου και η διατήρηση των εθίμων και των παραδόσεών του είναι πρώτιστο καθήκον του Κοινοτικού Συμβουλίου.

Με αυτές τις σκέψεις χαιρετίζω την πρώτη έκδοση του περιοδικού και ευελπιστούμε ότι όλοι οι Νιοχωρίτες θα αγκαλιάσουν το περιοδικό της κοινότητάς μας

ΥΓ. Η κάλυψη των συνολικών εξόδων κάθε έκδοσης θα είναι ένα επιπλέον καθήκον του Κοινοτικού Συμβουλίου. Αν και η κρατική χορηγία, που παραχωρείται είναι πολύ περιορισμένη, εν τούτοις αποφασίσθηκε, σε πρώτη φάση, το περιοδικό να διατίθεται δωρεάν προς όλους. Βεβαίως, χορηγίες και εισφορές είναι καλοδεχούμενες. Σας ενημερώνουμε, επίσης, ότι στις σελίδες της Νιοχωρίτικης Φωνής μπορούν να φιλοξενηθούν και διαφημίσεις.

Τα ψηλά κυπαρίσσια

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

«... Και πάλιν κατενόησα εν τοις μνήμασι και είδον τα οστά τα γεγυμνωμένα», και συνέχιζε την ψαλμουδία χωρίς να σκέφτεται ούτε τη ζέστη ούτε τον στενό χώρο στον οποίο είχε συγκεντρωθεί ολόκληρο το χωριό ο παπα-Θεοδόσης. «... εξέλθωμεν και ίδωμεν εν τοις τάφοις, ότι γυμνά οστέα ο άνθρωπος, σκωλήκων βρώμα και δυσωδία»... Θέλεις η ζέστη, θέλεις το πολύ λιβάνι και η σκόνη και φυσικά η συγκίνηση... παρ' τον κάτω φαρδύ-πλατύ...

Έτρεξε η μάνα του, «σήκω, γίόκα μου, και δεν είναι τίποτα, τώρα, τώρα θα φύγουμε», του ψιθύρισε και ο παπα-Θεοδόσης, μετά από μία ολιγόλεπτη παύση και με στραβή ματιά, συνέχισε να ψάλλει... «ο τον θάνατον καταπατήσας, τον δε διάβολον καταργήσας και ζώνη τω κόσμω σου δωρησάμενος»... Σήκωσαν τον μικρό γρήγορα-γρήγορα και τον πήγαν στο στέγαστρο που υπήρχε λίγο πιο πέρα, του έδωσαν ένα ποτήρι νερό και τον άφησαν εκεί. «Πάρε υπομονή, ακόμα λίγο, εσύ μείνε δαμέ». Έκανε όπως του είπε η μάνα του, άλλωστε δεν του άρεσε να τριγυρίζει και μόνος του στο νεκροταφείο. Καθισμένος στον ξύλινο πάγκο παρατηρούσε τον συγκεντρωμένο κόσμο στο μνήμα λίγο πιο πέρα, περιεργαζόταν τους φρεσκοκτισμένους τάφους και τους σωρούς από χώμα, και άκουγε τον παπα-Θεοδόση να λέει «Πάντα κόνις, πάντα τέφρα...», ποθαύμαζε τα πανύψηλα κυπαρίσσια που όριζαν την περίμετρο του νεκροταφείου και περίμενε τη μάνα του... Μέσα σε όλα και μάλλον για να ξεγελάσει τον φόβο του σκεφτόταν πόσες φορές πήγε με τους φίλους του αργά το απόγευμα ως την ξερολιθιά του νεκροταφείου και ξαναγύρισαν πίσω, επειδή φοβήθηκαν να περάσουν τη σιδερένια πόρτα του. Πόσες φορές προσπάθησε ο Γιαννής να τους τρομάξει, όταν κάτι σούρουπα καθόντουσαν στην πλατεία και ακούγανε τις ιστορίες του, φαινόταν από τότε ότι θα γίνει μεγάλος λαφαζάνης. Μα φυσικά και ποτέ δεν πίστεψε αυτά που του 'λεγε ο Γιαννής, ότι τάχα μου είχε μπει μεσάνυχτα μέσα και του έδειχνε ως αποδεικτικό ένα μικρό σταυρό που είχε πάρει από κάποιον τάφο, μα φυσικά και δεν τον πίστευε,

μπορεί να ήταν μικρός, αλλά δεν ήταν παλαβός, κανείς δεν μπαίνει το βράδυ στο νεκροταφείο... Παραπέρα ο παπα-Θεοδόσης συνέχιζε, «το δε σώμα τη παρά σου δημιουργηθείση φύσει δοθήναι», και να κλάματα, και να φωνές... ταραχτήκε, είπαμε, δεν του άρεσε να πηγαίνει εκεί, αμέσως σκέφτηκε να φτιάξει μια ιστορία για να την πει το απόγευμα στην πλατεία στον Γιαννή και στους άλλους, έτσι για να ξεφύγει λιγάκι. Θα πρέπει να την κάνει πολύ τρομαχτική όμως την ιστορία του, εμ τι, μόνο ο Γιαννής θα λέει ιστορίες τρομαχτικές... Μα, ώσπου να σκεφτεί την ιστοριούλα του άκουσε τη βροντερή φωνή του παπα-Θεοδόση «Δεύτε τελευταίον ασπασμόν, δώμεν αδελφοί τω θανόντι [...] Αιωνία σου η μνήμη, αξιομακάριστε και αιείμνηστε αδελφέ ημών» και μετά από λίγο έφτασε η μάνα του «άτε, γίόκα μου, πάμε». Η μάνα του φρόντιζε τους τάφους όσων δεν είχαν δικολογία στο χωριό, άναβε τα καντήλια, ξεχορτάριαζε τους απεριποίητους τάφους, έπλενε με τη σίκλα τα πέτρινα κιβούρια. Τον έπαιρνε συχνά κοντά της, μα εκείνος δεν έλεγε να συνηθίσει... δεν τον άφηγε και να τη βοηθάει, δεν ήταν δουλειές για μικρά παιδιά αυτές, αναγκαστικά όμως τον έπαιρνε μαζί της, κι ας της λιποθυμούσε φορά παρά φορά...

«Αντε, δώστε του ένα πάτσο, φέρτε και λίγο νερό, το έχει συνηθίσει από παιδί», είπε ο Γιαννής, «πού να δείτε πόσο φοβόταν με τις ιστορίες μου» συμπλήρωσε. Όταν συνήλθε για τα καλά και αφού του πέταξαν ένα ποτήρι νερό στο πρόσωπο είδε τον Γιαννή και χωρίς να το καταλάβει έψαξε να βρει το στέγαστρο, τη σιδερένια πόρτα και τη μάνα του να του λέει «λίγο ακόμα και φεύγουμε», αναζητούσε να αφουγκραστεί τη φωνή του παπα-Θεοδόση, μα τίποτα από αυτά δεν έβρισκε, έβλεπε μόνο ένα άσχημο χώρο, έναν βρώμικο οικόπεδο. Δεν ήταν σε καμία περίπτωση αυτό το νεκροταφείο του χωριού του, μόνο ο Γιαννής κατάλαβε τι έψαχνε και του ψιθύρισε στ' αφτί «το απόγευμα θα σου πω μια ιστορία που δεν την έχεις ξανακούσει...».

«Βρέθηκαν τα λείψανα της γιαγιάς»

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ

Σαράντα τέσσερα σχεδόν χρόνια αναμονής έχουν τελειώσει. Το τηλεφώνημα με τα μαντάτα προκαλεί ανάμικτα συναισθήματα. Λύτρωση μετά από τέσσερις και πλέον δεκαετίες, αλλά και αναστάτωση. «Βρέθηκαν τα λείψανα της μάνας, της γιαγιάς...». Εκείνες οι περιγραφές από μαρτυρίες δεν έχουν φθαρεί ποτέ. Στριφογυρνάνε στο μυαλό και στη σκέψη.

Δεν είναι εύκολο να σβηστεί μια εικόνα, ακόμη κι εάν την έχεις φτιάξει μέσα από τα όσα είπαν αυτόπτες μάρτυρες και προπαντός από αφηγήσεις. Πέντε κόρες, η έκτη «έφυγε» προ διετίας, δεν πρόλαβε, τα εγγόνια, όλη η οικογένεια μαζί, όπως και όσοι «προστέθηκαν» στην πορεία (όπως ο γράφων) ξαναζούν εκείνες τις ημέρες του Αυγούστου.

Η ενημέρωση από τη ΔΕΑ έγινε, μετά το τηλεφώνημα, σε δύο φάσεις. Πρώτα από ψυχολόγο και μετά με εικόνες, στο εργαστήριο, από αρχαιολόγο, ανθρωπολόγο και γενετιστή. Η ενημέρωση ξεδιπλώνει μήνες. Οι μαρτυρίες του παππού κι αυτές της γειτόνισσας, που παρακολούθησε από το σπίτι της, από τα μισόκλειστα φυλλαράκια του παραθύρου, την εκτέλεση, ξαναζωντάνεψαν. Η Μαρίτσα Αποστόλου Ευτυχίου, 60 χρόνων τότε, έμεινε στο Νέο Χωρίο Κυθρέας με τον σύζυγό της, τον Ευτυχί, και μετά την προέλαση των Τούρκων εισβολέων.

Δεν ήθελαν να εγκαταλείψουν τη γη τους, αλλά και γιατί «θα φούρνιζε ψωμί για τους στρατιώτες». Είχε πει πως έχουν έλθει στο χωριό τόσοι στρατιώτες, «Τι θα τρώνε;». Η σκηνή της εκτέλεσης, αναπαράγεται 43 χρόνια τώρα, για μένα προσωπικά σχεδόν 30, όταν εντάχθηκα στην οικογένεια. Με λεπτομέρειες που προκαλούν πόνο, όσος χρόνος και να έχει περάσει. Τουρκοκύπριοι ένοπλοι εισήλθαν στο απέναντι σπίτι ψάχνοντας κάποιο συγκεκριμένο πρόσωπο. Ένας από την ομάδα πυροβόλησε τον ηλικιωμένο που «δεν συνεργαζόταν». Η γυναίκα του έβγαλε μια κραυγή, καλώντας τη γειτόνισσα για βοήθεια.

Η Μαρίτσα, η Ευτυχού, όπως ήταν γνωστή στο χωριό, έτρεξε να βοηθήσει. Στη μέση του δρόμου, όπου τους

μάζεψαν, οι ένοπλοι τούς εκτελούν όλους. Ακουστήκη η Μαρίτσα να ερωτά τους ένοπλους: «Τι σας κάναμε;». Τι τους έκαναν; Τίποτα. Η γιαγιά δέχθηκε μια σφαίρα, ίσως και περισσότερες, στον λαιμό προς το κεφάλι. Πέντε άνθρωποι νεκροί στο δρομάκι, με τον ήλιο του Αυγούστου να καίει. Ο παππούς, που είχε μεταφερθεί από τους Τούρκους σε άλλο μέρος του χωριού, επιστρέφει στο σπίτι και βρίσκεται αντιμέτωπος με το έγκλημα. Ενημερώνεται από τη γειτόνισσα για όσα διαδραματίστηκαν. Γονατίζει μπροστά στα νεκρά σώματα, αγκαλιάζει τη γυναίκα του. Οι Τούρκοι δεν επιτρέπουν καμία μετακίνηση των νεκρών.

Όταν, πλέον, άρχισαν από τον καυτό ήλιο του Αυγούστου να μυρίζουν οι νεκροί, διατάσσουν να καούν! Και μετά να ταφούν. Ο παππούς αρχίζει να σκάβει στο άδειο χωράφι της γειτονιάς. Η γη σκληρή, αδόουλευτη, δυσκολεύει την προσπάθεια. Η βοήθεια από ένα μικρό μηχάνημα χωριανού θα ανοίξει τον τάφο. Πέντε νεκροί, ένας πάνω από τον άλλο.

Τέσσερις και πλέον δεκαετίες εκεί θαμμένοι, δίπλα στα σπίτια τους, που τα σφετερίζονται έκτοτε κουβαλητοί. Κάποιοι κουβαλητοί, που ήξεραν την ιστορία, φοβόντουσαν, λένε, να περάσουν από το χωράφι. Φοβόντουσαν τους νεκρούς! Όταν εντοπίσθηκε ο τάφος, τον Σεπτέμβριο του

2013, βρέθηκαν λείψανα οκτώ ανθρώπων. Μεταφέρθηκαν οι πέντε ή προστέθηκαν οι άλλοι τρεις; Αυτό δεν μπορεί κανείς να το απαντήσει.

Στο εργαστήριο της ΔΕΑ, στο μικρό δωμάτιο, απλωμένα σε τραπέζι τα λείψανα. Στο βάθος η φωτογραφία της, ασπρόμαυρη, να χαμογελά. Ένα βάζο με λουλούδια και το αναμμένο καντήλι. Δίπλα ένα μικρό φέρετρο. Σε δύο άλλα τραπέζια, τα ρούχα που βρέθηκαν στον τάφο. Το μόνο που μπορεί να ταυτοποιηθεί με τη γιαγιά το καλσόν, που το «φορούσε» μέχρι που βρέθηκαν τα οστά. Μισοκαμένο και μισοσκισμένο. Γύρω από το τραπέζι με τα λείψανα, κόρες και εγγόνια. Η Μαρίτσα θα ταφεί μαζί με τον σύζυγό της, που ήλθε τότε από τα κατεχόμενα, στο πλαίσιο της ανταλλαγής αιχμαλώτων και έφερε τα κακά μαντάτα.

Αναδημοσίευση από εφ. Φιλελεύθερος, 7/4/2018

«ΚΟΙΤΩΝΤΑΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΦΩΣ»

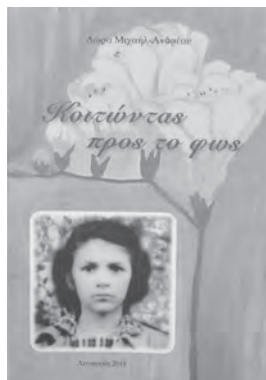
ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ ΤΗΣ ΔΩΡΑΣ ΜΙΧΑΗΛ-ΑΝΔΡΕΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΤΡΗΣ ΚΟΥΝΝΟΥ*

Ενα ξεχωριστό απόγευμα είχαν την ευκαιρία να ζήσουν όλοι όσοι παρευρέθηκαν το Σάββατο 17 Μαρτίου 2018 στην παρουσίαση του βιβλίου «Κοιτώντας προς το Φως» της εκπαιδευτικού και συγγραφέως Δώρας Μιχαήλ - Ανδρέου. Δεκάδες άνθρωποι έδωσαν το «παρών» τους στο Αμφιθέατρο της ΠΑΣΥΔΥ στη Λευκωσία για να παρακολουθήσουν την παρουσίαση του βιβλίου και να γίνουν κοινωνοί των παιδικών και νεανικών βιωμάτων της ιδιαίτερα αγαπητής Νιοχωρίτισσας δασκάλας, έτσι όπως αποθηκεύτηκαν στην ψυχή, στην καρδιά και στη συνείδησή της, καθορίζοντας τη ζωή της. Όλα αυτά, με φόντο τη γενέθλια γη της, το Νέο Χωριό Κυθρέας, που τόσο πολύ αγάπησε.

Πρόκειται για ένα βιοματικό βιβλίο που γράφτηκε με πολλή αγάπη και ευαισθησία και είναι αφιερωμένο στους γονείς της συγγραφέως που, όπως η ίδια παραδέχεται, ήταν οι άνθρωποι που την οδήγησαν στο φως, όπως επίσης και στον σύζυγό της Λοϊζο, που δεν είναι πια στη ζωή αλλά υπήρξε ευλογία στη ζωή της. Το πρώτο μέρος αποτελείται από έξι διηγήματα που αναφέρονται στα παιδικά και νεανικά χρόνια της κ. Δώρας, το δεύτερο μέρος αποτελείται από δύο χρονικά της ζωής της σήμερα που και εκείνα ταξινομούν τον αναγνώστη πίσω στον χρόνο. Το βιβλίο διανθίζεται με φωτογραφίες μιας ζωής που, όπως η ίδια παραδέχεται, την έζησε και ήταν αληθινά ωραία!

«Και πήρα την παλέτα των λέξεων και βάλθηκα να ζωγραφίσω το χωριό μου και τον κόσμο του... και τ' άσπρα κεριά των γιασεμιών του. Και πήρα την παλέτα των λέξεων και βάλθηκα να ζωγραφίσω τη ζωή μου, έτσι όπως την έζησα, με παρρησία και σθένος. Καταθέτω το βιβλίο

μου σαν παρακαταθήκη ενάντια στη λήθη. Καταθέτω το βιβλίο μου σαν βοήθημα στη διατήρηση της μνήμης της γενέθλιας γης και των ανθρώπων της. Καταθέτω το βιβλίο μου σαν ένα μνημόσυνο στους αγαπημένους μου... Και σ' όλους αυτούς που τόσα χρόνια έμαθαν να πίνουν με μικρές γουλιές την πίκρα τους κι ασκήθηκαν ν' αντέχουν τον πόνο τους... Κι έφυγαν απ' τη ζωή με τον καημό της προσφυγιάς στη ματιά τους και τον πόθο της προσφυγιάς στην καρδιά τους», ανέφερε μεταξύ άλλων η συγγραφέας, όταν ανέβηκε στο βήμα για τον χαιρετισμό, συγκινώντας το ακροατήριο.

Την παρουσίαση του βιβλίου επιμελήθηκε η επικοινωνιολόγος Μύρια Θράσου-Πολυκάρπου, η οποία επέλεξε να διαβάσει διάφορα αποσπάσματα ξυπνώντας μνήμες από την όμορφη ζωή στο Νέο Χωριό Κυθρέας. «Το βιβλίο είναι μια κατάθεση ψυχής, είναι μια μαρτυρία για το χωριό μας και τους ανθρώπους του. Είναι ένας ύμνος στην αγνότητα της παιδικής ψυχής. Είναι ένας ύμνος στη ζωή και στην ομορφιά της κι ένας φόρος τιμής στους πολυαγαπημένους της γονείς και στον άξιο σύντροφο της ζωής της, στον λατρευτό της σύζυγο Λοϊζο. Είναι το καλύτερο μνημόσυνο γι' αυτούς» τόνισε η κ. Θράσου στην παρουσίασή της.

Χαιρετισμό απηύθυναν επίσης ο κοινοτάρχης του Νέου Χωριού Κυθρέας κ. Χρίστος Λαμπρίας, η πρόεδρος του Ομίλου Γυναικών Νέου Χωριού Κυθρέας κ. Μαρία Ευθυμίου και η εκπαιδευτικός κ. Μαίρη Πολυκάρπου. Στην ομιλία του, ο κ. Λαμπρίας εξήρε το ήθος της συγγραφέως, την παιδεία της, την αγάπη για τον συνάνθρωπό της, την προσήλωσή της σε αρχές και αξίες όπως επίσης και την ανιδιοτελή προσφορά της προς την κοινωνία. Όπως ανέφερε χαρακτηριστικά «με το βιβλίο της γινόμαστε κι εμείς κοινωνοί των βιωμάτων της, τα οποία αναδίνουν ένα καθαρά νιοχωρίτικο άρωμα. Εμείς οι Νιοχωρίτες είμαστε περήφανοι για το πόνημα της καθόλα καταξιωμένης συγγραφέως μας. Είμαι σίγουρος ότι και η ίδια είναι περήφανη γιατί είναι Νιοχωρίτισσα. Η μέχρι τώρα πορεία της με άμεση και δρώσα ανάμειξη στα κοινά του χωριού μας

αυτό αποδεικνύει» τόνισε, εκφράζοντας τη βεβαιότητα ότι και η ίδια νιώθει πολύ περήφανη όταν βλέπει μαθητές της να διαπρέπουν σήμερα, πολύ περισσότερο, αν αυτοί είναι Νιοχωρίτες.

Μιλώντας για το βιβλίο, η πρόεδρος του Ομίλου Γυναϊκών Νέου Χωρίου Κυθρέας κ. Μαρία Ευθυμίου ανέφερε μεταξύ άλλων ότι «αυτό το βιβλίο που έχουμε σήμερα στα χέρια μας, αποτελεί μια ιστορική μαρτυρία για το χωριό μας και τους ανθρώπους του και για τη ζωή σ' αυτό πριν από την τουρκική εισβολή του 1974 και τον ξεριζωμό μας. Μέσα από τα βιώματα της ζωής της, η συγγραφέας ζωντανεύει το χωριό μας. Νοσταλγικά μας πάει πίσω και μας κατακλύζει με γνώριμες εικόνες που κουβαλάμε μέσα μας» τόνισε, κλείνοντας με την ευχή να είναι καλοτάξιδο.

«Η συγγραφέας μας, χαρακτηριστική Νιοχωρίτισσα ποτισμένη με το νερό του Κεφαλόβρυσου, προσδιορίζει βιώματα της παιδικής της ηλικίας ως ατίμητα φυλαχτά που τη συνδέουν με τα μέρη και τους ανθρώπους που τη γέννησαν», ανέφερε στον δικό της χαιρετισμό η κ. Πολυκάρπου, η οποία μίλησε για την ξεχωριστή ιστορία ζωής της κ. Δώρας και του μακαριστού συζύγου της Λοΐζου, την κοινή τους πορεία και τη μεγάλη αγάπη και σεβασμό που έτρεφαν ο ένας για τον άλλο.

Η εκδήλωση ολοκληρώθηκε με καλλιτεχνικό πρόγραμμα που ανέλαβε η μουσικός Ελένη Παπαδοπούλου, η οποία βρισκόταν στο πιάνο και οι μικρές Άννα Μαρία Ηλία, Κωνσταντίνα και η Μαρίνα Λοϊζίδου στα τραγούδια. Τα έσοδα από τις πωλήσεις του βιβλίου δόθηκαν εξ ημισείας στο Κοινοτικό Συμβούλιο Νέου Χωρίου Κυθρέας και στον Όμιλο Γυναϊκών Νέου Χωρίου Κυθρέας στη μνήμη του συζύγου και των γονέων της συγγραφέως.

*Η Άντρη Κούννου είναι κόρη του Παναγιώτη Κούννου, γιου του Κρεμάμενου.

«ΉΤΑΝ ΧΡΕΟΣ ΣΤΟΝ ΤΟΠΟ ΜΟΥ ΑΥΤΟ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ»

ΣΥΝΟΜΙΛΙΑ ΜΕ ΤΗ ΔΩΡΑ ΜΙΧΑΗΛ-ΑΝΔΡΕΟΥ

ΤΗΣ ΑΝΤΡΗΣ ΚΟΥΝΝΟΥ

Η συγγραφέας Δώρα Μιχαήλ-Ανδρέου κατάγεται από το Νέο Χωρίο Κυθρέας. Πριν ακόμη συμπληρώσει τα 20 της χρόνια, διορίστηκε ως δασκάλα, υπηρετώντας το λειτούργημα της εκπαιδευτικού για τα επόμενα 40 χρόνια, κερδίζοντας την αγάπη, τον σεβασμό, την εκτίμηση και τον θαυμασμό όλων εκείνων που είχαν την τύχη να διατελέσουν μαθητές της.

Αφορμή για τη γνωριμία μας ήταν το πρώτο της βιβλίο «Κοιτώντας προς το Φως». Πρόκειται για ένα βιβλίο που αποτελεί ύμνο για τον τόπο που τόσο πολύ αγάπησε και που αναγκάστηκε να αποχωριστεί το 1974, εξαιτίας της τουρκικής εισβολής, ενώ εργαζόταν στο δημοτικό σχολείο του χωριού της.

Είναι απ' εκείνους τους ανθρώπους που με την απλότητα και τη ζεστασιά τους σου δίνουν την αίσθηση ότι τους ήξερες από πάντα. Που σε κοιτούν στα μάτια με καλοσύνη, χαμογελούν με την ψυχή τους και αποπνέουν αυθεντικότητα και αλήθεια που στις μέρες μας σπανίζουν. Αυτές ήταν οι πρώτες εντυπώσεις μου όταν την πρωτοσυνάντησα με αφορμή τον συντονισμό της παρουσίασης του βιβλίου της, που με χαρά ανέλαβα. Δεν τη γνώριζα πιο πριν. Γρήγορα όμως κατάλαβα πως πρόκειται για ένα πολύ ξεχωριστό άνθρωπο, προικισμένο με πολλά χαρίσματα. Όσοι από σας τη γνωρίζετε, σίγουρα μπορείτε να το επιβεβαιώσετε. Όσοι δεν είχατε τη χαρά, διαβάζοντας το βιβλίο της θα το διαπιστώσετε. Είναι γραμμένο με τόση ευαισθησία και ρομαντισμό που ένα αίσθημα συγκίνησης πλημμυρίζει τον αναγνώστη διαβάζοντάς το. Ειδικά αν κατάγεται από το Νέο Χωρίο Κυθρέας που οι εικόνες και οι μυρωδιές του είναι διάσπαρτες στο βιβλίο.

«Αυτό το βιβλίο σημαίνει πολλά για μένα, ήταν ένα χρέος προς τον τόπο μου», μου είπε όταν μου το χάρισε.

Αμέσως το άνοιξα και άρχισα να το ξεφυλλίζω. Εκείνη, αφού μου πρόσφερε το γλυκό που μόλις είχε φτιάξει για μένα, με τον ενθουσιασμό ενός μικρού παιδιού, στη συνέχεια κάθισε δίπλα μου, γυρνώντας μαζί μου τις σελίδες της ίδιας της ζωής. «Πάντα έγραφα τα βιώματά μου, στο σπίτι ή τη δουλειά και τα φύλαγα μέσα στα συρτάρια μου. Κάποια στιγμή αποφάσισα πως θα ήταν όμορφο να τα δομήσω και να τα δημοσιεύσω. Να αφήσω κάτι πίσω μου. Όχι για υστεροφημία, απλά σαν μια μαρτυρία της πορείας μου στη ζωή. Έτσι το είδα» μου είπε και χαμογέλασε. «Έζησα τόσο ωραία τη ζωή μου. Τη χάρηκα. Είχα υγεία, ήμουν σε ένα χώρο που με γέμιζε, ανάμεσα σε παιδιά που πάντα αισθανόμουν σαν δικά μου», συνέχισε βουρκωμένη. «Κάποιος θα βρεθεί να τα διαβάσει... Σκέφτηκα. Έπειτα το ένιωθα σαν χρέος απέναντι στον τόπο μου, το Νέο Χωρίο Κυθρέας, τη γη που με γέννησε, τους γονείς μου, τους συνανθρώπους μου, τους συνοδοιπόρους μου στη ζωή. Χρέος αλλά και λύτρωση μαζί γιατί καθώς έγραφα όλα αυτά τα βιώματα και τα επεξεργάζομουν, ήταν σαν να ξαναζούσα τη ζωή μου. Βίωνα την κάθε στιγμή. Πήγα πίσω, στην αφετηρία μου, απ' εκεί που άρχισα. Τα θυμούνται με κάθε λεπτομέρεια» πρόσθεσε και η συγκίνησή της ήταν έκδηλη.

Το στοιχείο της νοσταλγίας για τον τόπο της δεσπόζει παντού στο βιβλίο. «Πατρίδα μας είναι η παιδική μας ηλικία, ισχυρίζεται ο Ευγένιος Τριβιζάς κι έχει απόλυτο δίκιο. Αυτήν, λοιπόν, την Πατρίδα κανένας στρατός, όσο σύγχρονα εξοπλισμένος κι αν είναι, δεν μπορεί να σου τη στερήσει κι ούτε να σε κρατήσει μακριά της. Την κουβαλάς μέσα σου κι ακουμπάς πάνω της τον λογισμό και την ψυχή σου. Θα υπάρχει για πάντα και δε θα πεθάνει γιατί εσύ θα την αγαπάς και θα τη θυμάσαι», γράφει στο βιβλίο της.

Το βιβλίο είναι αφιερωμένο στους γονείς και το σύζυγό της Λοΐζο που τόσο πολύ αγάπησε και πληγώθηκε όταν έχασε. «Άφησα τον πόνο μου σε μια άκρη της αυλής μου... Άφησα τον πόνο μου σε μια άκρη της καρδιάς μου... και είπα: Τώρα πρέπει να ζω, να χαίρομαι και να δημιουργώ διπλά, και γι' αυτόν και για μένα... Έτσι θα σκέφτομαι και έτσι θα πορεύομαι. Και θα 'ναι δίπλα μου, να με προστατεύει», γράφει στο βιβλίο της γι' αυτή τη μεγάλη απώλεια.

Μα βρίσκει τη δύναμη να κοιτάξει προς το φως και να συνεχίσει, δίνοντας δύναμη σε όλους όσους βιώνουν τη δική τους απώλεια. «Η απώλεια δεν πρέπει να μας καταβάλλει, πρέπει να μας κινητοποιεί... Αυτό που μας λείπει, μας κάνει να δημιουργούμε... Την απώλεια τη διαδέχεται η αέναη συνέχεια στη ζωή και την ισορροπεί».

Φυλλομετράμε τις σελίδες του, βλέπουμε φωτογραφίες και μιλάμε παράλληλα για τους σημαντικότερους σταθμούς της ζωής της. Από τα πρώτα της βήματα στη

ζωή ήταν ένα πλάσμα αισιόδοξο. Ένας άνθρωπος που αγαπούσε τα πάντα γύρω του. Η ευτυχία για κείνη βρισκόταν στις μικρές χαρές της ζωής.

Η στάση ζωής της, διαφαίνεται καθαρά μέσα από το βιβλίο. «Την άνοιξη αν δεν τη βρεις τη φτιάχνεις, λέει ο Ελύτης. Και αυτό προσπάθησα να κάνω στη ζωή μου... Κι είχα πάντα άνοιξη, ακόμα και όταν ήταν βαρυχειμωνιά... [...]».

Η συγγραφέας είναι ένας άνθρωπος τόσο θετικός που θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή δύναμης και αισιοδοξίας για πολλούς ανθρώπους. «Ήμουν πάντα, από τότε που γνώρισα τον κόσμο μου, ερωτευμένη με τη ζωή και τη δουλειά μου. Με τη δημιουργία του νου και των χε-

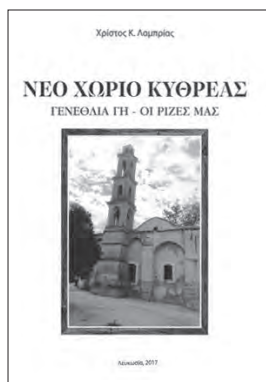
ριών μου [...] Έτσι την έζησα τη ζωή μου, ευτυχισμένη με τα μικρά και καθημερινά. Έτσι την έζησα τη ζωή μου και ήταν ωραία» γράφει στο βιβλίο της αποκαλύπτοντας το «μυστικό» της ευτυχίας της.

Διαβάζοντας το βιβλίο της, ένιωσα αρκετές φορές το αίσθημα της συγκίνησης να με κατακλύζει. Γνώρισα ανθρώπους, γειτονιές ακόμη και μυρωδιές. Έζησα ένα πρωτόγνωρο ταξίδι μέσα από τις σελίδες του. Γνώρισα τον τόπο για τον οποίο άκουγα από παιδί μέσα από τις διηγήσεις του πατέρα μου και σίγουρα θα το συνέστηνα ειδικά σε νέους ανθρώπους που δε γνώρισαν τον τόπο των γονιών τους.

Καλοτάξιδο!

«Η απώλεια δεν πρέπει να μας καταβάλλει, πρέπει να μας κινητοποιεί... Αυτό που μας λείπει, μας κάνει να δημιουργούμε... Την απώλεια τη διαδέχεται η **αέναν συνέχεια στη ζωή και την ισορροπεί».**

«ΝΕΟ ΧΩΡΙΟ ΚΥΘΡΕΑΣ - ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΓΗ, ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΜΑΣ»

ΔΙΑ ΧΕΙΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ Κ. ΛΑΜΠΡΙΑ

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Εξαιρετική επιτυχία σημείωσε η παρουσίαση του βιβλίου του κοινοτάρχη του Νέου Χωρίου Χρίστου Λαμπρία: «Νέο Χωρίο Κυθρέας – Γενέθλια Γη, οι ρίζες μας», που πραγματοποιήθηκε την Κυριακή 2 Απριλίου 2017, στην Πύλη Αμμοχώστου, στη Λευκωσία, σε εκδήλωση που διοργάνωσε ο Όμιλος Γυναικών του Νέου Χωρίου, αποδεικνύοντας για ακόμη μία φορά ότι πρωτοστατεί σε εκδηλώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος. Την παρουσίαση του βιβλίου έκανε ο εκπαιδευτικός Λουκάς Κυριάκου, χαιρετισμό απηύθυναν ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, ο πρώην κοινοτάρχης Κώστας Ζερβός και η πρόεδρος του Ομίλου Γυναικών Μαρία Ευθυμίου.

Το βιβλίο αποτελεί προϊόν επίπονης και επίμονης έρευνας τριών χρόνων του Χρίστου Λαμπρία σε πρωτογενείς πηγές: βιβλιοθήκες, Κρατικό Αρχείο, αρχεία εφημερίδων και ανακοινωθέντων του Γραφείου Τύπου και Πληροφοριών, έτσι όλα τα στοιχεία που αναφέρονται στο βιβλίο είναι τεκμηριωμένα και γι' αυτό μπορεί να χρησιμοποιηθεί και ως πηγή αναφοράς. Στο βιβλίο περιέχονται στοιχεία και πληροφορίες που είδαν το φως της δημοσιότητας για πρώτη φορά. Η δουλειά του Χρίστου Λαμπρία καλύπτει ένα κενό στη βιβλιογραφία, μιας και είναι το πρώτο του είδους για το Νέο Χωρίο Κυθρέας.

ΟΙ ΣΤΑΘΜΟΙ... ΤΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗΣ

Στην εμπειριστατωμένη παρουσίασή του ο Λουκάς Κυριάκου, γιος του Χαράλαμπου Ταλαττίνη (Γάμπη), εξάδελφου του συγγραφέα, και της Κικούλας του Μένικου, αναφέρει ότι εκείνο που τον οδήγησε να αποδεχθεί την πρόταση παρουσίασης του βιβλίου είναι ο όρος «Γενέθλια γη», που έχει για εμάς τους Έλληνες μια ιδιαίτερη σημασία, προσθέτοντας ότι η «Γενέθλια γη», η πατρώα

γη, δεν είναι απλώς τόπος κατοίκησης. Είναι η σχέση μας με τη γενέθλια γη, σχέση ιδιόμορφη, υπαρκτά δεμένη με την υπόσταση, την ταυτότητα και την αυθεντικότητά μας. Είναι ταυτόσημη με τις αξίες που πιστεύουμε. Δεν είναι γη, πολιτεία και υπάρχοντα, αλλά πνευματικός δεσμός, τόπος.

Με ύφος απλό και γλώσσα καταληπτή ο κ. Κυριάκου έκανε ιδιαίτερη αναφορά στα κεφάλαια του βιβλίου αρχίζοντας από την ιστορία του χωριού μας, μια ιστορία πέντε αιώνων, αφού το χωριό μας δεν είναι και τόσο νέο, όπως πίστευαν πολλοί. Gnogor, Νιόχωρκο, Κουρκούσα, ακόμη και η τουρκική ονομασία Μινारेλί-κιοϊ – χωριό του μινारे – καθώς και οι χάρτες συνθέτουν μια πιο ολοκληρωμένη εικόνα.

Επόμενος σταθμός της περιδιάβασης ήταν «η συμβολή του χωριού στους αγώνες του έθνους». Από τον ελληνοτουρκικό πόλεμο του 1897, τους Βαλκανικούς Πολέμους, τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, τα Οκτωβριανά, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, το Ενωτικό Δημοψήφισμα του 1950, τον αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-59, τις μάχες της Τηλλυρίας, της Κοφίνου και τέλος την τουρκική εισβολή, με το βαρύ τίμημα που πλήρωσε το χωριό μας σε αριθμό θυμάτων: πεσόντων, δολοφονηθέντων, αγνοουμένων, τραυματιών, αιχμαλώτων.

Προχωρώντας στην παρουσίασή του ο κ. Κυριάκου αναφέρεται στους αγώνες των Νιοχωριτών για καλύτερες συνθήκες διαβίωσης, στην αποφασιστικότητα και τη διεκδικητικότητα τους από τις αρχές του 20ού αιώνα (υποθέσεις για τους Μερράες και το δήμμα «Κουρού Τερρέ»), στην ίδρυση του αλευρόμυλου και του ελαιοτριβείου καθώς και στην ίδρυση της ΣΠΕ «Η Πρόοδος», κεφάλαια που καταλαμβάνουν ξεχωριστή θέση στο βιβλίο. Τους αγώνες συμπληρώνουν και η κοινωνική, πολιτιστική δράση των κατοίκων του χωριού μας με την ίδρυση των δύο

σωματείων «Αυγερινός» και «Απόλλων» και πιο πρόσφατα του Ομίλου Γυναικών, συμπληρώνει.

Η παιδεία, η εκκλησία, η υδροδότηση, τα παραδοσιακά επαγγέλματα είναι ακόμη μερικά κεφάλαια που συνθέτουν την πλούσια θεματολογία του βιβλίου.

Καταλήγοντας ανέφερε ότι το βιβλίο αυτό «είναι πάνω από όλα ένα βιβλίο που ο κάθε Νιοχωρίτης έχει χρέος να διαβάσει. Μέσα από τις σελίδες του είμαι σίγουρος ότι όλοι οι Νιοχωρίτες έχουν να μάθουν πολλά για το χωριό μας. Το πλούσιο 50σέλιδο φωτογραφικό υλικό στο παράρτημα ολοκληρώνει το χρονικό της ιστορίας και ζωής του χωριού μας».

ΠΑΡΑΚΑΤΑΘΗΚΗ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΝΕΟΥΣ ΤΟ ΒΙΒΛΙΟ

Στον χαιρετισμό του ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης (με νιοχωρίτικες ρίζες, εγγονός του Χάμπου του Κορώννα), αφού συνεχάρη τον συγγραφέα εξέφρασε την πεποίθηση ότι η έκδοση αυτή θα συμβάλει στη διατήρηση ζωντανής της μνήμης του αγαπημένου μας χωριού. Το βιβλίο, πρόσθεσε, είναι ένα πολύτιμο εργαλείο, είναι μια παρακαταθήκη του Χρ. Λαμπρία προς τους νεότερους και φόρος τιμής για τους παλαιότερους και αποτελεί πολύτιμη κληρονομιά για κάθε Νιοχωρίτη. Η νέα γενιά του Νέου Χωριού Κυθρέας θα γνωρίσει, μέσα από τις σελίδες του βιβλίου, τον τόπο καταγωγής των προγόνων της, κατέληξε.

ΝΑ ΔΙΑΒΑΣΤΕΙ ΑΠ' ΟΛΟΥΣ

Στον χαιρετισμό της η πρόεδρος του Ομίλου Γυναικών Νέου Χωριού Κυθρέας Μαρία Ευθυμίου αφού αναφέρθηκε στην εν γένει προσφορά και συμμετοχή στα κοινωνικά δρώμενα του συγγραφέα, τόνισε, μεταξύ άλλων, ότι ο Χρίστος ένωσε βαθιά το χρέος στους ώμους του και στην καρδιά του. Τα βιώματά του σημαδεύονται από την απώλεια του μεγάλου αδελφού του, Κώστα, που έπεσε μαχό-

μενος κατά τη βάρβαρη τουρκική εισβολή τον Ιούλιο του 1974 στην Αμμόχωστο. Και πρόσθεσε «Πορεύθηκε ξανά και ξανά πάνω στα τουρκοπατημένα χώματα του χωριού μας ο Χρίστος. Περπάτησε τις γειτονιές μας, έψαξε για σημάδια παλιά, ιχνηλάτησε το πέρασμα του κόσμου μας».

Καταλήγοντας, εξέφρασε την ευχή το βιβλίο αυτό να διαβαστεί απ' όλους και κάλεσε τον συγγραφέα να παραμείνει πάντοτε πιστός στον αγώνα για τα κατεχόμενα εδάφη μας, γνωρίζοντας ότι έχει κερδίσει την εκτίμηση και την αγάπη όλων μας.

Θ' ΑΝΕΦΑΝΟΥΝ ΤΑ «ΠΟΣΤΑΝΝΙΚΙΑ»

Στον χαιρετισμό του ο πρώην κοινοτάρχης Κώστας Ζερβός ανέφερε ότι η έκδοση του βιβλίου είναι αποτέλεσμα μακράς, επίμονης και συνεχούς ερευνητικής εργασίας. «Εργαζόμενος με μεθοδικότητα και συνέπεια ο αγαπητός Χρίστος μελέτησε εκατοντάδες φακέλους με έγγραφα, τόμους παλιών εφημερίδων, δεκάδες βιβλία και συνάντησε πολλούς συγχωριανούς μας από τους οποίους πήρε σημαντικές πληροφορίες για το χωριό μας», πρόσθεσε. Συγχαίροντάς τον θερμά για το βιβλίο του, που αποτελεί έργο ζωής του συγγραφέα, κατέληξε ο κ. Ζερβός «ευελπιστώ ότι δεν θα αργήσει η μέρα που θα πάρουμε τη στράτα της επιστροφής, όπου θ' ανεφανούν τα Ποστάννικια, ο Άσσος και τα Ποταμούδκια και θ' ανηφορίσουμε για το χωριό μας και θα κτυπήσουν οι καμπάνες του Αγίου Χαράλαμπος».

ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ Σ' ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΝΙΟΧΩΡΙΤΕΣ

Η εκδήλωση έκλεισε με ομιλία του συγγραφέα, ο οποίος επεξήγησε τι ήταν εκείνο που τον ώθησε να γράψει ένα βιβλίο για το χωριό του πέρα από την απεριόριστη αγάπη που τρέφει γι' αυτό. Ένας λόγος ήταν το γεγονός ότι με την πάροδο του χρόνου μπορεί η αγάπη για τη γενέθλια γη να μη μειώνεται αλλά οι θύμμες και οι προσλαμβάνουσες παρατάσεις να φθίνουν και να ξεθωριάζουν. «Ο πανδαμάτωρ χρόνος είναι αδιάτακτος. Από την άλλη, όπως λένε και οι Λατίνοι *scripta manent*, δηλ. τα γραπτά μένουν, γι' αυτό και η ανάγκη συγγραφής ενός βιβλίου για το χωριό μας που θα μείνει», είπε ο κ. Λαμπρίας. Παράλληλα, ο συγγραφέας τόνισε ότι θεώρησε τη συγγραφή του βιβλίου ως υποχρέωση στους προγόνους του, στους συγχωριανούς του, σε εκείνους που πολέμησαν για την ελευθερία, στους ιερείς και δασκάλους, στους αγρότες και τους εργάτες, στη Νιοχωρίτιστα μάνα, σύζυγο και οικοκυρά που πότισαν τη γη με τον ιδρώτα τους για την ανάπτυξη της γεωργίας και της κτηνοτροφίας. Τέλος, εξέφρασε ευχαριστίες προς όλους εκείνους που τον βοήθησαν στη συγγραφή του βιβλίου, στον Όμιλο Γυναικών για την πρωτοβουλία της παρουσίασης του βιβλίου και στην οικογένειά του που στα τρία χρόνια της συγγραφικής του Οδύσσειας στάθηκε δίπλα του αρωγός και συμπαράστατης.

Η ΕΛΠΙΔΑ ΤΟΥ ΑΥΡΙΟ

Η ΣΧΟΛΙΚΗ ΕΦΟΡΕΙΑ ΚΥΘΡΕΑΣ ΤΙΜΑΕΙ ΤΟΥΣ ΑΡΙΣΤΕΥΣΑΝΤΕΣ ΑΠΟΦΟΙΤΟΥΣ ΜΑΣ

ΤΗΣ **ΡΕΒΕΚΚΑΣ ΝΙΚΟΛΑΪΔΟΥ***

Πόσο έντονο, στ' αλήθεια το συναίσθημα τη στιγμή που ρωτούν έναν πρόσφυγα: «Καταγωγή πατέρα, καταγωγή μητέρας;». Θλίψη; Περηφάνια; Ανάγκη να διευκρινίσει πού και πώς; Ίσως, πάλι, να κυριαρχεί αυτή η ορφάνια, αυτή η απουσία ενός σημείου αναφοράς, αυτό το αίσθημα του ξένου σε ένα τόπο όχι και τόσο μακρινό...

Η «προσωρινή» εγκατάσταση των προσφύγων όπου βρήκαν, το βόλεμα ως το καλύτερο αύριο, το «καλύτερο αύριο» που ήρθε για όλους με τις χειρότερες συνέπειες μας σκόρπισε, μας αποκοίμισε. Μας απομάκρυνε

από τους ανθρώπους που φυσιολογικά σε μια άλλη, άνευ τουρκικής εισβολής εποχή, θα ήταν φίλοι, γείτονες, συμμαθητές, έρωτες, κοντινοί ή μακρινοί συγγενείς. Κι όσο περισσότερο περνούν τα χρόνια το πρόβλημα γίνεται ακόμη πιο μεγάλο. Το πλήγμα στον κοινωνικό ιστό, ίσως το μεγαλύτερο πρόβλημα που άφησε σε βάθος χρόνου η εισβολή. Τώρα, μετά από 44 χρόνια, που έχουν σιγά-σιγά επουλωθεί οι βαθιές πληγές, που έχουν ξεπεραστεί τα προβλήματα επιβίωσης και που ο χρόνος έχει απαλύνει τις άσχημες μνήμες του πολέμου, έχουμε να αντιμετωπίσουμε και να ξεπεράσουμε το φαινόμενο της νέας ταυτότητας.

Τα παιδιά των παιδιών εκείνων που έφυγαν ένα πρωί

από το χωριό μέχρι να ησυχάσει το κακό, τα εγγόνια εκείνων που νέοι εικοσάρηδες και τριαντάρηδες έσφουζαν από ζωή ως εκείνο το μαύρο καλοκαίρι του '74 ίσως και να μη θεωρούνται πρόσφυγες. Αυτά τα παιδιά είναι οι σημερινοί μαθητές που σκορπισμένοι σε όλο το νησί δηλώνουν (και όχι όλοι) καταγωγή πατέρα ή μητέρας: Νέο Χωριό Κυθρέας. Δεν το έχουν ζήσει, καλά-καλά ούτε και οι γονείς τους. Πιθανόν και να μην το έχουν επισκεφτεί ποτέ. Οι δεσμοί με ένα χωριό φάντασμα δύσκολα μπορούν να κτιστούν. Οι ιστορίες της γιαγιάς, τα έθιμα των γιορτών, τα κάπως γνωστά πρόσωπα κάποιων χωριανών από εκδηλώσεις οικογενειακές ή του χωριού είναι οι μόνοι κρίκοι σε μια αλυσίδα που μάλλον βαραίνει παρά ενώνει.

Παιδιά με καταγωγή από μια περιοχή γνωστή για τη δράση της στα πολιτιστικά, αθλητικά και εκπαιδευτικά. Μια περιοχή μ' ένα κεφαλοχώρι ξακουστό σε όλη την Κύπρο για το νερό και τη δροσιά του. Μια περιοχή με τόσα μικρότερα χωριά το ένα δίπλα στο άλλο λες και δεν υπήρχαν όρια, λες και έσμιγαν όλα να αγκαλιάσουν το Κεφαλόβρυσο απ' τον νότο, να κλείσουν την παλάμη του Διγενή που τα προστάτευε απ' τον βορρά.

Αυτά, λοιπόν, τα παιδιά φοιτούν σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσής μας σήμερα. Σε σχολεία των περιοχών τους. Χωρίς, όμως, να ξεχνούν την καταγωγή τους, χωρίς να αρνούνται το χωριό του πατέρα ή της μητέρας τους. Η Σχολική Εφορεία Κυθρέας εδώ και μια εικοσαετία, σε μια προσπάθεια να διατηρήσει ζωντανούς τους δεσμούς της περιοχής μας, τιμά τους αριστεύσαντες αποφοίτους της ευρύτερης περιοχής Κυθρέας. (Μας έχει διευκρινιστεί από τον πρόεδρο της Σχολικής Εφορείας ότι θεωρούνται παιδιά με καταγωγή όσων οι γονείς είχαν γεννηθεί πριν από την τουρκική εισβολή και είχαν τη μόνιμη κατοικία τους σε ένα από τα χωριά της περιφέρειας Κυθρέας).

Για την σχολική χρονιά 2016-17 η τελετή πραγματοποιήθηκε στις 18 Δεκεμβρίου 2017, στην Πύλη Αμμοχώστου. Σε μια βραδιά με συγκινησιακό κλίμα όπου παιδιά άγνωστα μεταξύ τους ή ακόμα συμμαθητές που δεν γνώριζαν ότι ήταν συντοπίτες, βρέθηκαν, παρέλαβαν τα βραβεία τους, μίλησαν για τα συναισθήματά τους και απόλαυσαν ένα ωραίο καλλιτεχνικό πρόγραμμα με τραγούδια από τη χορωδία του Δήμου Λευκωσίας. Έδωσαν άθελά τους την ευκαιρία σε παλιούς γνωστούς να ξαναβρεθούν, σε γιαγιάδες και παππούδες να τα πουν, να συστήσουν τα «μωρά», να θυμηθούν τα παλιά. Με την οικονομική συνεισφορά και του δικού μας Κοινοτικού Συμβουλίου, και πάντα βασισμένοι στα κριτήρια που είχε θέσει η Σχολική Εφορεία Κυθρέας, από το χωριό μας βραβεύτηκαν τρεις απόφοιτοι λυκείου:

Κούμου Σταυρούλα (Λύκειο Κύκκου Α)
Κελεπέσιη Διάνα (Λανίτιο Λύκειο Λεμεσού)
Πιερή Πέτρος (Λύκειο Λατσιών)

Μπράβο στα παιδιά αυτά που πρώτευσαν στα σχολεία τους!

Μπράβο, όμως, αξίζουν και στα υπόλοιπα παιδιά που έχουν αποφοιτήσει και έχουν διακριθεί σε κάποιο τομέα: στο τραγούδι, στον χορό, στα εικαστικά, στις γλώσσες, στην τεχνολογία! Μπράβο σε όλα τα παιδιά που κάνουν περήφανους τους γονείς τους, που σέβονται και τιμούν τις αρχές και τις αξίες του τόπου τους, που διακρίνονται για το ήθος και τη συμπεριφορά τους! Καλή αρχή στη νέα τους ζωή και καλή επιτυχία σε ό,τι και αν κάνουν!

Και μια παράκληση: Μην ξεχνάτε και μην ντρέπεστε να δηλώνετε τόπο καταγωγής: Νέο Χωριό Κυθρέας!

*Η Ρεβέκκα Νικολαΐδου (εγγονή του Χρίστου Κούννου) είναι κόρη της Μαρίτσας Κούννου και του Ντίνου Πιερή.

ΠΡΩΤΟ ΒΡΑΒΕΙΟ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗ ΝΙΟΧΩΡΙΤΙΣΣΑ ΑΝΤΡΗ ΚΟΥΝΝΟΥ

ΣΕ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟ ΤΟΥ ΚΥΠΡΙΑΚΟΥ ΠΡΑΚΤΟΡΕΙΟΥ ΕΙΔΗΣΕΩΝ

ΤΗΣ ΜΑΡΙΑΣ ΤΣΑΓΓΑΡΗ*

Η Νιοχωρίτισσα δημοσιογράφος Άντρη Κούννου έλαβε το Α' βραβείο στον Παγκύπριο Διαγωνισμό Καλύτερου Δημοσιογραφικού Κειμένου του Κυπριακού Πρακτορείου Ειδήσεων. Βραβεύθηκε για το ρεπορτάζ της με τίτλο: «Ζητώ συγγνώμη – Ο πατέρας του 12χρονου από τον οποίο ξεκίνησε η φωτιά στη Σολέα μιλά για πρώτη φορά» που δημοσιεύθηκε στην ειδησεογραφική ιστοσελίδα «Reporter».

Η τελετή βράβευσης έγινε στο Προεδρικό Μέγαρο υπό την αιγίδα του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη. Εξηγώντας το σκεπτικό της βράβευσης της Άντρης, ο αναπληρωτής κοσμήτορας της Σχολής Τεχνών, Επικοινωνίας & Πολιτισμού του Πανεπιστημίου Frederick Κωστάκης Κωνσταντίνου σημείωσε ότι «Μαζί με το εξαιρετικό κείμενο, την ευαισθησία και την ανθρωπιά της Άντρης, βραβεύουμε και την ανθρωπιά των απλών ανθρώπων του λαού μας και τιμούμε την μνήμη των δυο ηρωικών δασοπυροσβεστών που θυσιάσαν τη ζωή τους».

Η Άντρη κατάφερε με μια συνέντευξη της χήρας του δασοπυροσβέστη που έχασε τη ζωή του στις πυρκαγιές της Σολέας τον Ιούνιο του 2016 να συγκινήσει τον πατέρα του 12χρονου που φερόταν ότι ξεκίνησε τη φωτιά. Ο άνθρωπος αυτός, διαβάζοντας τη συνέντευξη, επικοινωνήθηκε με την Άντρη και της ζήτησε να τον φέρει σε επαφή με την Μαρία Πορφυρίου, τη σύζυγο του αδικοχάμενου πυροσβέστη, για να μπορέσει να ζητήσει συγγνώμη. Όπως αναφέρει στο ρεπορτάζ της η δημοσιογράφος, λίγες μέρες μετά τη δημοσιοποίηση συνέντευξης της Μαρίας Πορφυρίου, έλαβε email που «την έκανε να ανατριχιάσει σύγκορμη».

Το email έγραφε: «Αγαπητή Άντρη, Διάβασα το άρθρο σας και με έβαλε σε πολλές σκέψεις. Βασανίζομαι αρκετά από εκείνη την ημέρα της

«Η μεγαλύτερη **επιβράβευση** για ένα δημοσιογράφο που ασχολείται με το κοινωνικό ρεπορτάζ είναι η **ηθική ικανοποίηση** που αισθάνεται όταν μέσα από τη δουλειά του **προσφέρει** στο κοινωνικό σύνολο».

πυρκαγιάς. Οι σκέψεις αυτές θα με στοιχειώνουν για όσο ζω. Αυτό που με έκανε να σας αναζητήσω ήταν η τελική παράγραφος: «Η συνώμη που δεν άκουσα». Λυπήθηκα πολύ αυτή την γυναίκα για όσα πέρασε και για όσα ακόμα θα περάσει.... Θα σας τα πω όλα... από εδώ θα σας πω μόνο ότι είμαι ο πατέρας του δωδεκάχρονου παιδιού που άναψε εκείνα τα καταραμένα φύλλα που προκάλεσαν την πυρκαγιά...».

Η συνάντηση διευθετήθηκε και ο πατέρας μίλησε για όλα και εξέφρασε την επιθυμία να συναντηθεί με την κα Πορφυρίου για να ζητήσει συγγνώμη. Η Άντρη έφερε σε επαφή αυτούς τους δύο ανθρώπους. Στο ρεπορτάζ της περιγράφει γλαφυρά τη συνάντηση: «Με μάτια βουρκωμένα

έκαναν μια ανθρώπινη κουβέντα για μια περίπου ώρα, ευχαριστώντας στο τέλος ο ένας τον άλλο με μια ζεστή χειραψία. Ήταν το μόνο που απαθανάτισα, σεβόμενη την επιθυμία τους». Και καταλήγει: «Η ηθική ικανοποίηση που αισθάνεσαι ως δημοσιογράφος μα πάνω απ' όλα ως άνθρωπος μετά από μια τέτοια συνάντηση είναι τελικά αυτό που μετρά περισσότερο απ' οτιδήποτε άλλο, σκέφτηκα φεύγοντας από το σπίτι της Μαρίας».

Η Άντρη σε ανάρτησή της στο Facebook σημειώνει ότι αισθάνεται περηφάνια και ηθική ικανοποίηση από τη βράβευσή της, τονίζοντας βέβαια ότι: «Η μεγαλύτερη επιβράβευση για ένα δημοσιογράφο που ασχολείται με το κοινωνικό ρεπορτάζ είναι

η ηθική ικανοποίηση που αισθάνεται όταν μέσα από τη δουλειά του καταφέρει να προσφέρει στο κοινωνικό σύνολο... Ευχαριστώ».

Η Άντρη Κούννου σπούδασε Δημοσιογραφία στο Πάντειο Πανεπιστήμιο Αθηνών και έχει μεταπτυχιακό στο Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εργάστηκε στην ΕΡΤ, στον τηλεοπτικό σταθμό Σίγμα, στην εταιρεία IMH και την ειδησεογραφική ιστοσελίδα Reporter όπου ασχολήθηκε εκτενώς με το κοινωνικό ρεπορτάζ. Σήμερα εργάζεται ως λειτουργός Τύπου/ σύμβουλος στο Υπουργείο Εσωτερικών.

*Η Μαρία Τσαγγάρη είναι κόρη του Ιάκωβου Τσαγγάρη, εγγονή του Σάββα Τσαγγάρη και της Μαρίας Γιακουμή.

ΤΙΜΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΑΓΙΟΥΣ ΤΟΥ ΝΕΟΥ ΧΩΡΙΟΥ ΚΥΘΡΕΑΣ

ΤΕΣΣΕΡΙΣ ΑΓΙΟΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΜΑΣ ΓΙΟΡΤΑΖΟΝΤΑΝ ΚΑΤΑ ΚΑΙΡΟΥΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ

Πρώτο Άγιος που τίμησαν οι πρόγονοί μας ήταν ο Άγιος Νικόλαος – η εκκλησία του, δυστυχώς, μετατράπηκε, σύμφωνα με την παράδοση, σε τζαμί από τους Τούρκους. Σε αυτή δε προστέθηκε μιναρές. Οι Νιοχωρίτες αναγκάστηκαν και έκτισαν άλλη εκκλησία, γύρω στο 1672, η οποία ήταν αφιερωμένη στον Τίμιο Πρόδρομο. Αργότερα και λόγω αύξησης του πληθυσμού, περί το τέλος του 19ου αιώνα, κτίστηκε μεγάλη εκκλησία, αφιερωμένη στον Άγιο Χαράλαμπο, που είναι και ο πολιούχος άγιος του χωριού μας. Το 1942 οι χωριανοί μας έκτισαν στον κάμπο της Μεσαριάς, κοντά στον ποταμό Πιδικιά, ένα ξωκλήσι αφιερωμένο στον Άγιο Θεόδωρο τον Στρατηλάτη. Αυτούς τους Άγιους εμείς, οι όπου γης Νιοχωρίτες, τιμούμε στην προσφυγιά με τέλεση Θείας Λειτουργίας στην εκκλησία του Αγίου Χαράλαμπους, στην Αγλαντζιά.

Έτσι κάναμε και την Κυριακή 27 Αυγούστου 2017, και

μέσα σε συγκινητική ατμόσφαιρα γιορτάσαμε, την εκμεταθέσεως, Αποτομή της Τιμίας Κεφαλής του Αγίου Ιωάννου του Προδρόμου. Της Θείας Λειτουργίας προέστη ο επίσκοπος Μεσαορίας κ. Γρηγόριος, συμπαραστατούμενος από τον πρωτοπρεσβύτερο π. Διομήδη. Με το πέρας της Θείας Λειτουργίας, ο Επίσκοπος Μεσαορίας αναφέρθηκε, μεταξύ άλλων, στην κατάσταση των εκκλησιών της κοινότητάς μας, καθώς και στην αρραγή συνεργασία της Εκκλησιαστικής Επιτροπής με όλους, και ιδιαίτερα με το Κοινοτικό Συμβούλιο, για τη συντήρηση του Αγίου Χαράλαμπους, την αποκατάσταση του κοιμητηρίου και την αναστήλωση του ναού του Τιμίου Προδρόμου. Ο θεοφιλέστατος ζήτησε από όλους να κρατηθεί άσβεστη η λαμπάδα της μνήμης και της νοσταλγίας της πατρικής γης. Αυτό τον πόθο της επιστροφής στην πατρική γη, με ενότητα και αγάπη, πέρα από προσωπικές απόψεις, παρακάλεσε τους γονείς και τους παππούδες ο Επίσκοπος να τον εμψυχήσουν στα παιδιά και τα εγγόνια τους, το μέλλον της πατρίδας μας. Κλείνοντας, ο επίσκοπος

Μεσαορίας, ευχαρίστησε όλους τους εκτοπισμένους μας για την αγάπη τους να τελούν τις εορτές των Αγίων της κοινότητας, όπως έκαναν οι πρόγονοί μας πριν από την τουρκική εισβολή του 1974.

ΞΑΝΑ ΣΤΙΣ ΕΚΚΛΗΣΙΕΣ ΜΑΣ

Συνεχίζοντας τις δράσεις του το Νέο Χωριό και οι χωριανοί στις 5 Δεκεμβρίου 2017 τέλεσαν εσπερινό προϊσταμένου και πάλι του θεοφιλέστατου επισκόπου Μεσαορίας κ. Γρηγορίου. Στον εσπερινό παρευρέθηκαν και Τραχωνίτες, γιατί και στο Τραχώνι η πρώτη εκκλησία ήταν αφιερωμένη στον Αγ. Νικόλαο.

Μέσα σε συγκινητική ατμόσφαιρα, στις 8 Φεβρουαρίου 2018, τελέστηκε ο εσπερινός του πολιούχου Αγίου της κοινότητάς μας. Οι Νιοχωρίτες πιστοί παρακολούθησαν με ευλάβεια τον εσπερινό και πέρασαν κάτω από την εικόνα του Αγίου κατά τη λιτανεία που έγινε, σύμφωνα με το έθιμο του χωριού μας. Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας, το Κοινοτικό Συμβούλιο προσέφερε καφέ και αλμυρά στην αίθουσα, που βρίσκεται στον περίβολο της εκκλησίας. Την επομένη το πρωί τελέστηκε και Θεία Λειτουργία της οποίας προέστη ο επίσκοπος Καρπασίας κ. Χριστοφόρος, ο οποίος κήρυξε τον Θείο Λόγο στο εκκλησίασμα.

ΟΙ ΑΠΟΔΗΜΟΙ ΤΟΥ ΛΟΝΔΙΝΟΥ ΤΙΜΗΣΑΝ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟ

Τη μνήμη του πολιούχου Αγίου του χωριού τους τίμησαν οι Νιοχωρίτες απόδημοι του Ηνωμένου Βασιλείου. Την Κυριακή, 11 Φεβρουαρίου 2018, στην εκκλησία του Αγίου Ιωάννη του Βαπτιστή στο Wightman Road, τελέστηκε η Θεία Λειτουργία. Στη Θεία Λειτουργία αναπέμφθηκε δέηση για τη διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων κατοίκων του χωριού μας και τελέστηκαν επιμνημόσυνες δεήσεις για τους εννιά στρατιώτες που έπεσαν στο πεδίο

της μάχης, καθώς και για τους συγχωριανούς μας που εκτελέστηκαν εν ψυχρώ από τα τουρκικά στρατεύματα τον Αύγουστο του 1974.

Μετά την τέλεση του μνημοσύνου στην αίθουσα της εκκλησίας προσφέρθηκαν εδέσματα και ροφήματα, μία προσφορά του προέδρου της Εκκλησιαστικής Επιτροπής του ναού Ανδρέα Ιωάννου, γιου του Ηλίκκου, ο οποίος καταγγέται από το χωριό μας, στη μνήμη της συζύγου του και των γονέων του.

Σε μια συγκινητική ατμόσφαιρα ο πρόεδρος του Συνδέσμου Αποδήμων Νέου Χωριού Κυθρέας, εκπαιδευτικός Μιχάλης Κασιής, αφού αναφέρθηκε στη ζωή του Αγίου Χαράλαμπος την παραλλήλισε με τις δύσκολες στιγμές που περνά το χωριό μας σήμερα και εξέφρασε την αισιοδοξία ότι ενόσω οι νέες γενιές δεν ξεχνούν τους τόπους καταγωγής τους τότε υπάρχει και ελπίδα ότι μια μέρα θα επιστρέψουμε στο χωριό μας.

Στην εκδήλωση πήραν μέρος και απόδημοι Νιοχωρίτες της νέας γενιάς, πράγμα που δημιουργεί αισιοδοξία και δίνει θάρρος ότι οι δεσμοί ανάμεσα στην παλιά και τη νέα γενιά θα εξακολουθήσουν να υπάρχουν και να ενισχύονται.

Η ΠΑΛΙΟΚΚΛΗΣΙΑ

Το ξωκλήσι του Αγ. Θεοδώρου του Στρατηλάτη στον κάμπο, η παλιοκκλησιά, όπως συνήθως το αποκαλούν οι πιο παλιοί Νιοχωρίτες, στο οποίο έβρισκαν καταφύγιο οι βοσκοί και οι θεριστάδες του χωριού μας, έχει χαλάσει και στέκει βουβό, βεβηλωμένο, με τους τέσσερις τοίχους να στέκουν εις πείσμα του χρόνου και της βαρβαρότητας του κατακτητή. Αυτό το ξωκλήσι, κατά καιρούς, ο κοινοτάρχης με τον εξάδελφό του Κώστα Λαμπρία και τον προηγούμενο κοινοτάρχη Κώστα Ζερβό, επισκέπτονται και ανάβουν το καντήλι.

ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΣΕ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΑ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΣΤΟΝ ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΑΝΔΡΕΑ

Το Κοινοτικό Συμβούλιο αποφάσισε όπως κάθε χρόνο διοργανώνει εκδρομή-προσκύνημα σε διάφορα μοναστήρια της Κύπρου, ελεύθερης και κατεχόμενης. Σημειώνεται ότι η τιμή συμμετοχής είναι επιχορηγημένη. Η διοργάνωση προσκυνημάτων εντάσσεται στο πλαίσιο των προσπαθειών του Κοινοτικού Συμβουλίου για διοργάνωση εκδηλώσεων που αποσκοπούν στο να φέρουν τους Νιοχωρίτες κοντά, να συναντιούνται, να θυμούνται το χωριό τους. Με τον τρόπο αυτό παίρνει ο ένας κουράγιο από τον άλλο και ανανεώνουν την πίστη τους για το αγαπημένο τους χωριό.

Στο πλαίσιο της πιο πάνω απόφασης, το Κοινοτικό Συμβούλιο διοργάνωσε προσκύνημα στο κατεχόμενο μοναστήρι του Αποστόλου Αντρέα, στη χερσόνησο της Καρπασίας, το Σάββατο, 27 Μαΐου 2017. Η συμμετοχή ήταν

αθρόα και πήραν μέρος συνολικά 230 Νιοχωρίτες προσκυνητές, οι οποίοι πήραν τις λαμπάδες και τα τάματά τους στον Άγιο και πήραν αγίασμα από την πηγή. Οι περισσότεροι πήγαν για πρώτη φορά μετά το 1974 κι έφεραν στη μνήμη θύμησης από το παρελθόν, που το επισκέπτονταν κάτω από πολύ διαφορετικές συνθήκες. Άλλοι το είχαν συνήθειο κάθε χρόνο να πηγαίνουν στη χάρη του και άλλοι βάφτισαν εκεί τα παιδιά τους.

Κατά τη μετάβαση ακολουθήθηκε το δρομολόγιο μέσω του τουρκοκυπριακού θύλακα, που υπήρχε μετά το 1963 ανάμεσα στην Κυθρέα και το Λευκόνοικο. Ο δρόμος αυτός χρησιμοποιείτο πριν από το 1963 για μετάβαση στην Αμμόχωστο. Μετά το Λευκόνοικο έγινε σταθμός στο Μπογάζι στο Τρίκωμο για καφέ. Μετά από το προσκύνημα παρατέθηκε γεύμα σε εστιατόριο στη Γιαλούσα το οποίο ανήκει σε Ελληνοκύπριο.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΓΕΩΡΓΙΟ ΑΛΑΜΑΝΟ

Το δεύτερο προσκύνημα έγινε την Κυριακή 22 Απριλίου 2018 και αυτό περιελάμβανε τα μοναστήρια Αγίου Γεωργίου Αλαμάνου, Παναγίας του Γλωσσά στο Κελλάκι και Παναγίας Ιαματικής στον Αρακαπά. Ακολούθησε γεύμα στον Τρίκκη στο Πεντάκωμο. Και αυτό το προσκύνημα σημείωσε μεγάλη επιτυχία.

Σε προσφώνησή του ο κοινοτάρχης κ. Χρ. Λαμπρίας, αφού καλωσόρισε τους εκδρομείς, επεξήγησε το σκεπτικό της απόφασης του Κοινοτικού Συμβουλίου για διοργάνωση τέτοιων εκδρομών-προσκυνημάτων, τονίζοντας ότι κύριος σκοπός είναι να διατηρούμε άσβεστη την μνήμη του κατεχόμενου χωριού μας. Οφείλουμε να μένουμε πιστοί στη γενέθλια γη, να διοργανώνουμε εκδηλώσεις πολιτιστικές και όχι μόνο – ψυχαγωγικές και

άλλες – με απώτερο στόχο να βρεθούμε ξανά εμείς οι Νιοχωρίτες, πρόσθεσε. Έχουν περάσει σχεδόν 44 χρόνια από την κατάληψη του χωριού μας. Ο χρόνος είναι αδυσώπητος. Τα μωρά έγιναν μεσήλικες, οι νεαροί συνταξιούχοι, οι πιο μεγάλοι βρίσκονται στη δύση της ζωής τους και πολλοί, δυστυχώς, πάρα πολλοί έφυγαν και δεν είναι ανάμεσά μας. Η καλλιέργεια της μνήμης του χωριού μας είναι ένα από τα πρώτιστα καθήκοντα του Κοινοτικού Συμβουλίου, όπως άλλωστε ήταν και του προηγούμενου, τόνισε.

Καταλήγοντας εξέφρασε τις ευχαριστίες του για τα καλά σχόλια που διατυπώνονται για την διοργάνωση διαφόρων εκδηλώσεων, τονίζοντας ότι η δύναμη που μας δίνετε για να συνεχίσουμε το έργο που αναλάβαμε, είναι πολύ σημαντική. Όλοι μαζί ενωμένοι θα πετύχουμε τους στόχους μας, ανέφερε.

ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΝΙΟΧΩΡΙΤΩΝ

ΜΙΑ ΟΜΟΡΦΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗ ΣΤΟ ΡΑΒΙΛΙΟΝ ΠΟΥ ΞΥΠΝΗΣΕ ΜΝΗΜΕΣ ΣΕ ΟΛΟΥΣ

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Με πρωτοβουλία του Κοινοτικού Συμβουλίου πραγματοποιήθηκε στις 3 Δεκεμβρίου 2017, στον χώρο εκδηλώσεων και συνεστιάσεων Pavilion στη Λευκωσία η πρώτη συνεστίαση Νιοχωριτών, εκδήλωση η οποία το Συμβούλιο φιλοδοξεί να καταστεί θεσμός, αφού εκδηλώσεις όπως αυτές ενισχύουν τους δεσμούς των Νιοχωριτών, και ενδυναμώνουν τις σχέσεις της παλαιότερης γενιάς με τους νεότερους. Μέσα σε ένα καθαρά νιοχωρίτικο περιβάλλον, λοιπόν, όσοι παρευρέθηκαν είχαν την ευκαιρία να περάσουν όμορφες και συγκινητικές στιγμές και να ξαναθυμηθούν τις ωραίες στιγμές τους στο κατεχόμενο χωριό τους.

Τη συνεστίαση προσφώνησε ο κοινοτάρχης κ. Χρίστος Λαμπρίας, ο οποίος, αφού καλωσόρισε τους συγχωριανούς του, ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι απώτερος στόχος της

συνεστίασης είναι η σύσφιξη των μεταξύ τους σχέσεων και η ανανέωση των δεσμών αγάπης και φιλίας που τους ενώνουν, τονίζοντας ότι όλων η σκέψη και ο νους πρέπει να είναι πάντα στραμμένοι στην κατεχόμενη γη μας την οποία δεν πρέπει να ξεχνούμε. «Πρέπει να καλλιεργούμε αγωνιστικό φρόνημα για επιστροφή στην γενέθλια γη», πρόσθεσε. Και συνέχισε: «Δυστυχώς ο χρόνος είναι ο χειρότερος εχθρός στις προσπάθειες που κάνουμε για να διατηρήσουμε άσβεστη τη μνήμη για το χωριό μας. Πολλές φορές λυγίζουμε, γιατί δεν βλέπουμε έστω κάποια αμυδρή ελπίδα για δίκαιη λύση και επανένωση της πατρίδας μας. Χρέος όμως όλων μας ιδιαίτερα εμάς των πιο παλιών είναι να μεταλαμπαδεύσουμε στη νέα γενιά των Νιοχωριτών την αγάπη για το Νιόχωρκό μας». Ο κύριος Λαμπρίας τόνισε τη χαρά του διότι το «παρών» της έδωσε και η νέα γενιά Νιοχωριτών, που γεννήθηκαν στην προσφυ-

γιά. Η συνεστίαση της 3ης Δεκεμβρίου είναι ένας από τους τρόπους με τους οποίους το Κοινοτικό Συμβούλιο επιθυμεί να φέρει τη νέα γενιά κοντά με τους παλαιότερους, για να γνωριστεί η νέα γενιά του χωριού, που σήμερα είναι διασκορπισμένη σε ολόκληρη την ελεύθερη Κύπρο. Ο κ. Λαμπρίας δήλωσε ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο είναι ανοικτό σε εισηγήσεις προς αυτήν την κατεύθυνση, σημειώνοντας: «Η αξιοποίηση του διαδικτύου και των μέσων κοινωνικής δικτύωσης θα μπορούσε να βοηθήσει γι' αυτό και το Κοινοτικό Συμβούλιο δημιούργησε σελίδα στο facebook».

Μνήμες του Νιοχώρκου ξύπνησαν σε όλους, οι παλαιότεροι με συγκίνηση άκουσαν τις Νιοχωρίτισσες Παναγιώτα Χριστούδια-Τζιάμπου και Θεοδή Στυλιανού-Κούννου να απαγγέλουν ποιήματά τους. Ο Λούκας Τσαγκάρης, έπειτα, αναφέρθηκε στην εμπειρία που είχε όταν σε νεαρή ηλικία επισκέφθηκε το τζαμί του

χωριού μας και σε τοίχο του είδε αγραφογραφία σε σημείο που είχε υποχωρήσει ο σοβάς. Αυτό είναι μία απόδειξη ότι το τζαμί ήταν παλαιότερα εκκλησία. Άλλωστε, σύμφωνα με την παράδοση, το τζαμί ήταν εκκλησία αφιερωμένη στον Άγιο Νικόλαο. Σε αυτή, δε, προστέθηκε μιναρές, γι' αυτό το χωριό μας στα τουρκικά είχε το όνομα *Minarelikoy*, δηλ. χωριό του μιναρέ. Οι παριστάμενοι έδειξαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον γι' αυτή την εμπειρία του κ. Τσαγκάρη, ο οποίος δέχθηκε πολλές ερωτήσεις.

Οι Νιοχωρίτες είχαν την ευκαιρία να χαρούν παραδοσιακούς κυπριακούς χορούς που εκτέλεσαν άψογα μέλη του συγκροτήματος «Χρυσοσπηλιώτισσα», του οποίου χοροδιδάσκαλος είναι ο συγχωριανός μας Κώστας Ελευθεριάδης. Το Κοινοτικό Συμβούλιο εκφράζει θερμές ευχαριστίες τόσο προς τον κ. Ελευθεριάδη όσο και προς τα μέλη του συγκροτήματος που μας χάρισαν αξέχαστες στιγμές εντελώς αφιλοκερδώς. Κατά τη συνεστίαιση διατίθετο και το πρώτο ημερολόγιο τοίχου που εξέδωσε το Κοινοτικό Συμβούλιο, που ήταν μία πρώτη προσπάθεια εξωστρέφειας, ώστε κάθε σπίτι να γεμίσει Νιόχωρκο. Ευχόμαστε του χρόνου με υγεία να ανταμώσουν ακόμα περισσότεροι Νιοχωρίτες και Νιοχωρίτισσες.

ΔΙΝΕΙΣ ΑΙΜΑ, ΧΑΡΙΖΕΙΣ ΖΩΗ

Δύο αιμοδοσίες τον χρόνο αποφάσισε να οργανώνει το Κοινοτικό Συμβούλιο μετά την ανάληψη των καθηκόντων του. Η μία, για να τιμούμε όλους τους συγχωριανούς μας οι οποίοι είτε έπεσαν στο πεδίο της μάχης είτε δολοφονήθηκαν εν ψυχρώ από τους Τούρκους εισβολείς το μαύρο καλοκαίρι του 1974, καθώς και εκείνους των οποίων η τύχη δεν έχει διακριβωθεί και τα ονόματά τους είναι καταχωρισμένα στη μακρά λίστα των αγνοουμένων της κυπριακής τραγωδίας. Η αιμοδοσία αυτή διοργανώνεται το πρώτο δεκαπενθήμερο Σεπτεμβρίου λίγες μέρες πριν από την τέλεση του καθιερωμένου ετήσιου εθνικού μνημοσύνου των πεσόντων.

Η άλλη αιμοδοσία διοργανώνεται αρχές Φεβρουαρίου με την ευκαιρία της γιορτής του Αγίου Χαραλάμπους για να τιμήσουμε τον πολιούχο και προστάτη Άγιο της κοινότητάς μας. Η αιμοδοσία εντάσσεται στο γενικότερο πλαίσιο των εορτασμών με αποκορύφωμα τον εσπερινό που γίνεται στην εκκλησία που έκτισε στην Αγλαντζιά η κοινότητά μας με πρωτοβουλία του Πρωτοπρεσβυτέρου Διομήδη και την υποστήριξη των απανταχού Νιοχωριτών.

Αναφέρεται ενδεικτικά ότι στην πρώτη αιμοδοσία, που έγινε στις 16 Σεπτεμβρίου 2017 προσήλθαν και έδωσαν αίμα οι πιο κάτω: Κώστας Κοκονής, Πάμπος Δαμιανού, Κυριάκος Ζήγκας, Κάκια Αλωνεύτη-Ζερβού, Κούλης Ταλατίνης και Νικόλας Κ. Λαμπρίας. Δεν επιτράπηκε η αιμοδοσία στον κοινοτάρχη Χρίστο Λαμπρία λόγω χαμηλής αιμοσφαιρίνης, ούτε και στον Σοφοκλή Κ. Ζερβό λόγω ελαφρού κρουολογήματος.

Στη δεύτερη αιμοδοσία, που έγινε στις 7 Φεβρουαρίου 2018, στην τράπεζα αίματος στην Έγκωμη, προσήλθαν και έδωσαν αίμα οι ακόλουθοι: Παναγιώτης Χόπλαρος, Κώστας Κοκονής, Κυριάκος Σαλαγκός, Αθηνά Στρατουρά Τζωρτζή, Χαράλαμπος Κυριακίδης, Νίκος Κούμου και Χαράλαμπος Δαμιανού. Τη συγκεκριμένη μέρα δεν επιτράπηκε η αιμοδοσία στον Κυριάκο Ζήγκα και στον Χρίστο Λαμπρία, οι οποίοι πήγαν άλλη μέρα και έδωσαν αίμα.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο ευχαριστεί θερμά όλους τους αιμοδότες, με τη σιγουριά ότι το παράδειγμά τους θα ακολουθήσουν και άλλοι Νιοχωρίτες. Άλλωστε όλες οι ομάδες κερδίζουν. Δίνεις αίμα χαρίζεις ζωή.

ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟΥ ΣΤΟ ΝΙΟΧΩΡΚΟ

ΥΨΙΣΤΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ ΓΙΑ ΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ

Η συντήρηση της εκκλησίας του Αγίου Χαραλάμπους στο κατεχόμενο χωριό μας αλλά και του κοιμητηρίου είναι ύψιστη προτεραιότητα για το Κοινοτικό Συμβούλιο. Αμέσως μετά την ανάληψη των καθηκόντων μου ως κοινοτάρχης είχα δύο συναντήσεις με τον εκπρόσωπο της ελληνοκυπριακής κοινότητας στη δικαιοδική Τεχνική Επιτροπή κ. Τάκη Χατζηδημητρίου, κατά τις οποίες ενημερώθηκα αναφορικά με τις προσπάθειες που καταβάλλονται για τη συντήρηση/αναστήλωση των εκκλησιών της κατεχόμενης γης μας. Ο κ. Χατζηδημητρίου με πληροφόρησε ότι η εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους έχει ενταχθεί στο γενικότερο πρόγραμμα για συντήρηση, αν και θεωρείται σχετικά νέα. Ωστόσο, το καμπαναριό της, που θεωρείται εξαιρετικού κάλλους, είναι εκείνο που την ενέταξε στο σχετικό πρόγραμμα.

Για το πιο πάνω θέμα ως κοινοτάρχη διατηρώ τακτική επαφή και με τον Επίσκοπο Μεσαορίας κ. Γρηγόριο, ο οποίος είναι ο καθ' ύλη αρμόδιος της Εκκλησίας της Κύπρου για τις κατεχόμενες εκκλησίες. Ο Θεοφιλέστατος καταβάλλει κάθε δυνατή προσπάθεια για επίτευξη του πιο

πάνω στόχου. Ωστόσο, το γενικότερο συμπέρασμα που θα μπορούσε να εξαχθεί είναι ότι μετά την κατάρρευση των συνομιλιών στο Κραν Μοντάνα της Ελβετίας τον Ιούλιο του 2017, η τουρκική πλευρά ακολουθεί παρεκτυστική πολιτική, με αποτέλεσμα να καθυστερεί η συντήρηση της εκκλησίας. Δυστυχώς, η κατάσταση του ναού είναι τέτοια που αν δεν ληφθούν άμεσα μέτρα είναι ορατός ο κίνδυνος της κατάρρευσης της στέγης εξαιτίας της υγρασίας που έχει, αφού αφαιρέθηκαν τα κεραμίδια.

Σημειώνεται ότι όλες οι προσπάθειες γίνονται σε αγαστή συνεργασία με την Εκκλησιαστική Επιτροπή του χωριού μας. Με πρωτοβουλία του Θεόδωρου Μείβατζη έγινε στο παρελθόν σχετική μελέτη για την τοποθέτηση κεραμιδιών στην στέγη, οπότε, σε περίπτωση έγκρισης, οι εργασίες να μπορούν να αρχίσουν αμέσως.

Με βάση τα πιο πάνω, που δυστυχώς δεν είναι καθόλου ενθαρρυντικά, οφείλουμε να σκεφτούμε τρόπους για επίτευξη του στόχου μας, που δεν είναι άλλος από το να σώσουμε την εκκλησία μας. Θα συνεχίσουμε τις προσπάθειές μας χωρίς όμως να κάνουμε κάτι, που θα οδηγεί είτε άμεσα είτε έμμεσα σε αναγνώριση των κατοχικών αρχών.

Το μόνο που μπορούμε να συνε-

χίσουμε να κάνουμε είναι να καθαρίζουμε την εκκλησία από τους σοβάδες που πέφτουν και να ανάβουμε ένα κερί. Είναι καλό κατά καιρούς να επισκεπτόμαστε την εκκλησία, να προσκυνούμε και να ανάβουμε ένα κεράκι. Να μας βλέπουν ότι πάμε και δείχνουμε ενδιαφέρον για την εκκλησία μας. Το κλειδί της πόρτας το έχει μια οικογένεια που μένει στο σπίτι απέναντι, από το ιερό.

ΤΟ ΚΟΙΜΗΤΗΡΙΟ

Εκτός από την εκκλησία, μέλημά μας είναι και η συντήρηση του κοιμητηρίου, το οποίο έχει βεβηλωθεί και συληθεί. Οι περισσότεροι σταυροί και τάφοι είναι κατεστραμμένοι, και

πολλοί έχουν μετακινηθεί. Λόγω της οικτρής κατάστασης που παρουσιάζει αλλά και επειδή δεν γνωρίζουμε τι θα απογίνει στο μέλλον, το Κοινοτικό Συμβούλιο αποφάσισε, ύστερα από εισήγηση του κοινοτάρχη, όπως προχωρήσει στην έκδοση βιβλίου για το κοιμητήριο. Στο βιβλίο θα καταγραφούν ιστορικά στοιχεία γι' αυτό, θα καταχωρηθούν όλα τα ονόματα των νεκρών που είναι γραμμένα σε τάφους με σύντομα βιογραφικά, καθώς και φωτογραφικό υλικό. Για τον σκοπό αυτό ο κοινοτάρχης μετέβη στις 13 Μαΐου 2017, στο κοιμητήριο και με τη βοήθεια του συνεργάτη του Συμβουλίου Απόστολου Γ. Κουρουπάκη έγινε καταγραφή όλων των σταυρών.

Στις 8 Ιουνίου 2017, μετά από αλληπάλληλες συναντήσεις με τον Τουρκοκύπριο «κοινοτάρχη» έγινε κατορθωτό να γίνει καθαρισμός του κοιμητηρίου. Την ίδια μέρα, με την βοήθεια των εξαδέλφων μου Κώστα Α. Λαμπρία και Σωτήρη Σοφοκλέους, πλύναμε τους σταυρούς. Ο φωτογράφος και συνεργάτης του Κοινοτικού Συμβουλίου Κύπρος Αδαμίδης (σύζυγος της Μελανής, κόρης της Μυριάνθης και του Ολυμπιακού) φωτογράφησε όλους τους σταυρούς. Απώτερος στόχος είναι η περιφράξη του κοιμητηρίου. Οι προσπάθειες συνεχίζονται, γιατί έχουμε ιερή υποχρέωση στους προγόνους μας που είναι θαμμένοι σε αυτό.

ΤΙΜΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΠΕΣΟΝΤΕΣ

Η ΑΠΟΔΟΣΗ ΤΙΜΩΝ ΣΕ ΑΥΤΟΥΣ ΠΟΥ ΕΠΕ-
ΣΑΝ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ Ή ΦΟΝΕΥΘΗ-
ΚΑΝ ΕΝ ΨΥΧΡΩ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΤΟΥΡΚΟΥΣ ΚΑΤΑ
ΤΗ ΒΑΡΒΑΡΗ ΤΟΥΡΚΙΚΗ ΕΙΣΒΟΛΗ ΤΟΥ 1974
ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΥΨΙΣΤΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΗ

ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥ ΛΑΜΠΡΙΑ ΚΑΙ ΜΑΡΙΑΣ ΤΣΑΓΓΑΡΗ

Είναί το λιγότερο που μπορούμε να κάνουμε γι' αυτούς που έδωσαν ό,τι πολυτιμότερο είχαν, τη ζωή τους, για την υπεράσπιση της πατρίδας μας. Το Κοινοτικό Συμβούλιο τιμώντας τους τέλεσε στις 10 Σεπτεμβρίου 2017 το ετήσιο μνημόσυνο των πεσόντων Νιοχωριτών. Η αποκάλυψη ομαδικού τάφου, ανάμεσα στο σπίτι της Αγγελικής του Πάπουτσου και του Χρ. Σκλάβου, με οκτώ θύματα, ήταν ο λόγος που αύξησε τον κατάλογο των θυμάτων και σμίκρυνε εκείνο των αγνοουμένων. Έτσι, από τον Μάρτιο του 2017 μέχρι τον Ιούνιο 2018 ταυτοποιήθηκαν τα οστά 12 συγχωριανών μας.

ΜΝΗΜΟΣΥΝΟ

Τη μνήμη 73 πεσόντων, εκτελεσθέντων και αγνοουμένων, τίμησε το χωριό μας στις 10 Σεπτεμβρίου 2017 με την τέλεση ετήσιου μνημόσυνου, της ακολουθίας του οποίου προέστη ο μητροπολίτης Πάφου Γεώργιος στην παρουσία του υπουργού Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης Ιωάνη Νικολάου. Στην ομιλία του ο κ. Νικολάου υπογράμμισε «τον δυσανάλογο φόρο αίματος» που κατέβαλε το

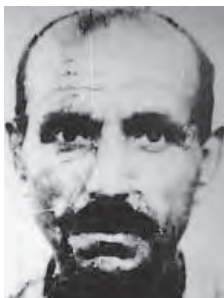
Νέο Χωριό Κυθρέας κατά την τουρκική εισβολή και σημείωσε ότι εθνικές εκδηλώσεις μνήμης όπως αυτή αποτελούν «ανάχωμα έναντι στην προελαύνουσα λήθη» και «φέρουν ειδικά αυτήν την περίοδο, αυξημένη ηθικοπλαστική αξία». Ιδιαίτερη μνεία έγινε από τον κ. Νικολάου στους πεσόντες στρατευμένους νέους του χωριού μας που θυσιάστηκαν κατά την τουρκική εισβολή, βρίσκοντας «το θάρρος με τον ισχύο και απαρχαιωμένο τους οπλισμό, να προτάξουν τα στήθη απέναντι σ' έναν στρατό υπέρτερο και σ' έναν εκ των πραγμάτων καταδικασμένο αγώνα». Υπογράμμισε, δε, ότι με τους αγώνες και τη θυσία τους, οι ήρωές μας «κληροδότησαν στις τωρινές αλλά και μελλοντικές γενεές των οικογενειών τους, ονόματα ένδοξα και τιμημένα». Ο κ. Νικολάου πρόσθεσε ότι «χρωσμένοι έναντι της θυσίας των τιμώντων σήμερα ηρώων, δεν διαθέτουμε την πολυτέλεια να εγκαταλείψουμε τις προσπάθειες για επανένωση της πατρίδας μας. Κατά το μνημόσυνο αναπέμφθηκε δέηση για διακρίβωση της τύχης των Νιοχωριτών αγνοουμένων. Ακολούθησε κατάθεση στεφάνων στο μνημείο στο προαύλιο της εκκλησίας και έγινε αιμοδοσία εις μνήμη των πεσόντων και δολοφονηθέντων.

ΕΝΑΣ-ΕΝΑΣ «ΕΠΙΣΤΡΕΦΟΥΝ» ΟΙ ΑΓΝΟΟΥΜΕΝΟΙ ΜΑΣ

ΜΙΧΑΛΗΣ ΚΑΤΣΟΥΡΗΣ

Ύστερα από 43 ολόκληρα χρόνια, και συγκεκριμένα στις 15 Μαρτίου 2017, τέθηκε επιτέλους τέρμα στο δράμα αλλά και στην ταλαιπωρία της οικογένειας του συγχωριανού μας Μιχάλη Κατσούρη, τα οστά του οποίου ετάφησαν για δεύτερη φορά, αφού, όπως ανακοίνωσε η Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους, δυστυχώς είχε γίνει λάθος στην ταυτοποίηση των οστών του που οδήγησε στην πρώτη ταφή στις 17 Ιουνίου 2009. Η αγωνία και ο πόνος των παιδιών του ανείπωτος μιας και η μοίρα τους έπαιξε άσχημο παιχνίδι, με το μακάβριο λάθος. Ωστόσο, έσφισαν τα δόντια και ακολούθησαν ξανά την μαρτυρική διαδικασία της επίσκεψης στο ανθρωπολογικό εργαστήριο για να δουν με τα ίδια τους τα μάτια τα σωστά - αυτή τη φορά - οστά του πατέρα τους. Με την μόνη διαφορά ότι η διαδικασία αυτή είχε

και κάτι το πρωτόγνωρο: της εκταφής και παράδοσης των λανθασμένων λειψάνων. Η εξόδιος ακολουθία εψάλη στον ιερό ναό Αγίου Ελευθερίου στα Λατσιά. Επικήδειο λόγο εκ μέρους της κυβέρνησης εκφώνησε ο υπουργός Οικονομικών Χάρης Γεωργιάδης, ο οποίος αναφέρθηκε στις συνθήκες εξαφάνισης του Μιχάλη Κατσούρη και του φρικτού και επώδυνου θανάτου του από τους βάρβαρους Τούρκους εισβολείς. Ο αείμνηστος Μιχάλης γλύτωσε από τη μαγία των Τούρκων στρατιωτών που μπήκαν στο χωριό μας, συνελήφθη, όμως, και μεταφέρθηκε μαζί με άλλους συγχωριανούς μας στη γειτονική Βώνη. Σύμφωνα με μαρτυρίες, αργότερα οι Τούρκοι άφησαν δήθεν ελεύθερους ορισμένους να επιστρέψουν στα χωριά τους, και ο Μιχάλης πήρε τον δρόμο της επιστροφής στο αγαπημένο του χωριό. Από τότε χάθηκαν τα ίχνη του και προστέθηκε στη μαύρη λίστα των αγνοουμένων Νιοχωριτών. Και μια τραγική ειρωνεία: ποιος θα το πίστευε ότι ο Κατσούρης, θα είχε την ίδια τραγική μοίρα που είχε και ο πατέρας του τον οποίο σκότωσαν οι Τούρκοι όταν ο Μιχάλης ήταν μόλις 6 χρονών.

ΜΑΖΙ ΣΤΟΝ ΤΑΦΟ Ο ΑΝΤΡΕΑΚΚΟΣ ΚΑΙ Η ΚΩΣΤΟΥ

Ένας άλλος αγνοούμενος συγχωριανός μας, ο Αντρέας Ιωάννου, γνωστός ως Αντρεάκκος, αφαιρέθηκε από τον κατάλογο των αγνοουμένων και συμπεριλήφθηκε στον κατάλογο των εν ψυχρώ εκτελεσθέντων. Ύστερα από 43 ολόκληρα χρόνια μπήκε ένα τέλος στο δράμα της οικογένειάς του. Τώρα τα παιδιά του, Πάγκος και Σοφοκλής, θα έχουν την δυνατότητα να ανάβουν το καντήλι στον τάφο του λατρευτού τους πατέρα όπου ετάφησαν τα οστά του. Η αγαπημένη του γυναίκα Κωνσταντίνα, γνωστή ως Κωστού, απεβίωσε στις 6 Ιουνίου 2017 και τα παιδιά της θέλησαν να τελέσουν την ίδια μέρα την κηδεία των προσφιλών τους γονιών. Έτσι, η κηδεία έγινε στις 8/6/2017 από την εκκλησία της του Θεού Σοφίας στον Στρόβολο.

Χαρακτηριστικό ήταν και το σχετικό ρεπορτάζ του Αντρου Μιχαηλίδη στην εφημερίδα «Φιλελεύθερος» (7/6/201), που παρατίθεται κατωτέρω.

«Μια από τις πιο τραγικές σελίδες της τραγωδίας που έζησε η πατρίδα μας το 1974 ξεδιπλώνεται 43 χρόνια μετά την προδοσία του πραξικοπήματος και την καταστροφή που έφερε η τουρκική εισβολή.

Στην εκκλησία της Αγίας του Θεού Σοφίας στον Στρόβολο, κηδεύθηκε ο Ανδρέας Ιωάννου από το Νέο Χωρίο Κυθρέας, οστά του οποίου ταυτοποιήθηκαν πρόσφατα μετά τον εντοπισμό τους σε ομαδικό τάφο στην περιοχή της Αφάνειας. Μαζί του κηδεύθηκε και η αγαπημένη του σύζυγος Κωνσταντίνα, η οποία απεβίωσε σε ηλικία 93 χρόνων, με ανοικτές τις πληγές που της προκάλεσαν ο πόνος και η αγωνία τόσων χρόνων.

Η κηδεία του Ιωάννου είχε διευθετηθεί να γίνει στο αμέσως επόμενο διάστημα, αλλά μετά και από παράκληση των δύο παιδιών τους, του Πάγκου και του Σοφοκλή, η αρμόδια υπηρεσία του κράτους κινητοποιήθηκε για να τελεστεί η κηδεία και των δύο μαζί. Έτσι, οι ψυχές τους, μετά τον βίαιο χωρισμό εξαιτίας του πολέμου, θα ταξιδέψουν μαζί στην αιωνιότητα για να καταταχθούν σε σκηνές δικαίων, όπου δεν θα υπάρχει πια πόνος ή λύπη ή στεναγμός αλλά μόνο ζωή ατελείωτη.

Ο γεννηθείς το 1906 Ιωάννου, 68 χρόνων το 1974,

περιλαμβάνεται στην ομάδα των αγνοουμένων της Άσσιας, οι οποίοι εκτελέστηκαν εν ψυχρώ από Τουρκοκυπρίους που για χρόνια ποτίζονταν με το δηλητήριο του μίσους και της έχθρας για προώθηση των διχοτομικών σχεδίων της Άγκυρας. Εβδομήντα άνδρες ηλικίας άνω των 50 χρόνων που είχαν συλληφθεί στην Άσσια, εκτελέστηκαν εν ψυχρώ και οι σοροί τους ρίφθηκαν σε δύο πηγάδια στην τοποθεσία Ορνίθι της Αφάνειας. Στα χρόνια που ακολούθησαν, στήθηκε «επιχείρηση» για απόκρυψη της αλήθειας με μετακίνηση των οστών σε άλλο χώρο που εξακολουθεί να παραμένει άγνωστος. Στον τόπο όμως του εγκλήματος απέμεινε αριθμός οστών των εκτελεσθέντων προς επιβεβαίωση του ανοσιουργήματος, για το οποίο, μάλιστα, η Τουρκία στήθηκε στο εδώλιο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου που εξέδωσε εναντίον της καταδικαστικό ψήφισμα με τη συμφωνία των προέδρων όλων των πολιτικών ομάδων του Κοινοβουλίου.

Με το ψήφισμα καταδικάστηκε η μετακίνηση των οστών στο Ορνίθι, όπως και σε άλλες περιοχές, ως μεγάλη ασέβεια προς τους αγνοούμενους και ως κατάφωρη παραβίαση των δικαιωμάτων των οικογενειών τους να γνωρίζουν τελικά τις πραγματικές συνθήκες του θανάτου των αγαπημένων τους. Η Τουρκία κλήθηκε, επίσης, να συμμορφωθεί προς το διεθνές δίκαιο, να παράσχει τις απαιτούμενες πληροφορίες προς τη Διερευνητική Επιτροπή αλλά και να επιτρέψει την πρόσβαση στις στρατιωτικές ζώνες, ώστε να διευκολύνει την προσπάθεια διακρίβωσης της τύχης των αγνοουμένων».

ΚΗΔΕΥΤΗΚΕ Ο ΠΑΠΑΦΑΝΟΣ, ΔΕΝ ΕΝΤΟΠΙΣΤΗΚΑΝ ΤΑ ΟΣΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΣ

Άλλος ένας αγνοούμενος συγχωριανός μας ο Θεοφάνης Αντωνή (Παπάφανος) διαγράφηκε από τον μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων και το όνομά του προστέθηκε στον επίσης μακρύ κατάλογο των εν ψυχρώ εκτελεσθέντων κατοίκων του χωριού μας. Με

βάση τα στοιχεία των θυμάτων της βάρβαρης τουρκικής εισβολής το Νέο Χωρίο Κυθρέας έχει το θλιβερό «πρόνομιο» να έχει τα πιο πολλά θύματα λαμβάνοντας υπόψη την πληθυσμιακή αναλογία.

Η εκταφή των οστών του εν ψυχρώ δολοφονηθέντος Θεοφάνη πραγματοποιήθηκε την περίοδο 29/3/2017 - 9/8/2017 στην περιοχή του κατεχόμενου χωριού μας, και ταυτοποιήθηκαν ύστερα από ανθρωπολογικές και γενετικές εξετάσεις. Η ταφή των οστών του έγινε, με καθυστέρηση 43 χρόνων, την Κυριακή 14 Ιανουαρίου 2018,

στην εκκλησία του Αγίου Χαραλάμπους στην Αγλαντζιά. Εκ μέρους της κυβέρνησης επικήδειο λόγο εκφώνησε ο Ελληνοκύπριος εκπρόσωπος στη Διερευνητική Επιτροπή για τους Αγνοούμενους (ΔΕΑ) κ. Νέστορας Νέστορος, ο οποίος αναφέρθηκε στις συνθήκες της εν ψυχρώ εκτέλεσης του Παπάφανου από τους Τούρκους εισβολείς, κάνοντας εκτενή αναφορά στο έργο που επιτελεί η ΔΕΑ.

ΝΑ ΤΕΡΜΑΤΙΣΤΕΙ ΤΟ ΠΟΛΥΧΡΟΝΟ ΔΡΑΜΑ

Τα τουρκικά στρατεύματα εκμεταλλεύονται την υποροπλία τους, αλλά προ πάντων την πολεμική τους αεροπορία, καθώς και το μεγάλο αριθμό αρμάτων μάχης, διέσπασαν τις αμυντικές γραμμές της Εθνικής Φρουράς και από την περιοχή της Μίας Μηλιάς κινήθηκαν προς τον κύριο δρόμο Λευκωσίας – Αμμοχώστου, στην περιοχή του Τραχυνίου Κυθρέας, αποκόπτοντας έτσι τα γύρω χωριά από τις ελεύθερες περιοχές, ανέφερε ο κ. Νέστορος. Τα τουρκικά στρατεύματα, πρόσθεσε, κατέλαβαν το Νέο Χωριό Κυθρέας την επομένη μέρα, 15 Αυγούστου 1974, μέσα στο χωριό είχαν παραμείνει 100 περίπου κάτοικοί του, ανάμεσά τους και ο Θεοφάνης με τη σύζυγό του. Και συνέχισε: «Οι Τούρκοι εισβολείς με την είσοδό τους εντός του χωριού, μάζεψαν τους εγκλωβισθέντες κατοίκους στην εκκλησία του χωριού. Αριθμός εγκλωβισθέντων κατοίκων του Νέου Χωριού Κυθρέας, πυροβολήθηκαν και φονεύθηκαν εν ψυχρώ από τους εισβολείς. Ο Αντωνίου και η σύζυγός του δεν συμπεριλαμβάνονται στους εγκλωβισθέντες κατοίκους οι οποίοι οδηγήθηκαν στην εκκλησία του χωριού και έκτοτε δεν έδωσαν σημεία ζωής.

Εδώ θα ήθελα να σημειώσω την ευγνωμοσύνη και τις ευχαριστίες του Γραφείου μου προς τον γιο του πεσό-ντος, τον κ. Σωτήρη, για τις άοκνες και συνεχείς προσπάθειές του να συνεισφέρει στο έργο της Επιτροπής και να τον διαβεβαιώσω πως θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε, μέχρι να φέρουμε εις πέρας το έργο που έχουμε αναλάβει. Εύχομαι και ελπίζω να καταφέρουμε σύντομα να εντοπίσουμε και τη σύζυγο του πεσό-ντος, Παναγιώτα, η οποία παραμένει αγνοούμενη».

Στη συνέχεια τόνισε ότι η Τουρκία παραμένει υπεύθυνη για τη διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων και θα πρέπει να ανοίξει όλα τα στρατιωτικά της αρχεία. Εμείς, ως κοινωνία και ως Πολιτεία αισθανόμαστε το χρέος να διατρανώσουμε την επιμονή μας στην πλήρη διακρίβωση της τύχης του κάθε αγνοουμένου μας, γιατί το θέμα των αγνοουμένων αποτελεί ένα καθαρά ανθρωπιστικό θέμα που θα πρέπει να επιλυθεί ανεξάρτητα από τις όποιες εξελίξεις στο πολιτικό πρόβλημα, πρόσθεσε υπογραμμίζοντας ότι αυτή είναι και η θέση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων το οποίο στην Τέταρτη Διακρατική Προσφυγή καταδίκασε την Τουρκία και ανέδειξε το δικαίωμα των συγγενών των αγνοουμένων

στην αλήθεια, να γνωρίζουν δηλαδή τι έγιναν τα αγαπημένα τους πρόσωπα. Αυτό αποτελεί ανθρώπινο δικαίωμα που κατοχυρώνεται σε διεθνείς και ευρωπαϊκές συμβάσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων.

Αναφερόμενος στο έργο που επιτελεί η ΔΕΑ, ο κ. Νέστορος είπε : «Σήμερα ανανεώνουμε τη δέσμευσή μας προς τους συγγενείς όλων των αγνοουμένων της Κύπρου ότι θα συνεχίσουμε τον αγώνα μας μέχρι την πλήρη διερεύνηση και διακρίβωση της τύχης του κάθε ενός από τους αγνοουμένους μας. Θα συνεχίσουμε να εργαζόμαστε, ώστε να επιταχυνθεί η όλη διαδικασία και να τερματιστεί το πολύχρονο δράμα και το μαρτύριο που βιώνουν, με την πλήρη διαλεύκανση των συνθηκών κάτω από τις οποίες εξαφανίστηκαν και την πλήρη διαλεύκανση των εγκλημάτων πολέμου που έχουν διαπραχθεί το 1974 στην Κύπρο. Αυτό αποτελεί χρέος όλων μας και δέσμευση τιμής προς τους συμπατριώτες μας που εξαφανίστηκαν και προς τις οικογένειές τους».

Ο ΚΟΙΝΟΤΑΡΧΗΣ ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΑ ΤΟΝ ΠΑΠΑΦΑΝΟ

Εκ μέρους της κοινότητας το θύμα της τουρκικής θριωδίας αποχαιρέτησε ο κοινοτάρχης κ. Χρ. Λαμπρίας αναφερόμενος ιδιαίτερα στον χαρακτήρα του Παπάφανου ο οποίος ήταν ιδιαίτερα αγαπητός ανάμεσα στους Νιοχωρίτες. Ο αείμνηστος Παπάφανος, πρόσθεσε, καταγόταν από το γειτονικό χωριό Τραχώνι και παντρεύτηκε στο χωριό μας την Παναγιώτα με την οποία απέκτησαν 9 παιδιά από τα οποία βρίσκονται εν ζωή τα 8. Από μικρός μπήκε στο μεροκάματο για να βοηθήσει την οικογένειά του και αργότερα για να εξασφαλίσει τα προς το ζην για τα παιδιά του. Αυτό όμως δεν τον φόβιζε γιατί ήταν εργατικός και αεικίνητος. Μελισσοκόμος, κλαδευτής, εργάτης σε πάρα πολλές δουλειές, κτηνοτρόφος, ήταν μερικές από τις δουλειές που πέρασαν από τα χέρια του. Αυτό τον έκανε ένα καλό οικογενειάρχη, αγαπητό στο χωριό και όλοι τον θυμούνται πάντα με το γελαστό του πρόσωπο, γλυκομίλητο και με χιούμορ.

ΥΣΤΑΤΟ ΧΑΙΡΕ ΑΠΟ ΤΟΝ ΓΙΟ ΤΟΥ

Εκ μέρους της οικογένειας τον εκλιπόντα αποχαιρέτησε ο γιος του Σωτήρης Θεοφάνους αναφερόμενος στον ανθρώπινο πόνο της οικογένειας, που στην περίπτωση του πατέρα του δυστυχώς ο πόνος αυτός εξακολουθεί να υπάρχει, αφού δεν βρέθηκαν τα οστά της μητέρας του. Ταυτόχρονα απηύθυνε έκκληση στους Τ/κ Νιοχωρίτες να δώσουν πληροφορίες για εντοπισμό του τάφου της μητέρας του.

Στη συνέχεια ανέφερε ότι ο πατέρας του Φανής ήταν για όσους τον γνώριζαν σύμβολο της εργατικότητας, της τιμότητας και της ανθρωπιάς. Ευτύχησε να αποκαταστήσει όλα τα παιδιά του, και σήμερα το οικογενειακό του

δέντρο απαρτιθεί 8 παιδιά, 21 εγγόνια, 37 δισέγγονα και 2 τρισέγγονα. Δυστυχώς, η φροντίδα αυτού του δέντρου έχει διακοπεί τον Αύγουστο του 1974.

Καταλήγοντας ευχαρίστησε τον εκπρόσωπο της ΔΕΑ κ. Νέστορα Νέστορος και τους συνεργάτες του, τον κ. Ξενοφώντα Καλλή, τον Δήμο Αγλαντζιάς, το Κοινοτικό Συμβούλιο και τον ιερέα του χωριού Πρωτοπρεσβύτερο Διομήδη.

Το Κοινοτικό Συμβούλιο και η Εκκλησιαστική Επιτροπή του Αγίου Χαραλάμπους εκφράζουν θερμές ευχαριστίες προς την οικογένεια για την απόφασή της όπως οι εισφορές διατεθούν στο Κοινοτικό Συμβούλιο και στην Εκκλησιαστική Επιτροπή.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του Θεοφάνη Αντωνή.

ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ ΜΕ ΔΕΑ

Αντιπροσωπεία του Κοινοτικού Συμβουλίου είχε συνάντηση με λειτουργούς της Διερευνητικής Επιτροπής για τους Αγνοούμενους στις 16 Μαΐου 2017. Κατά την

συνάντηση έγινε ενημέρωση αναφορικά με τις προσπάθειες που καταβάλλει η ΔΕΑ για διακρίβωση της τύχης των αγνοουμένων του χωριού μας. Οι δυσκολίες που αντιμετωπίζει η ΔΕΑ είναι πολύ μεγάλες λόγω της αδιάλλακτης και παρελκυστικής πολιτικής που ακολουθεί η άλλη πλευρά στο καθαρά ανθρωπιστικό αυτό θέμα. Ο κοινοτάρχης μετέφερε στους λειτουργούς της ΔΕΑ την αγωνία των συγγενών των αγνοουμένων, διαβεβαιώνοντας ταυτόχρονα ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο στέκεται αρωγός στις προσπάθειες της ΔΕΑ και έτοιμο να βοηθήσει, δίδοντας σχετικές πληροφορίες όταν περιέλθουν σε γνώση του.

Ο ΓΛΗΟΡΗΣ ΚΑΙ Η ΓΛΗΟΡΟΥ

Η ταφή των οστών των αγνοουμένων μας συνεχίστηκε κατά τον Απρίλιο 2018. Συγκεκριμένα έγιναν οι κηδείες του ζεύγους Γρηγόρη και Χρυσάνθης Τσαγκάρη, γνωστοί ως Γληόρης και Γληορού, και του Στυλιανού Πάπουτσου.

Στις 19 Απριλίου 2018 οι Νιοχωρίτες αποχαιρέτησαν

τον Γληόρη και την Γληορού, 68 και 60 χρονών αντίστοιχα. Δυστυχώς, κανένα από τα παιδιά τους δεν βρίσκεται στην ζωή παρά μόνο τα πέντε εγγόνια τους. Εκ μέρους της κυβέρνησης επικήδειο εκφώνησε η αναπληρώτρια κυβερνητική εκπρόσωπος κα Κλέλια Βασιλείου, η οποία, αφού αναφέρθηκε στις συνθήκες εξαφάνισης του ζεύγους, τόνισε ότι «η Τουρκία θα πρέπει επιτέλους να συνεργαστεί για να τερματιστεί ο πόνος και η αγωνία όλων των συγγενών». «Η εξαφάνιση προσώπου αποτελεί πολλαπλή παραβίαση βασικών και θεμελιωδών ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι απάνθρωπο, και πέρα από τα όρια της κάθε λογικής, μετά από πάροδο 43 και πλέον χρόνων, να παραμένει ακόμη ανεξακρίβωτη η τύχη 853 συμπατριωτών μας, των περισσότερων δηλαδή από τις 1511 περιπτώσεις αγνοουμένων που καταχωρήθηκαν στον κατάλογο της Διερευνητικής Επιτροπής για την εξιχνίαση της τύχης τους», πρόσθεσε.

Αποχαιρετώντας τον Γληόρη και την Γληορού, ο κοινοτάρχης Χρίστος Λαμπριάς τόνισε ότι τις μέρες αυτές, το χωριό μας βιώνει στιγμές του 74 και οι πληγές που νόμιζε ότι κάπου είχαν καταλαγιάσει με το πέρασμα του χρόνου, βγήκαν στην επιφάνεια και αιμορραγούν. Τούτες τις μέρες συγγενείς συγχωριανών μας αγνοουμένων έχουν ειδοποιηθεί να παραλάβουν τα ιερά οστά των προσφιλών τους, που έχουν βρεθεί σε ομαδικό τάφο στο χωριό μας, σχεδόν όλοι από την ίδια γειτονιά, πρόσθεσε. Πραγματικά, βιώθη πόνος, θλίψη και συγκλονισμό, αντικρίζοντας τα κασελάκια αυτά που μέσα είναι τα ιερά οστά του Γληόρη και της Γληορούς. Φιλήσοι και οι δύο, διακρίνονταν για την τιμότητα, την εργατικότητα, και την ταπεινότητά τους, συνέχισε.

Ύστατο χαιρε εκ μέρους της οικογένειας, απηύθυνε ο εγγονός Λώρης Κυριάκου, ο οποίος βαθύτατα συγκινημένος, αναφέρθηκε στις δικές του μνήμες και βιώματα για τους παππούδες του, βιώματα έντονα, αφού ήταν 15 χρονών το 1974. Ως τότε θα θάβουμε αγνοούμενους, διερωτήθηκε απευθύνοντας ταυτόχρονα έκκληση προς την κυβέρνηση και τα κόμματα να εντείνουν τις προσπάθειές τους για λύση και επανένωση της πατρίδας μας.

ΣΤΥΛΙΑΝΟΣ ΠΑΠΟΥΤΣΟΣ

Στις 28 Απριλίου 2018 τελέστηκε η κηδεία ενός ακόμη αγνοούμενου συγχωριανού μας, του Στυλιανού Πάπουτσου, 71 χρονών. Εκ μέρους της κυβέρνησης το θύμα της τουρκικής εισβολής αποχαιρέτισε ο γενικός διευθυντής του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Χρ. Μαλεκκίδης, ο οποίος αναφέρθηκε στην εν ψυχρώ δολοφονία του Πάπουτσου, ο οποίος βγήκε με τα χέρια ψηλά έξω από το σπίτι της κόρης του Αγγελικής, μαζί με τον γείτονα του Γεώργιο Στέκα. Οι Τούρκοι στρατιώτες τους εκτέλεσαν εν ψυχρώ.

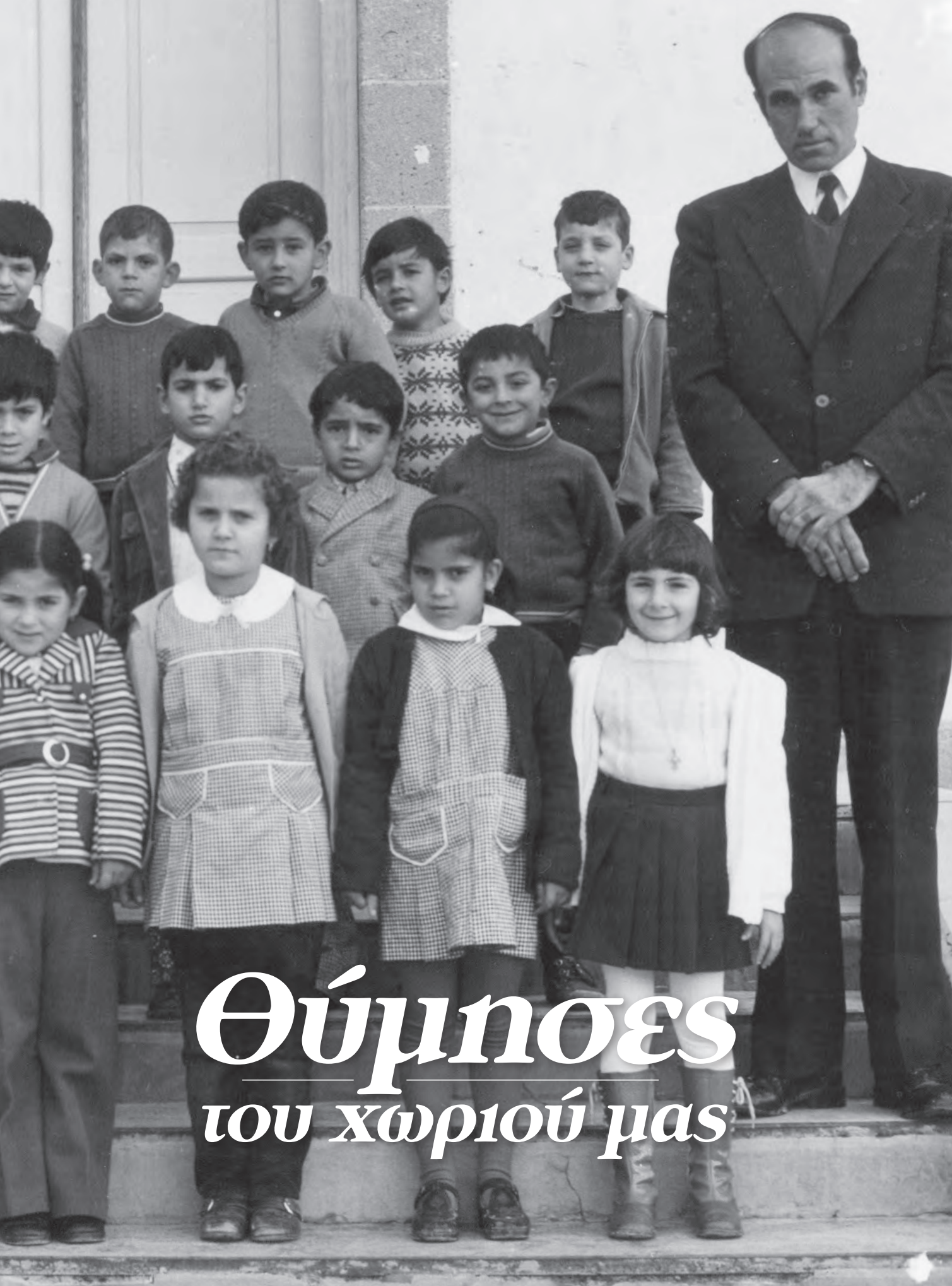
Εκ μέρους της κοινότητας μίλησε ο κοινοτάρχης κ. Χρ. Λαμπριάς, ο οποίος αναφέρθηκε στη ζωή του Πάπουττου, λέγοντας ότι παντρεύτηκε την Άννα Τσιάρτα και απέκτησαν 9 παιδιά. Δυστυχώς, η γυναίκα του Άννα καθώς και τα τρία του παιδιά, ο Γιώργος, η Κυριακού και ο Αντρέας δεν βρίσκονται στη ζωή, πρόσθεσε. Ευτύχησε να παντρεύει όλα του τα παιδιά και να αποκτήσει 22 εγγόνια, 33 δισέγγονα και πέντε τρισέγγονα. Στη ζωή του ο μακαριστός Στυλιανός ασχολείτο με τη γεωργία και έκανε διάφορες άλλες δουλειές, σαν εργάτης. Δουλειές δύσκολες όπως το σπάσιμο της πέτρας για παραγωγή ασβέστη. Ψηλός, δυνατός, εργατικός, τίμιος ήταν πολύ καλός στη δουλειά του. Καλός δεν ήταν μόνο στη δουλειά του ο μάρτυρας Πάπουττος. Ήταν καλός οικογενειάρχης που φρόντιζε πάντα να μη λείπει τίποτε από το οικογενειακό τραπέζι, ανέφερε για να καταλήξει λέγοντας: «Σήμερα, παρόντες, η οικογένεια, η πολιτεία, η εκκλησία, φίλοι και συγχωριανοί στεκόμαστε με τον απαιτούμενο σεβασμό και τιμή, αναλογιζόμενοι το μαρτυρικό του θάνατο και διερωτόμαστε πώς μπόρεσε αλήθεια να χωρέσει ο ψηλός και λυγρός σαν κυπαρίσσι Πάπουττος σε αυτό το μικρό κουτί. Υποκλινόμαστε και εκτελούμε το υπέρτατο θρησκευτικό μας καθήκον».

Οι κηδείες των υπόλοιπων αγνοουμένων θα καλυφθούν στο επόμενο τεύχος.

Από τον Μάρτιο
του 2017 μέχρι
τον Ιούνιο 2018
ταυτοποιήθηκαν
τα οστά δώδεκα
συγχωριανών μας.

*Θύμησες
του χωριού μας*

Γλυκές σχολικές αναμνήσεις

Του **ΙΩΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΔΙΟΜΗΔΟΥ**

Είμαι παιδί πολυμελούς ιερατικής οικογένειας. Μεγάλωσα με πολλή αγάπη και στοργή, μέσα σε μια οικογένεια η οποία έσφυζε από ζωή. Οι γονείς μου, ο πάτερ Διομήδης και η Άννα, με έμαθαν να αγαπώ τον Θεό και τον άνθρωπο. Οι δάσκαλοί μου με έμαθαν να αγαπώ την πατρίδα μου, τις αξίες και τα ιδανικά, την ομορφιά της ζωής.

Μεγάλωσα σ' ένα καταπράσινο, πανέμορφο χωριό, ζώντας συνεχώς μέσα στη φύση. Άγνωστα σ' εμάς τότε η τηλεόραση, το κινητό, ο υπολογιστής, τα φροντιστήρια. Εμείς, μετά το σχολείο, τρέχαμε μέσα στα χωράφια, κυ-

νηγώντας πεταλούδες, φτιάχνοντας «πετάσια» (χαρταετούς), παίζοντας «πιλλάκκι» («βασιλέα»), «χωστό» (κρυφτό), «ππιριλιά» (βόλους), γυρίζοντας τις γειτονιές με τα πόδια ή με το ποδήλατο. Και η μάνα μας, ξωπίσω μας, με την «κατσούρα» στο χέρι (φέτα ψωμιού τηγανισμένη με λάδι και πασπαλισμένη με ζάχαρη). Αλλά εμείς, πού να ακούσουμε; Συνεχίζαμε αμέριμνοι το παιχνίδι μας και μπαίναμε στο σπίτι όταν βράδιαζε, με ρούχα λερωμένα, σχισμένα, με χέρια και πόδια σκονισμένα, λασπωμένα, γεμάτα μικροπληγές, κουρασμένοι σωματικά, όμως με μια ψυχή ανάλαφρη και συνάμα χορτασμένη από το παιχνίδι.

Στο σχολείο οι δάσκαλοί μας μάς αγαπούσαν, νοιάζονταν για μας, μάς μάθαιναν με μεράκι, ήταν κοντά μας.

Θυμάμαι χαρακτηριστικά τον κ. Νίκο Γιατρού, ο οποίος μας δίδασκε γυμναστική. Πόσες ασκήσεις ακριβείας μας έμαθε. Παιδάκια εμείς, 10-11 χρόνων, να κάνουμε απίστευτα πράγματα, τούμπες στα μαξιλάρια, πηδώντας πάνω από 2, 3 ή 4 παιδιά στη σειρά, πυραμίδες ακριβείας και τόσα άλλα. Και αυτό, γιατί είχαμε δάσκαλο με μεράκι, γνώσεις και ικανότητες. Και όχι μόνο αυτό. Ο κ. Νίκος ασχολείτο και με το θέατρο. Θυμάμαι δύο χριστουγεννιάτικες παραστάσεις που παρουσιάσαμε και εγώ – τρομάρα μου! – ήμουν ο πρωταγωνιστής. Είχα ταλέντο, αυτό μου έλεγε συνεχώς. Ήταν πετυχημένες οι παραστάσεις μας. Η μία στο σχολείο και η άλλη στο σινεμά του θείου μου του Χαμπή. Οι αίθουσες κατάμεστες και τα χειροκροτήματα βροχή, έντονα, γεμάτα ικανοποίηση. Όταν λίγο πριν από την πρώτη παράσταση είχα αρρωστήσει – απουσίαζα από το σχολείο –, η παράσταση κινδύνευε να ματαιωθεί, αφού αρρώστησε ο πρωταγωνιστής(!), ήρθε στο σπίτι μας ο κ. Νίκος φορτωμένος με ωραίες μπανάνες και με πολλές ευχές για γρήγορη ανάρρωση...

Κρίμα που δεν είχαμε τότε φωτογραφικές και κάμερες για να απαθανάτισουμε τέτοιες εκδηλώσεις! Και ήταν σπάνιες τέτοιες εκδηλώσεις την εποχή εκείνη, πριν από 45 περίπου χρόνια.

Ο κ. Φιλιππίδης με το υπέροχο βιολί του, με ξεχώρισε για τη φωνή μου. Θυμάμαι που στις εκδηλώσεις του σχολείου αυτός έπαιζε βιολί και εγώ τραγουδούσα. Τραγουδούσα ωραία, έτσι έλεγαν.

Τι να πω για την πρώτη μου δασκάλα, τη γλυκύτατη κ. Δώρα Μιχαήλ-Ανδρέου την προσωποποίηση της αγάπης, της σεμνότητας, της καλοσύνης και της ταπεινότητας. Μας αγαπούσε με όλη της την ψυχή και εμείς το νιώθαμε. Μού έμαθε τα πρώτα μου γράμματα και θα την ευγνωμονώ για πάντα. Τελευταίως εξέδωσε ένα υπέροχο βιβλίο. Ασφαλώς και παρευρέθηκα στην παρουσίαση του βιβλίου της, την αγκάλιασα και της φίλησα το χέρι...

Ποιον να πρωτοθυμηθώ.

Την κ. Μαρία Βακανά που μας μάθαινε την πειθαρχία και την υπευθυνότητα, που μου εμπιστευτήκε να φτιάξω

χαρταετό για τον γιο της τον Λευτέρη, ο οποίος σήμερα είναι ένας καταξιωμένος καρδιολόγος.

Τον θείο μου, τον Μιχάλη Κασιή, ο οποίος ήταν πρότυπο δασκάλου, σε εποχές που συνήθως οι δάσκαλοι χτυπούσαν τους μαθητές. Αυτός ποτέ! Η αγάπη του για τους μαθητές του, παροιμιώδης. Και έχουν να το λένε μέχρι σήμερα οι μαθητές του. Υπέροχος δάσκαλος.

Ο διευθυντής μου, ο κ. Νίκος Ζαμπακίδης, υψηλός, αγέρωχος, αυστηρός, μας μάθαινε να αγαπάμε την εκκλησία, την πατρίδα, τα ιδανικά και τις αξίες της ζωής. Μαζί με όλα αυτά μάς μάθαινε μαθηματικά. Κάθε μέρα, μαθηματικές ασκήσεις και, όταν εγώ κάποιες φορές πρώτος τις έλυνα, με επαινούσε. Ήταν καλός δάσκαλος.

Δεν θυμάμαι άλλους δασκάλους, όμως ήταν όλοι τους εξαιρετικοί και είμαι τυχερός γι' αυτό! Πέρασα όμορφα σχολικά χρόνια χωρίς πολλές σκοτούρες και βάσανα. Θυμάμαι την κ. Καλλιόπη, τη «Χόσιανα», να βρίσκεται κάθε πρωί στο σχολείο με το κόκκινο γεμάτο με τα πωρικά της

λιχουδιές για μας και, όσοι είχαμε χρήματα, τρέχαμε να τις αγοράσουμε. Ανύπαρκτο το σημερινό κυλικείο, ακόμα και ως λέξη, άγνωστη.

Διδασκόμασταν και τέχνη και ζωγραφίζαμε με σινική μελάνη. Μετά πλέναμε τα πενάκια στη βρύση. Και μια μέρα, πλένοντας το πενάκι, αυτό μου τρύπησε την παλάμη και έσταξε μέσα το μελάνι. Μέχρι σήμερα, μετά από 45 χρόνια, φαίνεται το μαύρο σημάδι στην παλάμη μου. Απίστευτο!

Τι να πρωτοθυμηθώ από το υπέροχο χωριό μου και τι να γράψω μέσα σε λίγες γραμμές για τα βιώματα και τις θύμησές μου; Πώς μπορώ να αποτυπώσω τα συναισθηματά μου πάνω στο χαρτί; Είναι τόσες πολλές οι θύμησες και πρέπει να τις βάλω σε σειρά. Θα προσπαθήσω. Θα τις χωρίσω σε ομάδες. Σήμερα μίλησα για το σχολείο μου, σκέψεις και συναισθήματα σκόρπια, όπως μου έρχονταν στο μυαλό. Την επόμενη φορά θα μιλήσω για τις θρησκευτικές μου θύμησες, και είναι τόσες πολλές! Θα επανέλθω.

Είδαμε τις γειτονιές μας

ΤΗΣ ΣΩΤΗΡΟΥΛΑΣ ΜΑΚΡΗ-ΔΡΑΚΟΥ

Μέσα στην ησυχία του πρωινού μιας Κυριακής του Απρίλη, Κυριακή του Πάσχα, ο πόθος και η νοσταλγία να δούμε το σπίτι μας το πατρικό στο κατεχόμενο χωριό μας, μας έσπρωξαν στο οδόφραγμα. Εκεί, περίμεναν χιλιάδες πρόσφυγες για να περάσουν. Σαν ήρθε η σειρά μου και έδωσα το διαβατήριό μου, ένιωσα πως μια μαχαιριά μου καρφώθηκε που έφτασε μέχρι το κόκαλο. «Άκου, να δώσω το διαβατήριό μου για να περάσω, να πάω στον τόπο μου, στον τόπο που γεννήθηκα», είπα με φωνή δυνατή, μα σαν είδα έναν Τούρκο αστυνομικό να με αγριοκοιτάζει, τότε η φωνή μου χάθηκε.

Μπήκαμε σε ένα ταξί. Πήρε κατεύθυνση προς τα βορειοανατολικά. Δεν χρειάστηκε πολλή ώρα, περάσαμε τη Μια Μηλιά, εκεί που έγιναν ηρωικές μάχες και σε λίγα λεπτά φτάσαμε. Αναζήτησα με αγωνία το σταυροδρόμι, μπαίνοντας του χωριού. Στη θέση του, όμως, βρισκόταν ένα μεγάλο στρατόπεδο με ψηλά συρματοπλέγματα. Ο Τούρκος οδηγός πήρε τον δρόμο της Αμμοχώστου και μετά έστριψε αριστερά. Η πινακίδα όμως δεν έγραφε Νέο Χωριό Κυθρέας, αλλά έγραφε στα τούρκικα: Μιναρελίκιοί που σημαίνει το χωριό του Μιναρέ. Θεέ μου, πόση ανατριχίλα!

Δεν μπορούσα να πιστέψω πως μετά από 30 χρόνια ξεριζωμού, ήμουν ξανά στο χωριό μου κι αντίκριζα πάλι από την αρχή τη σκληρή αλήθεια του 1974. Η πίκρα μου δεν είχε σύνορα. Ο κατακτητής ρίζωσε στα δικά μας χώματα, στο μικρό μας λιοχώρι, που ήταν κτισμένο κάτω από τους πρόποδες του Πενταδακτύλου κι αγνάντευε ψηλά το περήφανο κάστρο της Ρήγαινας.

Το χωριό με την ομορφιά του χρυσοπράσινου φύλλου. Το χωριό με τ' αλώνια και τα σταροχώραφα, με τον πράσινο κάμπο, γεμάτο κίτρινες μαργαρίτες, ανεμώνες και ματσικόριδα. Το χωριό με τους φιλόξενους αγρότες και τους απλούς ανθρώπους, που αγαπούσαν τη γη τους, που φύτευαν ελιές και λεμονιές. Μα ποτέ δεν πίστευαν πως ένα πρωινό του Αυγούστου θα τις πότιζαν με το αίμα τους. Και οι άλλοι; Οι δεκαοκτάχρονοι και οι έφεδροι στρατιώτες που κράτησαν τον όρκο τους κι υπερασπίστηκαν

τα πατρικά χώματα και δεν γύρισαν από τον πόλεμο, τι έγιναν; Γράφτηκε απλώς το όνομά τους σε ένα κατάλογο, τον κατάλογο των αγνοουμένων.

27 ΤΟΥ ΑΠΡΙΛΗ 2003

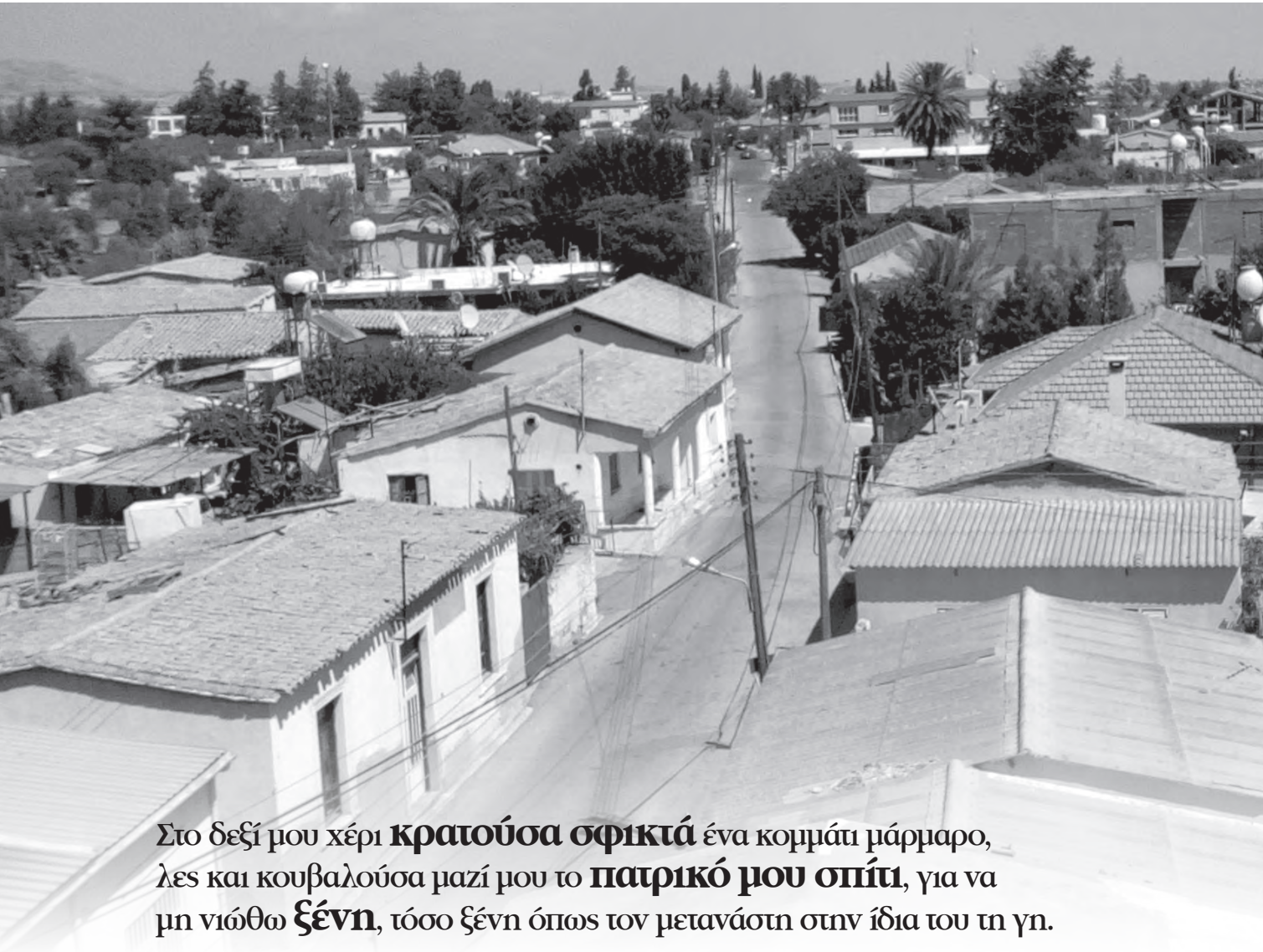
Σήμερα δεν ήταν όνειρο, ήταν αλήθεια. Στιγμές που πραγματικά συγκλονίζουν. Ήμουν στο χωριό μου, στα ευλογημένα του χώματα, που οι οχτροί σαν τα πάτησαν τα 'καμαν ματωμένα. Ο Πενταδάκτυλος με κοιτάζε λυπημένος. Στεκόταν πάνω από το χωριό σαν φρουρός, λυπημένος, να δακρύζει. Τώρα, ήταν τόσο κοντά μας, θαρρείς πως άπλωνε το πλατύ του χέρι, φοβισμένος ακόμα απ' όσα είδε το μαύρο εκείνο καλοκαίρι, να με καλωσορίζει. Το κοιμητήρι είχε βεβηλωθεί άγρια και οι σταυροί σπασμένοι. Η εκκλησία χωρίς σταυρό, ήταν λεηλατημένη. Τα πουλιά είχαν κάμει φωλιές και δυο περιστέρια πετούσαν πάνω από τη βεβηλωμένη Αγία Τράπεζα, μέσα στο ιερό του ναού. Άναψα ένα κερί μαζί με τη μητέρα μου και ψάλλαμε το «Χριστός Ανέστη».

Συγκινημένοι πήραμε τη στράτα για την πάνω γειτονιά. Φτάσαμε στο Δημοτικό Σχολείο. Καλά κρατούσε. Το λειτουργούσαν. Σαν το είδα ένιωσα πως ήξερε τ' όνομά μου.

Οι γειτονιές δεν μύριζαν βασιλικό και δυόσμο, όπως τότε. Περιπατούσαμε τις στράτες τις στενές, τις γνώριμες. Μα δε μύριζαν γιασεμί. Τα καλντερίμια αδειανά, δεν κάθονταν πια Ρωμιοί. Μόνο οι καφενέδες μύριζαν ναργιλέ. Η βελανιδιά λες και με αναγνώρισε σαν έμπαινα στον ερημωμένο μαχαλά. Γρήγορα τα βήματά μου με πήγαν στη γειτονιά που μεγάλωσα.

ΣΤΗ ΓΕΙΤΟΝΙΑ ΠΟΥ ΕΠΑΙΖΑΜΕ ΜΙΤΣΙΟΙ

Στο στενό σοκάκι, η μυρωδιά από τους ανθούς μιας λεμονιάς, έσμιγε με παλιές αναμνήσεις. Το τρεχούμενο νερό στ' αυλάκι από την πηγή του Κεφαλόβρυσου στέρεψε. Και ξαφνικά πάγωσα σαν αντίκρισα ένα κομμάτι γη με αγριόχορτα. Μόνο η γέρικη συκαμιά στην αυλή είχε απομείνει. Κάτω, ανάμεσα στα πλιθαροχώματα, είδα τα παλιά κεραμίδια και τα σπασμένα μάρμαρα από το γκρεμισμένο σπίτι μου, να με καρτερούν. Ένωθα πως μου φώναζαν, πως έκλαιγαν κι αυτά μαζί μου. «Γιατί, γιατί να

Στο δεξί μου χέρι **κρατούσα σφικτά** ένα κομμάτι μάρμαρο, λες και κουβαλούσα μαζί μου το **πατρικό μου σπίτι**, για να μη νιώθω **ξένη**, τόσο ξένη όπως τον μετανάστη στην ίδια του τη γη.

το χαλάσουν; Θέλω το σπίτι μου, διαμαρτυρήθηκα με παράπονο, μα κανένας δε μ' άκουε. Θέλω το σπίτι μου, είπα ξανά, το σπίτι μου το πλιθαρένιο, που έκτισε ο παππούς μου ο μισταρκός. Θέλω το σπίτι μου το ασπρογυψωμένο, π' ασβέστωνα ο πατέρας μου σαν κόντευε το πανηγύρι. Θέλω το σπίτι μου, με τ' άσπρα μάρμαρα, το χαμηλό, με την κληματαριά, φώναξα ακόμα πιο δυνατά». Ανακάτεψα τα χαλάσματα για να βρω ένα ενθύμιο.

Η πέτρινη βρύση της γειτονιάς στεκόταν βουβή. Πίσω, οι χουρμαδιές ψήλωσαν κι αντίκρου το μικρό ξωκλήσι με το σήμαντρο, το είχαν κάμει στάβλο. Ήταν γεμάτο άχυρο. Στην αυλή του στεκόταν η Αϊσέ του μαχαλά και με περίμενε για να μου θυμίσει παιδικά χρόνια. Ανταμωθήκαμε μετά από 40 χρόνια, από τότε που έφυγαν το 1963. Θέλησε να μου δείξει ποιο σπίτι από τα δικά μας στο χωριό, διάλεξε να

κατοικήσει στις 15 Αυγούστου 1974. Ήρθαν στο χωριό και μου είπε ότι μύριζε άσχημα. Η κακή οσμή προερχόταν από τους νεκρούς που είχαν σκοτώσει οι Τούρκοι. Τα πτώματα είχαν μείνει άθαφτα, απλωμένα στον ήλιο. Ακούγοντάς την, η αντοχή μας τέλειωσε κι ο πόνος μας έγινε αβάστακτος. Τότε πήραμε το δρόμο για τον γυρισμό.

Η επιστροφή στο χωριό μου ήταν μόνο μια μέρα. Όσο σκληρό κι αν ήταν αυτό που έζησα την Κυριακή του Πάσχα, έπρεπε να το αντέξω. Γυρίζαμε κρατώντας μια κούζα της γιαγιάς κι ένα δρεπάνι του παππού μας. Στο δεξί μου χέρι κρατούσα σφικτά ένα κομμάτι μάρμαρο, λες και κουβαλούσα μαζί μου το πατρικό μου σπίτι, για να μη νιώθω ξένη, τόσο ξένη όπως το μετανάστη στην ίδια του τη γη.

Κι από το μαύρο εκείνο καλοκαίρι, ο πόνος της προσφυγιάς μας κρατά ακόμα από το χέρι.

ΓΙΩΤΑ ΤΖΙΑΜΠΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥΔΙΑ

Το Νιόχωρκο είναι δαμέ

Το Νιόχωρκο είναι δαμέ
δηλώνει πως υπάρχει
συγχαρητήρια πολλά
στον άξιο κοινοτάρχη,
που με το περιοδικό
που 'ννα κυκλοφορήσει
τον πόθο της επιστροφής
άσβεστο θα κρατήσει.

Στον πάτερ Διομήδη*

Σηπλιάες μπράβο αξίζουσιν
στον πάτερ Διομήδη
που έκτισε στην Αγλαντζιά
μιαν εκκλησιά στολίδι.

Στον Άγιο Χαράλαμπο
εν αφιερωμένα
σαν τζεινή που σην στο χωρκό
τζι εν τώρα σκλαβωμένα.

Τον Άγιο Χαράλαμπο
κανέναν εν τον 'ρίζει
σε ξένο τόπο κτίστηκε
μα Νιόχωρκο θυμίζει.

Θυμίζει τζιαι στους χωρκανούς
το χρέος το δικό μας
να αγωνιστούμε ούλλοι μας
να πάμε στο χωρκό μας.

**Γραμμένο με την ευκαιρία της τελετής
των θυρανοίξων του παρεκκλησίου του
Αγίου Χαράλαμπους στην Αγλαντζιά.*

ΣΩΤΗΡΟΥΛΑ ΜΑΚΡΗ - ΔΡΑΚΟΥ

Νοσταλγία

Νοστάλγησα το σπίτι μου
σ' εκείνο το μικρό χωριό,
με τις στενές τις στράτες
που 'χε τη γη της λεμονιάς
και της ελιάς τις χάρες.
Στη γειτονιά μου την παλιά,
η γέρικη βελανιδιά
με το μικρό ξωκλήσι,
εκεί που παίζαμε παιδιά
που έκτιζαν την άνοιξη
τα χελιδόνια μια φωλιά.

Νοστάλγησα το σπίτι μου
το σπίτι μου το χαμηλό,
π' ασπρόγυιαζε η μάνα μου
σιμά στο πανηγύρι,
με την πλατιά κληματαριά
και στην αυλή τον φούρνο,
το γιασεμί στην ξόπορτα
τα κρίνα μες στις γλάστρες,
και το νερό σ' αυλάκι του
μουρμούριζε τις νύχτες,
πότιζε τον βασιλικό
που μου 'διωχνε τις πίκρες.

Νοστάλγησα το σπίτι μου
που μύριζε λεμονανθό
κι Ανάσταση ο Απρίλης,
μα στέκω κι αγναντεύω το
στην άκρη κάθε δειλί,
και πάλι αγναντεύω το
θαρρώ θε να τ' αγγίξω,
κι αν αγναντέψω το προί
νομίζω θα τ' ανοίξω.

ΕΥΑΝΘΙΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ

Δεν ξεχνώ

Νόμιζα πως δεν με πονούσε η πληγή
το '74 πως το χω ξεπεράσει,
πως έχω συνηθίσει σ' άλλη γη πια για να ζω,
το παρελθόν έπαψε να με κυνηγάει.

Μα πόσο ψέμα είναι αυτό το νιώθω δυνατά,
όταν ακούω έστω και μόνο ν' αναφέρουν τον βορρά.
Το πόσο λάθος είναι μου το λέει η καρδιά,
ένα τραγούδι όταν ακούω απ' τα παλιά.

Με χίλια τρέχει η μνήμη τίποτα δεν τη σταματά,
απ' την καρδιά βγαίνει το δάκρυ που πλημμυρίζει τη ματιά,
και το μαχαίρι που είναι μπηγμένο στην καρδιά
γυρίζει αργά και βασανιστικά.

Αγαπημένε μου βορρά

Πατρίδα μου μια πληγή μες στην καρδιά,
έχεις φυτέψει τόσο βαθιά ρίζες στη μνήμη, στην καρδιά.
Οι κάμποι σου και τα βουνά, η θάλασσά σου η πλατιά,
ηλιάζονται γυμνά με φάρο και άγρυπνο φρουρό την Παναγιά.
Πώς φουσκώνει υπερήφανα στο στήθος η καρδιά,
σαν περιγράφω την απaráμιλλη σου ομορφιά,
σαν διηγούμαι την ιστορία που καθένα κουβαλά
τα κάστρα στου Πενταδάκτυλου σου την οροσειρά.

Χίλιων ανδρονιών λαλιά ύμνος
στην απερίγραπτη σου ομορφιά.
Και όποτε περνά απ' την αντίθετη πλευρά,
επίσκεψη στα άγια χώματα τα πατρικά
νιώθω πως σταματά ο χρόνος να γυρνά
και ότι είναι όλα ίδια όπως παλιά.
Μα γρήγορα με ξυπνάνε οι εικόνες που κοιτώ,
της ερημιάς και των πικρών καιρών.
Χωρίς ψαλμούς και θυμιατά,
όλα τα σήμαντρα βουβά,
χωρίς φώς και σκοτεινά των εκκλησιών τα ιερά.

Ἔθιμα του Πάσχα

ΤΗΣ ΛΕΝΙΑΣ ΖΕΡΒΟΥ-ΛΑΜΠΡΙΑ

Οι προετοιμασίες για τη Λαμπρή άρχιζαν από μέρες πριν από την Αγία Εβδομάδα. Οι νοικοκυρές του χωριού καθάριζαν «από γωνιάς» το σπίτι για να είναι έτοιμες και οι ίδιες μέχρι το Σάββατο του Λαζάρου ώστε να αφοσιωθούν στις δουλειές τους και απερίσπαστα να παρακολουθούν τις λειτουργίες της Αγ. Εβδομάδας. Οι δουλειές της Νιοχωρίτισσας νοικοκυράς πολλές. Η ετοιμασία του τυριού έπρεπε να γίνει από νωρίς για να στραγγίσει και να πετύχουν οι φλαούνες, όπως και το άσπρισμα του σουσαμιού, το «νετσίνισμα» του προζυμιού.

Το μάζεμα των αβγών που έπρεπε να είναι αρκετά για το βάψιμό τους και για το ζύμωμα του τυριού της φλαούννας ήταν ακόμη κάτι που έπρεπε να φροντίσουν. Το ζύμωμα γινόταν από την Παρασκευή το βράδυ με προζύμι και αβγά. Την επόμενη μέρα πρόσθεταν τον δυόσμο, τα σταφιδάκια και τα διάφορα μπαχαρικά και ετοιμάζαν το ζυμάρι που άνοιγαν σε πίτες. Σωστή ιεροτελεστία. Η μυρωδιά από το ψήσιμο έσπαζε μύτες και οι γειτονιές μοσχομύριζαν.

Τα κουλούρια γίνονταν στην αρχή της Αγίας Εβδομάδας για να έχουν να τρώνε όλη την Εβδομάδα. Τα παιδιά περίμεναν πώς και πώς να φάνε κουλούρια και να παρακολουθούν το ζύμωμα και την παρασκευή τους από τις μητέρες τους. Αγωνιούσαν όμως και για τα ωραία ζεμπουλάκια, μικρά κουλουράκια με το αβγό στη μέση.

Το Σάββατο του Λαζάρου μετά την εκκλησία τα παιδιά συνήθιζαν να γυρίζουν όλα τα σπίτια του χωριού και να κάνουν την αναπαράσταση του Λαζάρου. Από την προηγούμενη έφτιαχναν με κλαδιά φοινικιάς (βάγια) το ομοίωμα του Λαζάρου που στόλιζαν με λουλούδια. Κατά τη διάρκεια του τραγουδιού του Λαζάρου, ένα παιδί ξάπλωνε χάρω και έβαζαν πάνω του αυτό που έφτιαχναν με καλάμια. Οι νοικοκυρές τους φίλευαν με αβγά, κουλούρια και χρήματα.

Την Κυριακή των Βαΐων πήγαιναν όλοι στην εκκλησία με κλαδιά ελιάς που προμηθεύονταν από πριν και πέταγαν στη λιτανεία που γινόταν για να υποδεχθούν τον Χριστό και τα υπόλοιπα τα φύλαγαν στην εκκλησία 40 μέρες και τα χρησιμοποιούσαν μετά για το κάπνισμα. Οι περισσότεροι με φύλλα ελιάς έφτιαχναν σταυρό που έβαζαν στο πέτο τους.

Η ακολουθία του Νυμφίου παρακολουθείτο με κατά-

νυξη το δε τροπάριο της Αγίας Κασσιανής εψάλλετο από τον δάσκαλο Γεώργιο Λέβα με ένα ιδιαίτερο τρόπο που οι Νιοχωρίτες δεν ξέχασαν ποτέ. Την Αγία Τετάρτη γινόταν η ακολουθία του Νιπτήρος και το Άγιο Ευχέλαιο. Μετά το τέλος της ακολουθίας ο ιερέας σταύρωνε με λαδάκι το μέτωπο όλων των πιστών.

Την Αγία Πέμπτη έβαζαν μαύρα στις εικόνες της εκκλησίας. Ανάμεσα στο πέμπτο και το έκτο ευαγγέλιο ο ιερέας του χωριού περιέφερε τον Εσταυρωμένο ψάλλοντας το: «Σήμερον κρεμάται επί ξύλου, ο εν ύδασι την γην κρεμάσας» και τοποθετούσε τον Εσταυρωμένο στο κέντρο του ναού και στη μια πλευρά την Παναγία και στην άλλη τον Ιωάννη. Το βράδυ της Αγίας Πέμπτης μετά τη Σταύρωση του Κυρίου και το τέλος της λειτουργίας, αρκετές Νιοχωρίτισσες συνήθιζαν να μένουν μέσα στην εκκλησία για να ξενυχτήσουν τον Χριστό όπως ξενυχτούσαν τους νεκρούς τους. Την Αγία Πέμπτη γινόταν και το βάψιμο των αβγών είτε με βαφές είτε με χόρτα από τα χωράφια, όπως μαργαρίτες, λάζαρους, φύλλα από τα κρεμμύδια ή τα παντζάρια.

Την Αγία Παρασκευή, μετά τη Θεία Λειτουργία, οι κοπέλες του χωριού έπρεπε να στολίσουν τον Επιτάφιο. Από πριν κάποιοι χωριανοί έφερναν από τα «λακκοβούναρα» κοντά στη Κυθρέα, μερσίνια για να τοποθετηθούν ως βάση στον Επιτάφιο και να στερεώνονται πάνω τα λουλούδια. Συγκίνηση και δέος συνέπαιρναν το εκκλησίασμα όταν ο ιερέας του χωριού Παπαδιομήδης έψαλλε, εξερχόμενος του Ιερού Βήματος το: « Η ζωή εν τάφω».

Η χορωδία με κοπέλες, υπό την καθοδήγηση της νηπιαγωγού κ. Αναστασίας Κτωρίδου, σε συνδυασμό με τις αυτοσχέδιες χορωδίες ομάδων ανδρών με τη βοήθεια των ψαλτάδων, πρόσθεταν μια ιδιαίτερη συγκινητική θρησκευτική κατάνυξη. Ο κόσμος με κατάνυξη προσκυνούσε τον Επιτάφιο και ο ιερέας έδινε λίγα λουλούδια στον καθένα. Στη συνέχεια γινόταν περιφορά του Επιταφίου γύρω από την εκκλησία.

Το Άγιο Σάββατο το πρωί σχεδόν όλο το χωριό πήγαινε στην εκκλησία για να παρακολουθήσει την πρώτη Ανάσταση του Χριστού. Όταν ο ιερέας έψαλλε το «Ανάστα ο Θεός, κρίνων την γη», σκορπίζοντας δάφνες και μερσίνια στην εκκλησία, έπεφταν τα μαύρα καλύμματα από τις εικόνες και οι πιστοί κτυπούσαν δυνατά τα στασίδια.

Μετά το πέρας της Θείας Λειτουργίας της πρώτης Ανά-

Ο ιερέας ρωτούσε αν όλο το χωριό ήταν στην εκκλησία, διαφορετικά δεν άρχιζε η λειτουργία και ο καθένας γύρευε τον γείτονα, τον συγγενή του.

στασης, άρχιζε η προετοιμασία για την παρασκευή των φλαούνων και των φαγητών για την Κυριακή του Πάσχα.

Τελική επίβλεψη γινόταν και για τις «σούσες» που ετοίμαζαν οι νέες του χωριού σε διάφορα μέρη και θα φιλοξενούσαν τις κοπέλες τα απογεύματα της εβδομάδας της Διακαινησίμου. Η πρόσκληση γινόταν από στόμα σε στόμα ή από παιδιά και τα τραγούδια, τα γέλια και τα αστεία ήταν κάτι το οποίο περίμεναν από καιρό και λαχταρούσαν την ώρα που θα «σούζονταν» ή θα ήταν στα άρμενα στις δύο άκρες της σούσας.

Το βράδυ του Αγίου Σαββάτου όλοι οι χωριανοί πήγαιναν στην εκκλησία για να παρακολουθήσουν τη λειτουργία της Ανάστασης. Χαρακτηριστικό ήταν ότι ο ιερέας στα πιο παλιά χρόνια ρωτούσε αν όλο το χωριό ήταν στην εκκλησία, διαφορετικά δεν άρχιζε η λειτουργία και ο καθένας γύρευε τον γείτονα, τον συγγενή του. Μετά τον Καλό Λόγο και το άναμμα των κεριών με το Άγιο Φως, γινόταν λιτανεία και το καθιερωμένο Ευαγγέλιο στον περίβολο της Εκκλησίας. Όλοι μαζί έψαλλαν το «Χριστός ανέστη». Η ρίψη βεγγαλικών, κροτίδων και των γνωστών «μάσκουλων» (χειροποίητων αυτοσχέδιων κροτίδων) ήταν απαραίτητη.

Την Κυριακή του Πάσχα γύρω στις 11 το πρωί, οι χωριανοί, ντυμένοι με τα καλά τους πήγαιναν στην εκκλησία, στη Λιτή, για να παρακολουθήσουν το Ευαγγέλιο. Μετά τη Λιτή οι άνδρες του χωριού έδιναν το φιλί της Αγάπης και της συμφιλίωσης, όπως ονομαζόταν. Στέκονταν ο ένας δίπλα στον άλλο, αφού πρώτα έλεγαν το «Χριστός ανέστη» μετά από χειραψία, έδιναν φιλί στο μάγουλο και ακολουθούσε άλλος και μετά άλλος ώσπου τέλειωναν όλοι.

Στο κυριακάτικο τραπέζι καθόταν όλη η οικογένεια και συγγενείς που ερχόντουσαν από μακριά ή από το εξωτερικό για να περάσουν το Πάσχα με τους συγγενείς τους. Οι φούρνοι μοσχομύριζαν, τα αβγά έτοιμα για να τα τσουγκρίσουν.

Το απόγευμα οι σούσες ήταν στις δόξες τους και τα τραγούδια γέμιζαν τις γειτονίες. Οι άνδρες πήγαιναν στα καφενεία και έδωχναν έστω και για λίγο τα προβλήματά τους. Οι νεαροί έκαναν τις βόλτες τους στους δρόμους του χωριού και τα παιδιά γέμιζαν με τις φωνές και τα παιχνίδια τους τις αλάνες.

Όμορφα χρόνια αξέχαστα που οι μνήμες τους θα είναι πάντα στην ψυχή και την καρδιά μας.

ΓΙΑΝΝΟΣ ΜΕΛΑΣ

Ο Παππούς ο Γιαννακός*

Παιθικά μου σύρετε κοντά, θέλω να σας μιλήσω,
για τον παππού το Γιαννακό να σας εξιστορήσω.
Ήταν βοσκός εις τη δουλειάν, ένας λεβεντογέρος,
Μα 'χάθην όμως άδικα, μέσα στο μαύρο θέρος.

Έμπην μιτοής εις τη δουλειάν, δε πήεν σε σκολεία
Μα μόρφωσεν είσιεν πολλήν,
Εδίδαξεν τον η ζωή,
Τζι ήταν σαν να εθικιάβασε, θκιο τόνους που βιβλία.

Παντρεύτηκε στο Νιο Χωρκόν μαζί με τη Μαρίτσα,
τζιαι κάμασιν οκτώ παιθικά, τα τέσσερα κορίτσια.
Έφεφε που το χάραμα να πάρει το κουπάι
έξω στους κάμπους, στους αγρούς, τζιαμέ που 'σιεν να φάει.
Εστρέφετον το βούττημαν καμπόσον ποσταμένος,
Μα 'ταν πολλά χαρούμενος τζι ευκαριστημένος,
Που 'σιεν ταΐσει τα χτηνά, που τα 'σιεν σαν παιθικά του,
τζιαι θώρεν τα, τζιαι σιέρετον τζι άννιεν η καρκιά του.
Δεν ήξερε τι πα να πει, γιορτή μήτε αργία,
Εφτά μέρες εδούλευκεν, ανάπαυση καρμιά.
Καθόλου δεν τον ένοιαζεν, ανάπαυση να νοιώσει,
Αφού ήσιεν οκτώ παιθικά, τζιείνος να μεγαλώσει.

Παρ' όλην του την κούραση, τζιαι τα πολλά του γρόνια,
Καλνσπερούθκια έλεεν, τζι έπαιζεν με τα αγγόνια.
Να παίξει τζιαι να τζιειλιστεί, ούλλους να τους χορτάσει,
ποιος ξέρει, κάτι μυρίστηκεν τζιαι βούραν να προφτάσει;
Ετράβουν τα μουστάτζια του που τα 'σιεν για καρμάρι
Μα γέλαν τζι ασ πόναγεν, έκαμνεν μου τη χάρη.
Τζι ύστερα εκάθητον να πνάσει νακκουρούιν,
να φάει τζιαι μαζί να πει, μαύρο, στερκό κρασούι.

Ήρτεν όμως ο Άουστος τζι ο κόσμος εβουρούσεν
για να σωθεί που τα Τουρτζιά, τζείνο μόνο ζητούσεν.
Μα ο παππούς ο Γιαννακός με λεβενκιά καμπόση,
εσκέφτη μόνο τα χτηνά, πώς εν να τα γλυτώσει.
Δε σκέφτηκεν ούτε στιγμή πως τζιείνος κινδυνεύκει
τζι άμαν του είπαν φεύκουμεν, είπεν τους πως δε φεύκει.
Θα προσπαθήσω είπεν τους, να 'ρω με τα χτηνά μου
γιατί χωρίς τους εν μπορώ, εν άδεια η καρκιά μου.
Τζι έπιασεν την βουρκούαν του τζι έβκαλεν το κουπάιν,
έξω στους κάμπους, στους αγρούς, τζιαμέ που 'σιεν να φάει.

Μα σαν εσφίζαν τα λουρκά τες ώρες τζειν τες πρώτες,
εκόντεψεν τους φορτηγόν γεμάτο στρατιώτες.
Αππία μάστρε Γιαννακό, τζι οι Τούρτζιοι εκοντέψαν.
Ανάθεμαν τους άπιστους τζιαι τζειίνους που τους πέψαν.
Θκιε Γιαννακό ξαπόλατα, έλα τζι εν να μας φτάσουν
οι Τούρτζιοι εκοντέψαν μας τζιαι εν νάρτουν να μας πιάσουν.
Δωσ' μου μισό λεπτό τζιαιρό, ορκίζω σε στο φως μου,
για να προφτάσει να σωθεί, μαζί τζι ο σύντροφός μου.
Εν προλαβαίνουμεντε θκειε, αππία να γλυτώσεις,
Να βρεις πα στ' αυτοκίνητο, την πάρτη σου να σώσεις.
Να ξέρετε πως δε φεύκω για χάρη της φιλίας.
Άμαν πουλάς το φίλο σου, αυτό είναι δειλία.
Λάμνετε γιε μου στο καλό, εν το κάμνει η ψυσιή μου
τζι εύχομαι να γλυτώσετε, διώ σας την ευτζιά μου.

Με τουν τες σκέψεις έμεινε στους κάμπους ο παππούς μου,
τζιαι χάθην τόσον άδικα, εν το χωρεί ο νους μου.
Έθελε να 'ναι λεύτερος, λεύτερος να σφυρίζει,
με τα κτηνά του δίπλα του, τους κάμπους να γυρίζει.
Έππεσεν θύμαν, άδικα, του τούρτζικου του μένους,
Τζιαι τ' όνομά του γράφτηκε μεσ' τους αγνοουμένους.
Που τότες δεν ηξέραμεν, που πόθθεν να πιαστούμεν
Επαίζαν τον, εθάψαν τον, τζιαι πού να γυρευτούμεν.

Με λλία λόγια τζιαι απλά, τούτος εν ο παππούς μου,
Για μέναν άστρο λαμπερό, φωτίζει μου το νου μου.
Λλία γρόνια τον έφτασα, μα έμαθα καμπόσα,
Τζι αν ζούσε θα έμαθαινα τόσα τζιαι άλλα τόσα.
Παππού εκάθης άδικα τζιαι λείπεις των παιθκιών σου,
των φίλων σου, των συγγενών, τζι ούλλων των αγγονιών σου.
Να μας διάς παρατζιελιές γεμάτες με σοφίαν,
να γίνουμε καλλύττεροι μέσα στην κοινωνία.
Ακόμα τζιαι στον κίνδυνο δεν έδειξες δειλία,
τζι έδωκές μας μάθημα, τι πα να πει φιλία.
Κάμνουμέν σου μνημόсуна, πέρκιμον πνάσεις νάκκο,
αφούτις επετάξασε, σαν το κτηνό στο λάκκον.
Τζιαι σήμερα εν να θαφτείς, σαν θέλει η θρησκεία,
με ψάλτες τζιαι με ιερείς, μέσα στην εκκλησία.
Να σε ποσιερετίσουμεν, ούλλοι, παιθκιά τζι αγγόνια
τζιαι ξέρε πως στη μνήμη μας, εσύ θα ζεις αιώνια.
Για έναν είμαι σίουρος, δοξάζω σε Θεέ μου
ότι μας σσιέπεις που ψηλά, Παππού μου Γιαννακέ μου.

**Αφιερωμένο στον Ηρωα παππού μου, Γιαννακό Μελά, που άνανδρα
δολοφονήθηκε από τον Τούρκο εισβολέα τον Αύγουστο του 1974.*

Κυνηγώντας στο Νιόχωρκο

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ Γ. ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Ενα απόγευμα Μαΐου βρέθηκα σε μια συντροφιά Νιοχωριτών, οι μεταξύ τους συζητήσεις είχαν να κάνουν με τα προβλήματα της καθημερινότητάς τους, με την πολιτική, κοινωνική και οικονομική επικαιρότητα με τον καθένα τους να έχει τη δική του ερμηνεία για τα πράγματα, και ενόσω διαφωνούσαν συνέχιζαν να παίζουν χαρτιά ή τάβλι. Άκουσα κάποιον τότε να λέει κάτι για κυνήγι, άδραξα λοιπόν την ευκαιρία για να τους τραβήξω την προσοχή σε κάτι άλλο. «Και πώς κυνηγούσατε στο Νιόχωρκο;», ρώτησα, και όλοι μου έδειξαν τον κ. Γιώργο Σ.

Κούννο. Ο κ. Κούννος δεν ήθελε και πολύ για να γυρίσει τη σκέψη του στα παλιά, αλλά και να μου μεταφέρει τα μυστικά ενός κυνηγού:

«Σημαντικός παράγοντας που λαμβάνεται υπόψη κατά την κυνηγετική εξόρμηση είναι η μορφολογία του εδάφους. Όταν το έδαφος είναι τέτοιο που πρέπει να κυνηγήσεις ατομικά, κυνηγάς ατομικά, όταν όμως επιβάλλει να κάνεις παγανιά, τότε τα μέλη της κυνηγετικής ομάδας μπορεί να είναι τρία έως πέντε», αρχίζει ο κ. Γιώργος, σαν σε εισαγωγικό μάθημα κυνηγετικής και συνέχισε: «Εγώ ήμουν ατομικός κυνηγός λόγω της περιοχής», και θυμάστε πού κυνηγούσατε; τον ρώτησα «βεβαίως και θυμάμαι, η περιοχή

«Στο χωριό κυνηγούσα κυρίως στα Λακκοβούναρα για λαγό και πέρδικα. Την εποχή της τζίκλας όμως, πήγαινα στα νότια του χωριού, στα Λιοχώρκα, στο Τσιουφλικούι.

που κυνηγούσα ήταν τα «Λακκοβούναρα», περιοχή μερικά χιλιόμετρα στα δυτικά του χωριού. Θυμάμαι, μάλιστα και μία χαρακτηριστική περίπτωση. Άκου να σου πω. Σε μια άμαξα επέβαιναν καμιά εικοσαριά κυνηγοί, κατέβηκαν κάτω με τους σκύλους τους και κατευθύνθηκαν προς τα υψώματα. Εγώ, όντας ατομικός κυνηγός, όπως σου είπα, έμεινα μόνος μου πίσω. Αφού απομακρύνθηκαν περί τα 300 μέτρα, εγώ περπατούσα αργά και έψαχνα σχολαστικά για λαγό, γιατί η περιοχή εκείνη, με βάση την πείρα μου, κατάλαβα ότι τον 'έμπαζε' τον λαγό. Κυριολεκτικά τον μυρίστηκα και άρχισα να ρίχνω πέτρες σε θάμνους. Δεν πέρασαν μερικά λεπτά και ξεπετάχτηκε ο λαγός. Του έριξα την πρώτη σιεπεδικιά, πάει, του ρίχνω τη δεύτερη κι έπεσε. Οπότεν όλοι οι προπορευόμενοι κυνηγοί, σταμάτησαν έστρεψαν το βλέμμα προς τα πίσω και διερωτήθηκαν, λέγοντάς μου: Ρε Γιωρκή, πού τον ήβρες;».

Εγώ συνέχισα να ρωτώ για τις κυνηγετικές του δραστηριότητες, θέλοντας να του αναμοχλεύσω τη μνήμη, και συνέχισα: Σε ποιες άλλες περιοχές κυνηγούσατε; «Πήγαινα και στον Κόρνο, αλλά στο χωριό κυνηγούσα κυρίως στα Λακκοβούναρα, που σου είπα, για λαγό και πέρδικα. Την εποχή της τζίκλας όμως, πήγαινα στα νότια του χωριού, στα Λιοχώρκα, στο Τσιουφλικούι, που ήταν τουρκικής ιδιοκτησίας, με 3000 σκάλες γη. Ειδικά όταν έρχονταν οι τρυγονότζικλες πήγαιναν στο Τσιουφλικούι. Τότε από δίπλα η υπόλοιπη παρέα τον παρακίνησε να μου πει την ιστορία με τον δάσκαλο και ο κ. Γιώργος δεν δίστασε στιγμή: «Εγώ καθόμουν κλούβα κοντά σε μια ελιά και με πλησίασε άλλος κυνηγός, ο συγχωριανός μου ο δάσκαλος, ο Κυριάκος Λαμπρίας, ο οποίος μου πρότεινε να πάμε παρέα πιο κάτω στις ελιές. Εγώ του είπα ότι δεν μπορώ να πάω γιατί σε μια ώρα έπρεπε να φύγω, αυτός πήγε μόνος του στις ελιές, έριξε μια σιεπεδικιά και σηκώθηκαν καμιά διακοσαριά τρυγονότζικλες, από τις οποίες καμιά πενηνταριά ήλθαν κι έκατσαν σε μια ελιά, όχι πολύ μακριά από εκεί που καθόμουν. Έριξα σχεδόν ταυτόχρονα και τις δυο ντουφεκίες και έπεσαν εννιά. Επέστρεψε τότε ο

δάσκαλος ο Λαμπρίας, και με ρώτησε: 'Τι έκανες, άκουσα μια ντουφεκιά'. 'Ετες τζαμέ', του απάντησα και εκείνος όλο έκπληξη είπε 'Κύριε ελέησον, δεν ξαναείδα τέτοιο πράμα», μου είπε».

ΜΟΥ ΞΕΚΡΕΜΑΣΕ ΤΟ ΠΕΡΤΙΤΖΙ

Οι ιστορίες του κυρίου Γιώργου συνέχιζαν, με την παρακίνηση και των υπολοίπων: «Θυμάμαι μια άλλη περίπτωση που πήγα κυνήγι μαζί με τον φίλο μου τον Τάκη του Αντρέα της Μηλιάς, με τον οποίο κυνηγούσαμε πάντα μαζί. Ήμασταν στο δρόμο, έτοιμοι για να φύγουμε. Ακούσαμε σιεπεδικιές, από το ύψωμα και καταλάβαμε ότι η παρέα των κυνηγών σήκωσαν λαγό, αλλά τον καλλίκωσαν, δηλαδή δεν τον πέτυχαν. Ο λαγός ερχόταν προς τα κάτω, οπότε ο Τάκης ετοιμάστηκε να τον παίξει. Και του είπα: 'Κάτσε ρε, κάτω και θα σου δώσω και σένα. Όταν πλησίασε ο λαγός στα 20 μέτρα περίπου, άλλαξε απότομα κατεύθυνση προς μια ποταμοσιά, οπότε έτρεξα προς τα πάνω και μόλις που τον πρόλαβα και τον κτύπησα. Τον πήρα να τον κρεμάσω στο συνακλίκκι μου και τότε διαπίστωσα ότι έλειπε ένα περτίτζι από τον περτικοδέτη μου. Ο ένοχος ήταν ο Τάκης. Σου λέει αφού θα πάρει τον λαγό ο Γιωρκής, ας πάρω κι εγώ το περδίκι. Μου το ξεκρέμασε χωρίς να το καταλάβω», και το γέλιο του κ. Γιώργου και της υπόλοιπης παρέας ήταν αρκετό για να τον παρακινήσουν και για το φινάλε της συζήτησής μας.

ΤΟ ΚΛΑΜΑ ΤΩΝ ΠΕΡΤΙΤΖΙΩΝ

«Πρέπει να πω ότι εγώ έκανα κάτι που κανένας άλλος στο χωριό μπορούσε να κάνει, ιδιαίτερα όταν δεν είχε περδίκια ή ήταν πολύ λίγα. Εγώ φώναζα τα περδίκια και μου απαντούσαν». Και πώς αυτό, αναρωτήθηκα. «Μπορούσα να μιμηθώ με πολλή μαεστρία το κλάμα των περτιτζιών. Όταν εκακκάριζε ένα περτίτζι, εγώ του απαντούσα με το ίδιο κλάμα, κι ερχόταν προς εμένα» και μου έδειξε πώς συνομιλούσε με τις πέρδικες, κάνοντάς μου τον ήχο, χρησιμοποιώντας το στόμα του και τα χέρια του εν είδει ηχομιμητικής συσκευής. «Θυμάμαι μια φορά ένα περτίτζι που με πλησίασε σε απόσταση όμως που δεν το έπιαναν τα σκάγια, οπότε συνέχισα το 'κλάμα', με πλησίασε στα 50 μέτρα, αλλά πάλι ήταν εκτός βολής, τότε σηκώθηκα, οπότε με είδε κι έφυγε...».

Είμαι σίγουρος ότι ο κ. Γιώργος έχει ακόμα πολλές ιστορίες να μοιραστεί, κυνηγετικές και μη, όπως και κάθε χωριανός, και κάτι τέτοια απογεύματα είναι μαθήματα προφορικής ιστορίας και συναπαντήματα μνήμης. Κύριε Γιώργο σε ευχαριστώ.

Οι καλύτεροι κεφτέδες

ΤΗΣ ΘΕΩΝΗΣ ΣΤΥΛΙΑΝΟΥ-ΚΟΥΝΝΟΥ

Είναι κάποιες αναμνήσεις που φέρνοντάς τες στη μνήμη, μας προκαλούν ευχαρίστηση, έρχονται μυρωδιές και γεύσεις που μας ανοίγουν την όρεξη, εικόνες που μας κάνουν να χαμογελάμε κι ασυναίσθητα χάνουμε την αίσθηση του χρόνου και τόπου.

Έχω πολλούς λόγους να γράψω αυτό το κείμενο. Εδώ και μερικά χρόνια, τα τηλεοπτικά κανάλια, πολλά θέματα των βασικών αναγκών των ανθρώπων, όπως φαγητό, ντύσιμο, ψυχαγωγία τα έχουν κατατάξει σε επιστημονικό επίπεδο και δώσε διαγωνισμούς, κριτικές και βραβεύσεις. Κακό δεν είναι, όμως αμαρτία από το Θεό είναι να μη μάθουν ότι τους καλύτερους κεφτέδες με διαφορά και τους καλύτερους λαχανοντολμάδες τους έφτιαχνε η Θεία Θεονίτσα από το Νέο Χωριό.

Έχω φάει πολλών ειδών κεφτέδες, φτιαγμένους από έμπειρα χέρια μαγείρων, εντάξει κύριε Μποτρίνι, δεν χρειάζεται να αναψοκοκκινίζεις από τη ζήλια σου, μην το παίρνεις προσωπικά το θέμα, εδώ μιλάμε για προπολεμικούς κεφτέδες.

Η θεία Θεονίτσα ήταν πρώτη ξαδέλφη της γιαγιάς μου και ως άτεκνο ζευγάρι και λόγω της πολύ κοντινής γειτνίασης είχε αναπτυχθεί σχέση μάνας και κόρης με τη δική μας μάνα και γιαγιάς κι εγγονιών μαζί μας.

Τώρα από πού ν' αρχίσω και πού να τελειώσω; Βασική λεπτομέρεια είναι να αναφέρω ότι ήταν εντελώς αγράμματη επειδή από την πρώτη βδομάδα που πήγε δημοτικό, της έδωσε ένα σκαμπίλι (μπάτσο) ο δάσκαλος κι έτσι ευαίσθητη που ήταν, επειδή στη γέννα της χάθηκε η μάνα της, κι ο πατέρας της (ο Κκιρατζής) μεγάλωνε τη μονα-

χοκόρη του μόνος του και την πρόσεχε από ήλιο κι από άνεμο, έτσι αυτή αρνήθηκε να συνεχίσει τα μαθήματα. Εξάλλου τον περασμένο και τον προπερασμένο αιώνα ποιος νοιαζόταν για βιβλία και μάθηση, όταν τον έδερνε η φτώχεια, η ορφάνια κι η σκλαβιά (αγγλοκρατία), πόσω μάλλον όταν επρόκειτο για κορίτσι χωρικής προέλευσης. Μη νομίζετε ότι είμαι του 1821, απλά τα άκουσα τόσες πολλές φορές και τα γνωρίζω λες και τα έζησα.

Το θέμα μας όμως είναι η μαγειρική της θείας Θεονίτσας, που ίσως η επιτυχία και η αποτυχία της μερικές φορές στη μαγειρική, να οφείλεται στη δυσκολία ή αρνησή της να βάλει στη ζωή της καινούρια αντικείμενα, όπως τηλεόραση, ψυγείο ή και γκαζιέρα. Άδικα ο θεός Παναής έφερε στο σπίτι μικρό γκάζι με δύο εστίες, το είχε αφήσει εκεί αχρησιμοποίητο όπως της το είχε αγοράσει. Αυτή συνέχισε να μαγειρεύει όπως και προηγουμένως. Ξέρω, ίσως σκεφτείτε ότι μαγείρευε στη μηχανή πετρελαίου, εμ όχι, μαγείρευε με ξύλα, στη νησιτιά όπως συνηθίζαμε να λέμε. Απλή κατασκευή, πέτρες κτισμένες δεξιά κι αριστερά με μικρή απόσταση ανάμεσα τους, κοντά στον τοίχο.

Τέτοιους κεφτέδες δεν έχω ξαναφάει ούτε εγώ ούτε κανένας άλλος από την οικογένειά μας από τότε που φύγαμε από το χωριό. Αγράμματη η θεία Θεονίτσα, αλλά άνθρωπος της αγάπης και της φροντίδας, προτού φάνε αυτοί, γέμιζε ένα πιάτο κεφτέδες και το έφερνε σε εμάς, ακριβώς όπως έκανε κι η δική μου μάνα γι' αυτούς. Δεν γινόταν να φτιάξει η μάνα πουρέκια, κολοκοτές, καττιμέρι και να μη δώσει στη Θεονίτσα και στον Παναή.

Αχ, αν ήταν τρόπος ήθελα να τους φάω όλους, αλλά η μάνα μου πάντοτε εφάρμοζε μια δίκαιη τακτική, ίσο μερίδιο ο καθένας. Σε όλους άρεσαν οι κεφτέδες της Θεονίτσας και οι λαχανοντολμάδες της ήταν εξαιρετικοί. Τρώγοντάς τους προσπαθούσαμε να αναλύσουμε και να ανακαλύψουμε τι τους έκανε να είναι τόσο ξεχωριστοί. Ο κιμάς ήταν κομμένος στο χέρι, χοντροκομμένος, πιπέρι και κανέλα, χοντροκουπανισμένα στο γουδί, το σχήμα ήταν ασυνήθιστο, δεν ήταν μικρό, στρογγυλό, μα ούτε μακρόστενο, όπως αυτούς που έφτιαχνε η μάνα μου. Όχι πολύ μεγάλοι, ήταν κάπως στρογγυλοί, λίγο μακρόστενοι, κάτι μεταξύ μέτριου και μεγάλου μεγέθους. Όσο για το ψήσιμο, βλέποντάς τους νόμιζες ότι δεν ήταν καλά ψημένοι, δεν ήταν ροδοκόκκινοι, δεν πολυδιακρίναμε το μαϊτανό και το δυόσμο, τρώγοντάς τους όμως γλείφαμε τα δάκτυλα. Ζεστοί ή κρύοι ήταν εξίσου νόστιμοι.

Όταν ήθελε να μου δείξει την αδυναμία της και την ευχαριστήσή της, όταν πήγαινα δίπλα να της δώσω ένα χέρι, με κερνούσε ότι βρισκόταν στο σπίτι, αυτό όμως που

έτρωγα με μεγάλη ευχαρίστηση ήταν οι κεφτέδες έστω και μπαγιατικοί. Μόνο όσοι έχουν δοκιμάσει τους κεφτέδες της θείας Θεονίτσας θα καταλάβουν ή όσοι είχαν μία γιαγιά ή θεία που μαγείρευε στα ξύλα, κι έκοβε τον κιμά στο χέρι και έσπαζε το πιπέρι στο γουδί.

Ένα βιβλίο θα μπορούσε να γραφτεί για τα βιώματα και τη ζωή κάθε ανθρώπου. Όσο απλή κι αν φαίνεται στα μάτια των υπολοίπων η ζωή του, υπάρχουν λεπτομέρειες που μόνο αυτός κι ο στενός του περίγυρος γνώριζε. Απλά αυτό το κείμενο είναι ένα είδος μνημοσύνου σε δύο αγαπημένους μας ηλικιωμένους γείτονες και συγγενείς μας, που δεν θρηνήσαμε στον πόλεμο εκ θαύματος, χάρη στο ζεύγος Μιχάλη και Μαρίας Κασιή που τους έβγαλαν έξω

και θέλω να εκφράσω δημόσια τις ευχαριστίες μας.

Δοκιμάσαμε μεγάλη χαρά όταν το πληροφορηθήκαμε μετά παρέλευση 2 - 3 εβδομάδων αφότου ξεσπιτωθήκαμε κι εξακολουθήσαμε όλη η οικογένειά μας να είναι δίπλα τους μέχρι την τελευταία τους στιγμή.

Δύο άνθρωποι που διατήρησαν την ψυχική τους υγεία μέχρι τα βαθιά τους γεράματα, ούτε η ορφάνια, ούτε η ατεκνία, ούτε ο ξεσπιτωμός τους σάλεψε τα μυαλά. Ο θείος Παναής ήταν μεγάλος παραμυθάς και όλα τα παιδιά τον ακούαμε με προσοχή να διηγείται με τον ξεχωριστό τρόπο όλες εκείνες τις θαυμαστές ιστορίες.

Ευχαριστούμε όποιον χωριανό περνά από το κοιμητήριο των Λατσιών και καπνίζει στον τάφο τους.

Αγράμματα η θεία Θεονίτσα, αλλά άνθρωπος της αγάπης και της φροντίδας, προτού φάνε αυτοί, γέμιζε ένα πιάτο κεφτέδες και το έφερνε σε εμάς, ακριβώς όπως έκανε κι η δική μου μάνα γι' αυτούς.

Νιοχωρίτες βουλευτές

ΤΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ ΤΣΑΓΓΑΡΗ*

Σε αυτό το σύντομο σημείωμα παρουσιάζουμε τους δύο πρώτους Νιοχωρίτες βουλευτές, τον Τ/κ Μεχμέτ Κεμάλ Ντενιζ και τον Ε/κ Χρίστο Πέτα, για να τους γνωρίσει η νέα γενιά των συγχωριανών μας.

ΜΕΧΜΕΤ ΚΕΜΑΛ ΝΤΕΝΙΖ

Ο Μεχμέτ Κεμάλ Ντενιζ γεννήθηκε στο Νέο Χωριό Κυθρέας στις 18 Σεπτεμβρίου 1920 και ήταν γόνος πλούσιας αγροτικής οικογένειας. Η οικογένεια Ντενιζ κατείχε μετοχές στο γνωστό Τσιφλίκι (Neyzen Çiftliği), το οποίο λέγεται ότι ιδρύθηκε το 1642 από το Ίδρυμα Αχμέτ Σααντεττίν Εφέντι (Ahmet Saadetin Efendi Vakfi). Γονείς του ο Νιοχωρίτης Ντερβίς Μεχμέτ Κασάπ (γεν. 1881), γνωστός στους χωριανούς ως Ντερβίς Κασάπ Αγά και η εκ Λευκωσίας Ζεχρά Ντερβίς Κασάπ (γεν. 1889), το πατρώνυμο της ήταν Ζεχρά Χασάν και μητέρα της ήταν η Φατμά Ιμάμ Μεχμέτ Εμίν, με καταγωγή από το Νέο Χωριό.

Ο Μ. Κεμάλ Ντενιζ, ο μικρότερος από τους δύο γιους της οικογένειας (ο αδελφός του Χουσεΐν Ζιχνί Ντενιζ γεννήθηκε το 1916), αποφοίτησε από το δημοτικό σχολείο του Νέου Χωριού. Τελείωσε την πρώτη τάξη του γυμνασίου στην κοντινή Επηχώ και επειδή το εν λόγω γυμνάσιο διέθετε μόνο μία τάξη, ολοκλήρωσε τις γυμνασιακές και λυκειακές σπουδές στο τωρινό Τουρκικό Λύκειο Λευκωσίας, το μοναδικό τουρκικό λύκειο στο νησί εκείνα τα χρόνια και ονομαζόταν Ισλαμικό Λύκειο.

Μετά την αποφοίτησή του, κατά την περίοδο 1940-1941 εργάστηκε ως δάσκαλος στο δημοτικό σχολείο στην Επηχώ. Μετά τον θάνατο του πατέρα του εγκατέλειψε τη διδασκαλία και άρχισε να ασχολείται με τα οικογενειακά κτήματα. Το 1941 ίδρυσε στη Λευκωσία το «Βιβλιοπωλείο Ντενιζ», το οποίο σήμερα βρίσκεται υπό τη διαχείριση των παιδιών του με την ονομασία «Deniz Plaza» και διαθέτει έντεκα υποκαταστήματα.

Ο Μ. Κεμάλ Ντενιζ έγινε μέλος της Ένωσης Αγροτών Κύπρου (ΕΑΚ) που ιδρύθηκε το 1942, αλλά, όταν διαφώνησε με τους Ελληνοκύπριους συναδέλφους του στο θέμα της γλώσσας και της σημαίας που θα χρησιμοποιούσαν, αποχώρησε από την οργάνωση και μαζί με άλλους Τουρκοκύπριους ίδρυσαν την Ένωση Τούρκων Αγροτών Κύπρου την Πρωτομαγιά του 1943.

Σπούδασε διά αλληλογραφίας σε αγγλικό πανεπιστήμιο και αρθρογραφούσε αρχικώς στο περιοδικό İleri και

στην εφημερίδα Hürsöz. Αργότερα εξέδωσε ο ίδιος τις εφημερίδες Ateş (1946), Vatan (1951) και Köylü (1954). Διετέλεσε για πολλά χρόνια γενικός γραμματέας της Ένωσης Τούρκων Αγροτών Κύπρου. Το 1960 εξελέγη ανεξάρτητος βουλευτής στην αναπληρωματική εκλογή που διεξήχθη στις 25 Σεπτεμβρίου 1960 για πλήρωση της κενωθείσας έδρας του Οσμάν Ορέκ, (διορίστηκε υπουργός Άμυνας) στην πρώτη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Εξελέγη βουλευτής και κατά τις εκλογές που διεξήγαγαν οι Τουρκοκύπριοι το 1970. Αποσύρθηκε από την ενεργό πολιτική έξι χρόνια αργότερα.

Νυμφεύτηκε την Αϊτέν Νιντάι (Ayten Nidai) από το χωριό Σίντα με την οποία απέκτησαν πέντε παιδιά: τον Ντερβίς, τον Νιντάι, τον Τουργκάι, τη Σιμπέλ και τον Νιγιάζι. Ο Μ. Κεμάλ Ντενιζ πέθανε στις 21 Οκτωβρίου 2000.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΠΕΤΑΣ

Ο Χρίστος Πέτας γεννήθηκε στο Νέο Χωριό Κυθρέας στις 20 Σεπτεμβρίου 1922 από φτωχή, πολυμελή, αγροτική οικογένεια. Γονείς του ήταν ο Πετρής Θεοχαρίδης και η Μαρίτσα Παπαλουκά (Παπαλουκού), οι οποίοι συνολικά απέκτησαν οκτώ παιδιά. Πέντε γιους (τους Λουκά, Κυριάκο, Χαρή, Χρίστο και Αντρέα) και τρεις κόρες (τις Ανδρονίκη, Αγγελική και Ελένη). Ο Χρίστος ήταν το έκτο παιδί της οικογένειας. Εξαιτίας των μεγάλων οικονομικών δυσκολιών που αντιμετώπιζε η οικογένειά του, ο Χρίστος Πέτας αναγκάστηκε να εγκαταλείψει το σχολείο σε ηλικία δέκα χρόνων και να εργαστεί ως μαθητευόμενος μαραγκός στην Κυθρέα και στα 13 του χρόνια μετέβη για εργασία στη Λευκωσία. Η φιλομάθεια και ο ανήσυχος χαρακτήρας του τον ωθούσαν συχνά στη βιβλιοθήκη της Φανερωμένης για μελέτη και αυτομόρφωση.

Η κοινωνική του τάξη και οι δυσκολίες της ζωής είχαν ως αναπόφευκτη συνέπεια την εμπλοκή του νεαρού Χρίστου στο κίνημα της αριστεράς και στην πάλη για διεκδίκηση των δικαιωμάτων της εργατικής τάξης. Η συνδικαλιστική του δράση άρχισε με την ίδρυση της Συντεχνίας των Μαραγκών το 1938, της οποίας υπήρξε ιδρυτικό μέλος, ενώ την επόμενη χρονιά έγινε αρχικά δόκιμο και αργότερα τακτικό μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος Κύπρου (ΚΚΚ), το οποίο είχε θέσει εκτός νόμου η τότε αγγλική αποικιοκρατική διοίκηση. Η προσφορά του Χρίστου Πέτα στα κοινά συνεχίστηκε και κατά τις προσπάθειες οργάνωσης του Κινήματος των Μορφωτικών Συλλόγων, οι οποίοι τό-

Ο Τ/κ Ντενίζ ήταν ο πρώτος Νιοχωρίτης που εξελέγη στη Βουλή των Αντιπροσώπων της Κυπριακής Δημοκρατίας το 1960. Επόμενος βουλευτής ήταν ο Χρίστος Πέτας Νιοχωρίτης που εξελέγη με το ΑΚΕΛ το 1981.

τε υπερασπίζονταν και προωθούσαν τα συμφέροντα των αγροτών. Μάλιστα, σε ηλικία μόλις 18 χρόνων εξελέγη επαρχιακός γραμματέας του Κινήματος Μορφωτικών Συλλόγων της επαρχίας Λευκωσίας.

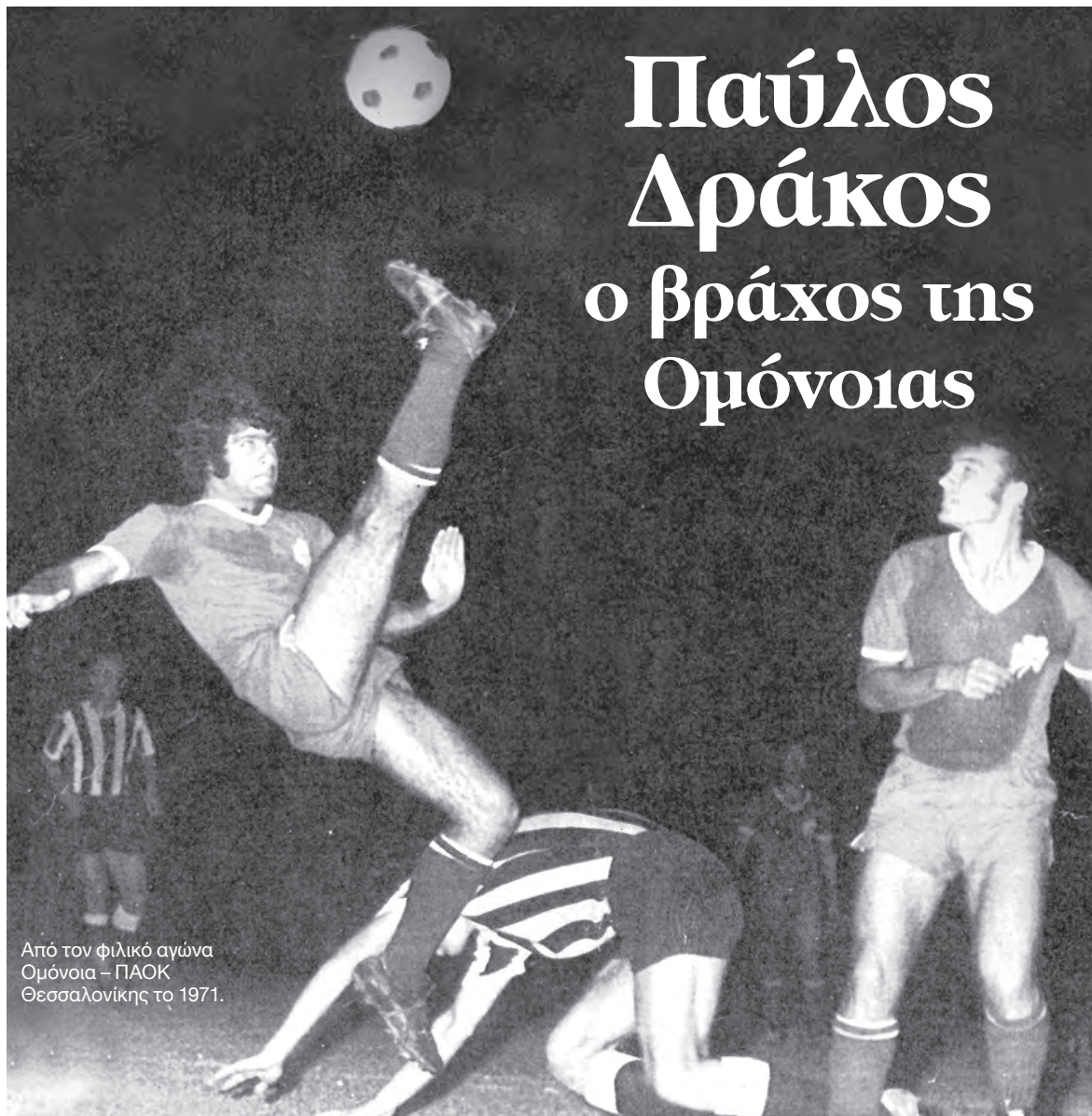
Το 1941 εξελέγη μέλος της Επαρχιακής Επιτροπής του ΑΚΕΛ, το οποίο διαδέχθηκε το ΚΚΚ στον χώρο της αριστεράς, και το 1944 αναδείχθηκε μέλος της Κεντρικής Επιτροπής του κόμματος. Υπήρξε ενεργό στέλεχος της Ένωσης Αγροτών Κύπρου μέχρι το 1953, χρονιά κατά την οποία εξελέγη επαρχιακός γραμματέας του ΑΚΕΛ Λευκωσίας-Κερύνειας (στη θέση αυτή εκλεγόταν συνεχώς μέχρι το 1989).

Για εννέα χρόνια (1952-1961) υπηρέτησε ως δόκιμο μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ, ώσπου εξελέγη μόνιμο μέλος του Πολιτικού Γραφείου το 1961, διατηρώντας αυτή την ιδιότητα μέχρι το 1991. Διετέλεσε βουλευτής του ΑΚΕΛ-Αριστερά κατά τη δεκαετία 1981-1991, με απουσία 15 μηνών.

Η δραστηριοποίησή του στο ΑΚΕΛ κατά τη διάρκεια της αποικιοκρατίας είχε ως αποτέλεσμα τη σύλληψή του από τους Άγγλους στις 14 Δεκεμβρίου 1955 μαζί με άλλους 130 περίπου συντρόφους του. Παρέμεινε φυλακισμένος σε στρατόπεδο συγκέντρωσης για 18 μήνες, μέχρι τον Μάιο του 1957.

Νυμφεύθηκε τη Μαρούλα Τοουλαρά, από το Καϊμακλί, με την οποία απέκτησε δύο παιδιά, την Ντίνα και τον Γιάννο. Απεβίωσε στις 23 Ιανουαρίου 2002. Όσοι τον γνώρισαν μιλούν με τα καλύτερά λόγια για την ανθρωπιά και την αγάπη που έδειχνε στους γύρω του, χαρακτηρίζοντάς τον καλό και τίμιο οικογενειάρχη, ο οποίος βγήκε νικητής στον στίβο όχι μόνο της πολιτικής και αλλά και της κοινωνικής προσφοράς.

*Ο Ιάκωβος Τσαγγάρης είναι γιος του Σάββα Τσαγγάρη και της Μαρίας Γιακουμή.

Παύλος Δράκος ο βράχος της Ομόνοιας

Από τον φιλικό αγώνα
Ομόνοια – ΠΑΟΚ
Θεσσαλονίκης το 1971.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ΣΤΟΝ ΧΡΙΣΤΟ ΛΑΜΠΡΙΑ

Στο χωριό μας λειτουργούσαν δύο σωματεία, ο Αυγερινός και ο Απόλλων, που είχαν πλούσια δράση, κυρίως στον τομέα του ποδοσφαίρου. Και τα δύο σωματεία διέθεταν ποδοσφαιρική ομάδα που συμμετείχε στο αγροτικό πρωτάθλημα. Ήταν επόμενο τα σωματεία αυτά να λειτουργούσαν και ως φυτώρια για ποδοσφαιρικά ταλέντα. Ένα τέτοιο ταλέντο που διακρίθηκε, αγωνιζόμενος στα σαλόνια της Α΄ Κατηγορίας με τη λαοφιλή Ομόνοια ήταν ο Παύλος Δράκος. Ο γνωστός για τους παλιούς ποδοσφαιρόφιλους βράχος της Ομόνοιας. Συναντήσαμε τον αγαπητό Παύλο για συνέντευξη -πού αλλού- σε αθλητικό χώρο, στο στοιχείο του, στο «Παλέ Ντε Σπορ» στη Δευτε-

ρά. Ο Παύλος δεν σταμάτησε να αθλείται. Ξεκινήσαμε την κουβέντα μας πηγαίνοντας πολλά χρόνια πίσω.

-Πότε ξεκίνησε η καριέρα σου και από ποια ομάδα;

-Σε ηλικία 13 χρονών αγωνίστηκα στην Α΄ ομάδα του Απόλλωνα στο χωριό μας. Σε ηλικία 16 χρονών, το 1967, με πήρε στην Ομόνοια, ο Νίκος Γιατρού. Αγωνίστηκα για δύομισι χρόνια στην αναπληρωματική ομάδα, με προπονητή τον Γιωρκάτζη.

-Ποιες ήταν οι συνθήκες της εποχής εκείνης;

-Οι συνθήκες ήταν πολύ δύσκολες. Όλα τα γήπεδα ήταν χωρίς χλοοτάπητα, κάναμε τρεις φορές την εβδομάδα προπόνηση, μία φορά μόνο στο ΓΣΠ, τις άλλες δύο κάποτε στο γήπεδο της Αγγλικής Σχολής και κάποτε στο νέο τότε γήπεδο της «Ομόνοιας» στη Μια Μηλιά.

-Πότε πήρες το βάπτισμα του πυρός, κάνοντας το ντεμπούτο σου στην Α' ομάδα;

- Αγωνίστηκα στην Α' ομάδα το 1970 στο ΓΣΕ, στην Αμμόχωστο, όπου κερδίσαμε την Ανόρθωση με 1-0. Αγωνίστηκα στη θέση του μέσου και όχι του οπισθοφύλακα.

-Ποιοι ήταν οι παρτενέρ σου στην άμυνα;

-Εγώ έπαιξα πεντάρι, πίσω από τους τρεις αμυντικούς, ως «σκούπα». Παρτενέρ μου ήταν ο Λούκας Χρυσοστόμου, από τον Μαραθόβουνο, ο Πέπης Ιακώβου και ο Πάμπος Κοντογιώργης.

-Ποια ήταν τα οφέλη ενός ποδοσφαιριστή την εποχή εκείνη;

-Εμείς τότε αγωνιζόμασταν για τη φανέλα. Ιδρώναμε στο γήπεδο. Μας έδιναν και κάποια λεφτά. Όσοι ήταν δηλωμένοι ποδοσφαιριστές στην Α' Κατηγορία έπαιρναν από την ΚΟΠ £25. Σε κάθε αγώνα, ανάλογα με τη σημασία του, το πριμ νίκης που μας έδινε η Ομόνοια ήταν 10-30 λίρες. Καμιά σύγκριση με τα σημερινά δεδομένα. Υπήρχε όμως μεγάλη εκτίμηση από τον κόσμο.

-Ποιες οι εμπειρίες σου από τη συμμετοχή της «Ομόνοιας» στο ελληνικό πρωτάθλημα;

-Η «Ομόνοια» αγωνίστηκε στο ελληνικό πρωτάθλημα τη χρονιά 1972-73. Εγώ έπαιξα στα 29 από τα 32 ματς. Εκείνο που δεν θα ξεχάσω είναι τον αγώνα με τον Παναθηναϊκό, στο γήπεδο της Αλεξάνδρας. Προηγούμασταν με 2-0 μέχρι το 68', πέτυχε τρίτο τέρμα ο Καϊάφας στο 70' και το ακύρωσε ο Ζλατάνος, ο οποίος έμεινε στην ιστορία από τη διαιτησία του αυτή. Αμέσως μετά άρχισε η σφαγή της Ομόνοιας. Καταλόγισε δύο ανύπαρκτα πέναλτι και μέτρησε ένα γκολ οφσάιντ. Το τελικό αποτέλεσμα 4-2 υπέρ του ΠΑΟ. Χαρακτηριστικός ο τίτλος ελληνικής αθλητικής εφημερίδας. Ο ΠΑΟ κινδύνευσε να πνιγεί στην Ομόνοια (η κεντρική πλατεία των Αθηνών με σιντριβάνι).

-Ποιος ήταν για σένα ο πιο σημαντικός αγώνας;

-Όταν το 1971-72 κερδίσαμε στον τελικό κυπέλλου τον «Πεζοπορικό» με 3-1 και κερδίσαμε το νταμπλ. Τη χρονιά αυτή στον γύρο του θριάμβου στο ΓΣΠ κάποιος οπαδός της Ομόνοιας με σήκωσε στην ωμοπλάτη του.

-Ποιους επιθετικούς παίκτες ξεχώριζες που σε δυσκόλευαν στο μαρκάρισμα;

-Υπήρχαν αρκετοί πολύ καλοί επιθετικοί. Ξεχώριζα τον Α. Στυλιανού του ΑΠΟΕΛ, τον Πανίκο Ευθυμιάδη του Ολυμπιακού, τον Αντωνάκη Κκαφά της Ανόρθωσης και τον Σταυρινό του Πεζοπορικού.

-Επόμενος σταθμός της καριέρας σου;

-Από την Ομόνοια αποχώρησα το 1977 και έπαιξα για δύο χρόνια στον Άδωνη Ιδαλίου, ομάδα της Β' κατηγορίας. Μετά από το 1979-1983 αγωνίστηκα στη Νέα Σαλαμίνα και το 1983-85 στον Ορφέα Λευκωσίας, όπου έκλεισα την κα-

Στιγμιότυπο από τον αγώνα της Ομόνοιας με τον Ολυμπιακό Πειραιώς στο γήπεδο Καραϊσκάκη το 1972. Κάτω, εναέρια μονομαχία ανάμεσα στους άλλοτε συμπαίκτες Δράκο και Καϊάφα, στον αγώνα Ν.Σαλαμίνας - Ομόνοιας, στο Δασάκι της Άγκρας το 1983.

ριέρα μου σε ομάδες της ΚΟΠ. Στη συνέχεια αγωνίστηκα στη Δόξα Δευτεράς και διετέλεσα προπονητής σε ομάδες του αγροτικού πρωταθλήματος.

Κάπου εδώ έκλεισε η κουβέντα μας με τον αειθαλή Παύλο, ο οποίος διακρινόταν για το ήθος του. Φτάνει να σημειωθεί ότι δεν δέχθηκε ποτέ κόκκινη κάρτα όταν αγωνιζόταν στην Ομόνοια. Ευχηθήκαμε στον Παύλο υγεία και ευτυχία.

ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ

Ο Παύλος Δράκος γεννήθηκε στο Νέο Χωρίο Κυθρέας στις 14/2/1951. Γονείς του ο Αντρέας Δράκος και η Σταυρούλα Κολοκάση. Ο Παύλος είναι το δεύτερο παιδί της οικογένειας, πρώτος ο Νίκος, τρίτη η Δέσπω και τέταρτη η Σωτηρούλα. Φοίτησε στο Παγκύπριο Γυμνάσιο για τέσσερα χρόνια. Διέκοψε τη φοίτησή του και μπήκε στη βιοπάλη εργαζόμενος ως τυπογράφος στο τυπογραφείο «ΠΡΙΝΤΚΟ». Νυμφεύθηκε την Κατερίνα Προύντζου, από τη Δευτερά στις 9/3/1975 και απέκτησαν τρία αγόρια.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΜΟΣ ΚΑΙ ΘΕΙΑ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΗ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΠΑΠΑΔΙΟΜΗΔΟΥ*

Ο ναός είναι ο κατ' εξοχήν χώρος της παρουσίας του Θεού. Είναι χώρος άγιος και ιερός. Στον ναό πηγαίνουμε, όχι απλά για να προσευχηθούμε, αλλά για να ενωθούμε με τον Χριστό και με όλους τους πιστούς. Να γίνουμε Θεοφόροι, Χριστοφόροι.

Έξω από τη λατρευτική σύναξη είμαστε τα φυσικά άτομα, δηλαδή άλλοι φτωχοί και άλλοι πλούσιοι, άλλοι μορφωμένοι και άλλοι όχι κτλ. Από την ώρα όμως που προσερχόμαστε στον ναό, γινόμαστε όλοι «κάτι άλλο», μια νέα κοινότητα, στην οποία δεν υπάρχουν διακρίσεις, αλλά όλοι είμαστε «αδερφοί εν Χριστώ» και αποτελούμε όλοι τον νέο λαό του Θεού, το Σώμα του Χριστού μας. Όταν εκκλησιαζόμαστε, καλούμαστε να λάβουμε μέρος στον Μυστικό Δείπνο του Χριστού και στην Ανάστασή του. Το γεγονός της Ανάστασης γιορτάζουμε ουσιαστικά κάθε Κυριακή, είναι η ημέρα του Κυρίου. Γι' αυτό, τον εκκλησιασμό πρέπει να τον αισθανόμαστε ως απόλυτη ανάγκη και πρέπει να προσερχόμαστε στην εκκλησία με τη διάθεση και τον πόθο που είχαν οι πρώτοι χριστιανοί ή οι σημερινοί χριστιανοί της Αφρικής, οι οποίοι πολλές φορές περπατάνε ώρες ολόκληρες για να βρουν εκκλησία και ιερέα και να λάβουν μέρος στη λατρευτική σύναξη.

Δεν αρκεί για μας τους χριστιανούς η μελέτη της Αγίας Γραφής και η προσευχή. Είναι απαραίτητη η ζωντανή συμμετοχή στη λατρευτική ζωή και στο Ποτήριο της Ζωής, τη Θεία Κοινωνία. Για να ενωθεί ο πιστός με τον Χριστό, πρέπει να συμμετάσχει σωστά στη Θεία Λατρεία, κοινωνώντας Σώμα και Αίμα Χριστού. Γι' αυτό και οι πρώτοι χριστιανοί αψηφούσαν κάθε κίνδυνο, προκειμένου να είναι παρόντες στη λατρευτική σύναξη. Έτρεχαν στις κατακόμβες και κρύβονταν στους υπόγειους εκείνους τάφους, διακινδυνεύοντας τη ζωή τους.

Όταν εκκλησιαζόμαστε, πρέπει να γνωρίζουμε καλά ότι δεν πηγαίνουμε απλά για να ακούσουμε ή να παρακολουθήσουμε κάτι, αλλά ότι πάμε όλοι μαζί για να κάνουμε κάτι. Οι πιστοί δεν είναι θεατές ή ακροατές και μάλιστα

από ραδιοφώνου ή τηλεόρασης· αλλά συμπροσεύχονται και γίνονται συμμετοχοί στη θυσία με τον λειτουργό-ιερέα και εκπροσωπούνται από τους ιεροψάλτες, με τους οποίους συχνά συμπάλλουν. Οι πιστοί συμμετέχουν άλλοτε καθιστοί, άλλοτε όρθιοι, άλλοτε με σκυμμένο το κεφάλι, άλλοτε γονατιστοί, άλλοτε με ανυψωμένα τα χέρια κ.ο.κ. Προσπαθούν να εκφράσουν τη συμμετοχή τους με κάθε τρόπο. Η Θεία Λειτουργία δεν αφορά μόνο τον ιερέα ή τον ψάλτη. Είναι και δική μας υπόθεση. Η Θεία Λειτουργία είναι και για μας. Χωρίς εμάς, είναι ανυπόστατη.

Η συμμετοχή μας στη λατρεία δεν είναι τυπικό καθήκον, αλλά το πιο μεγάλο προνόμιο του ανθρώπου. Γι' αυτό, μέσα σ' ολόκληρο το σύμπαν, μονάχα ο άνθρωπος έχει το προνόμιο να δοξολογεί και να λατρεύει τον Θεό και αυτό τον καθιστά μοναδικό και ξεχωριστό. Πρέπει ακόμα να το-

**Μέσα σ' ολόκληρο το σύμπαν,
μονάχα ο άνθρωπος έχει
το προνόμιο να δοξολογεί και
να λατρεύει τον Θεό και αυτό τον
καθιστά μοναδικό και ξεχωριστό.**

νίσουμε ότι η λατρεία μας, ενώ δεν προσθέτει τίποτε στον Θεό, ωφελεί εμάς μ' έναν τρόπο μοναδικό. Η κατ' εξοχήν ωφέλειά μας είναι η ένωσή μας με τον Θεό και γίνεται με τη συμμετοχή μας στο Μυστήριο της Αθανασίας. Ο ιερέας μάς καλεί: «Μετά φόβου Θεού, πίστεως και αγάπης προ-

σέλθετε.» Μας καλεί να λάβουμε την Τροφή της ψυχής. Ο Χριστός προσφέρει τον εαυτό Του σ' εμάς και εμείς ταπεινά καλούμαστε να Τον δεχτούμε μετά από την απαραίτητη προετοιμασία· με καθαρή ψυχή και καθαρό σώμα. Όλα όσα ορίζει η Εκκλησία μας πρέπει απαραίτητα να τα κάνουμε με ζήλο, προθυμία και συνέπεια. Προηγείται το Μυστήριο της Ιεράς Εξομολογήσεως, η νηστεία, η προσευχή, ο πνευματικός αγώνας. Μόνο έτσι η Θεία Κοινωνία γίνεται πηγή δυνάμεως, χαράς, ειρήνης, αγιασμού και σωτηρίας.

Ολοκληρώνοντας, επιθυμώ να τονίσω ότι στην Εκκλησία ζει ξανά ο άνθρωπος την κοινωνία με τον Θεό. Ο εκκλησιασμός είναι η συνάντησή μας με τον Τριαδικό Θεό της Αγάπης.

*Ο Ιωάννης Κωνσταντίνου Παπαδιομήδου είναι θεολόγος.

ΣΤΕΦΑΝΙΑΙΑ ΝΟΣΟΣ ΚΑΙ ΕΜΦΡΑΓΜΑ ΜΥΟΚΑΡΔΙΟΥ

ΤΟΥ ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΪΔΗ*

Οι καρδιοπάθειες αποτελούν την πρώτη αιτία θανάτου στην Κύπρο και στην Ευρώπη (περίπου 1 στους 2 θανάτους). Οι καρδιοπάθειες και το εγκεφαλικό οδηγούν στον θάνατο 18 εκατομμύρια παγκοσμίως από τα οποία 80% μπορεί να αποτραπούν με τη σωστή πρόληψη.

Η κύρια αιτία θανάτου είναι η στεφανιαία νόσος που οδηγεί σε έμφραγμα του μυοκαρδίου και δυστυχώς πολλές φορές σε θάνατο. Αυτό μπορεί στις περισσότερες των περιπτώσεων να αποτραπεί, απλώς μειώνοντας τους παράγοντες κινδύνου.

Ο πρώτος παράγοντας που πρέπει να ελεγχθεί είναι η υπέρταση (υψηλή πίεση). Με την αύξηση της ηλικίας, η συστολική μας πίεση αυξάνεται. Τις περισσότερες φορές η αυξημένη πίεση δεν οδηγεί σε συμπτώματα και θεωρείται σιωπηλός δολοφόνος, γιατί χωρίς τακτικούς ελέγχους μπορεί να περάσει απαρατήρητη για μεγάλο χρονικό διάστημα. Με τα σημερινά δεδομένα, οι αποδεκτές τιμές είναι 130/80mmHg και αυτός πρέπει να είναι ο στόχος μας. Αν υπάρχει δυσκολία με τη σωστή διατροφή και την άσκηση να σταθεροποιηθεί σε αυτά τα επίπεδα, πρέπει να δίνεται εξειδικευμένα κατάλληλη φαρμακευτική αγωγή.

Ο δεύτερος παράγοντας είναι το κάπνισμα. Οι καπνιστές έχουν 2 έως 4 φορές μεγαλύτερη πιθανότητα στεφανιαίας νόσου. Ακόμα και 5 τσιγάρα την ημέρα, διπλασιάζουν το κίνδυνο θανάτου λόγω καρδιοπάθειας. Η πίσσα, η νικοτίνη και το μονοξείδιο του άνθρακα που περιέχει το τσιγάρο οδηγούν μέσω διάφορων μηχανισμών σε μείωση του οξυγόνου με το οποίο τρέφεται το μυοκάρδιο, αυξάνουν την πίεση λόγω αύξησης της αδρεναλίνης και προκαλούν εναπόθεση λίπους στις αρτηρίες, επομένως αυξάνουν το κίνδυνο εμφράγματος.

Ο επόμενος παράγοντας κινδύνου είναι η χοληστερίνη (χοληστερόλη). Η μείωσή της στο αίμα μειώνει την πιθανότητα ανάπτυξης στεφανιαίας νόσου, γιατί, όπως είναι αποδεδειγμένο, η χοληστερόλη αποτελεί το κύριο συστατικό των πλακών που καλύπτουν τα εσωτερικά τοιχώματα των στεφανιαίων αρτηριών και οδηγούν στο έμφραγμα.

Η χοληστερόλη κυκλοφορεί στο αίμα πάνω σε λιποπρωτεΐνες και όχι από μόνη της. Οι δύο κύριες μορφές

λιποπρωτεΐνης είναι η χαμηλής πυκνότητας (LDL) και η υψηλής πυκνότητας (HDL). Η LDL έχει την ιδιότητα να εναποθέτει τη χοληστερόλη στο εσωτερικό των αγγείων (ενδοθήλιο) με τη μορφή πλακών (αθηρωμάτων). Αυτό αυξάνει τον κίνδυνο απόφραξης της αρτηρίας και μπορεί να οδηγήσει σε έμφραγμα. Γι' αυτό ακριβώς τον λόγο η LDL είναι γνωστή και ως κακή χοληστερόλη. Το ακριβώς αντίθετο συμβαίνει με την HDL που αποτρέπει την εναπόθεση χοληστερόλης στο εσωτερικό των αγγείων και επομένως είναι γνωστή και ως καλή χοληστερόλη.

Ο στόχος μας είναι η μείωση της ολικής χοληστερόλης αλλά ακόμα πιο σημαντική είναι η ταυτόχρονη μείωση της LDL (κακής) και η αύξηση της HDL (καλής) χοληστερόλης. Αυτό επιτυγχάνεται με συνδυασμό σωστής διατροφής, άσκησης αλλά και κατάλληλης φαρμακευτικής αγωγής. Η σωστή διατροφή είναι καλό στα αρχικά στάδια να γίνεται με τη βοήθεια διατροφολόγου.

Επίσης, πρέπει να τονίσουμε ότι υπάρχουν οικογενειακές/κληρονομικές μορφές υπερχοληστερολαιμίας με πολλές φορές πολύ ψηλές τιμές χοληστερόλης/τριγλυκεριδίων στο αίμα που χρειάζονται εξειδικευμένη αντιμετώπιση με αυξημένες ποσότητες φαρμακευτικής αγωγής, όμως αυτές οι περιπτώσεις δεν είναι ο κανόνας.

Ένας πολύ σοβαρός παράγοντας κινδύνου είναι ο σακχαρώδης διαβήτης, ο οποίος μέσω πολλών και πολύπλοκων μηχανισμών ενισχύει και προάγει σε μεγάλο βαθμό τη δημιουργία πλακών και γενικά την αθηρωματική διαδικασία.

Αυτός είναι και ο λόγος που ο σακχαρώδης διαβήτης θεωρείται ισοδύναμο στεφανιαίας νόσου, δηλαδή διαβητικοί έχουν τον ίδιο περίπου κίνδυνο για έμφραγμα του

Ο καλύτερος τρόπος για αποτελεσματική μείωση της στεφανιαίας νόσου σε διαβητικούς είναι ο έλεγχος του σακχάρου, κυρίως στα αρχικά στάδια από την εμφάνιση του διαβήτη.

μυοκαρδίου και την ίδια θνησιμότητα με άτομα με ιστορικό στεφανιαίας νόσου που δεν είναι διαβητικά. Ο κίνδυνος θανάτου από στεφανιαία νόσο είναι διπλάσιος στους άντρες και τριπλάσιος με πενταπλάσιο στις γυναίκες με σακχαρώδη διαβήτη. Στις γυναίκες, η στεφανιαία νόσος έχει ταχύτερη εξέλιξη και το έμφραγμα υψηλότερο ποσοστό επιπλοκών και θανάτου. Οι διαβητικοί ασθενείς με έμφραγμα του μυοκαρδίου παρουσιάζουν διπλάσιο κίνδυνο θανάτου κατά τη νοσηλεία τους αλλά και αργότερα. Ένας ασθενής με διαβήτη παρουσιάζει τον ίδιο κίνδυνο στεφανιαίας νόσου με κάποιον χωρίς διαβήτη που είναι όμως 15 χρόνια μεγαλύτερος σε ηλικία.

Ο καλύτερος τρόπος για αποτελεσματική μείωση της στεφανιαίας νόσου σε διαβητικούς είναι ο έλεγχος του σακχάρου, κυρίως στα αρχικά στάδια από την εμφάνιση του διαβήτη, δηλαδή πριν από την εμφάνιση αθηρωματικών πλακών στις στεφανιαίες αρτηρίες. Η πρόληψη αυτή είναι αποδεδειγμένα πολύ πιο αποτελεσματική σε διαβητικά άτομα, αν ταυτόχρονα ελέγχονται αυστηρά η υπέρταση, η χοληστερόλη (ιδιαίτερα σημαντική η μείωση της LDL) και η αυξημένη πηκτικότητα του αίματος με τη χορήγηση ασπιρίνης. Η ασπιρίνη συστήνεται σε διαβητικούς άντρες μεγαλύτερους από 50 με ένα παράγοντα κινδύνου για στεφανιαία νόσο και το ίδιο σε διαβητικές γυναίκες άνω των 60 με ένα επίσης παράγοντα κινδύνου για στεφανιαία νόσο.

Άλλοι παράγοντες που, αν συνυπάρχουν, προσθέτουν

στην επικινδυνότητα, είναι η καθιστική ζωή, η παχυσαρκία (πολλές φορές άμεσα συνδεδεμένη με την καθιστική ζωή) αλλά και η κακή διατροφή και το άγχος.

Πολλοί αναφέρονται σε οικογενειακή προδιάθεση και αυτό ισχύει γιατί απλά οι περισσότεροι από τους προαναφερόμενους παράγοντες κινδύνου για στεφανιαία νόσο υπάρχουν σε άτομα της ίδιας οικογένειας, όπως εξάλλου και οι διατροφικές συνήθειες (καλές ή κακές σε διαφορετικές οικογένειες).

Η ραγδαία πρόοδος στη γονιδιακή ιατρική αναμένεται να μας εφοδιάσει με επιπρόσθετες πληροφορίες για συγκεκριμένα γονίδια που σχετίζονται με τη στεφανιαία νόσο τα οποία ακόμα δεν έχουν πλήρως ταυτοποιηθεί.

Είναι εμφανές ότι η μείωση των παραγόντων κινδύνου για στεφανιαία νόσο και έμφραγμα του μυοκαρδίου οδηγεί σε αποτελέσματα όταν αντιμετωπιστεί ως πολυπαράγοντική διαδικασία, δηλαδή ταυτόχρονη μείωση όλων των παραγόντων κινδύνου στο σύνολό τους, ιδιαίτερα στα άτομα με σακχαρώδη διαβήτη. Αυτό μπορεί να οδηγήσει τεκμηριωμένα σε μείωση του ολικού κινδύνου σε ποσοστό που να υπερβαίνει το 80%.

*Ο δρ Ελευθέριος Νικολαΐδης, MB (Germany), MRCP (UK), NASPE (USA), είναι ειδικός καρδιολόγος-ηλεκτροφυσιολόγος και επίτιμος καθηγητής Ιατρικής Σχολής Πανεπιστημίου Λευκωσίας / St George's. Ο δρ Νικολαΐδης είναι γιος της Μαρίας Βακανά και του Αντρέα Νικολαΐδη.

ΜΥΘΟΙ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ

ΤΗΣ ΙΩΑΝΝΑΣ ΜΑΣΟΥΡΑ*

ΜΥΘΟΣ: Μην καταναλώνεις φαγητό μετά τις 8 το βράδυ.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Απόφυγε να καταναλώσεις ένα «βαρετό» γεύμα πριν πας για ύπνο. Καλό θα ήταν να υπάρχει περίπου περιθώριο 3-4 ωρών.

ΜΥΘΟΣ: Το μαύρο ψωμί είναι πιο διαιτητικό από το άσπρο.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Ας πάρουμε τα πράγματα από την αρχή το μαύρο ψωμί περιέχει περισσότερες φυτικές ίνες σε σχέση με το άσπρο. Οι φυτικές ίνες βοηθούν στην καλή λειτουργία του εντέρου, στην καλύτερη απορρόφηση της γλυκόζης, στη μείωση της χοληστερόλης και δίνουν το αίσθημα του κορεσμού. Παρ' όλα αυτά θερμιδικά τόσο το μαύρο όσο και το άσπρο ψωμί είναι σχεδόν ίδια. **Συμβουλή:** Διαβάστε τη λίστα με τα συστατικά, γιατί πολλές φορές ένα μαύρο ψωμί δεν είναι παρασκευασμένο μόνο με αλεύρι ολικής άλεσης.

ΜΥΘΟΣ: Η σοκολάτα δεν επιτρέπεται.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Κατ' αρχάς, η σοκολάτα περιέχει κακάο που είναι πλούσιο σε φλαβονοειδή και έχει ευεργετικές ιδιότητες στον ανθρώπινο οργανισμό. Όταν όμως στο κακάο προσθέσουμε βούτυρο, αβγά, ζάχαρη, ξηρούς καρπούς κ.ά. τότε αποδυναμώνουμε τη θρεπτική αξία του κακάο. Έτσι, η κατανάλωση μικρής ποσότητας μαύρης σοκολάτας έχει θετικά αποτελέσματα στην υγεία μας.

ΜΥΘΟΣ: Όταν τρώω πιο λίγο μειώνω το σωματικό μου βάρος.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Μια από τις βασικές αρχές της σωστής και ισορροπημένης διατροφής είναι η κατανάλωση μικρών και συχνών γευμάτων. Η κατανάλωση τροφής πρέπει να γίνεται κάθε τρεις ώρες δηλαδή 5 με 6 γεύματα (3 κύρια γεύματα όπως πρωινό, μεσημεριανό και βραδινό αλλά και 3 ενδιάμεσα γεύματα).

ΜΥΘΟΣ: Τα λίπη πρέπει να αποφεύγονται εντελώς.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Η κατανάλωση μεγάλων ποσοτήτων λιπαρών και ιδιαίτερα κορεσμένων. Η αυξημένη κατανάλωσή τους οδηγεί σε αύξηση της ολικής και της «κακής» (LDL) χοληστερίνης στο αίμα και αυξάνει τις πιθανότητες εμφάνισης καρδιαγγειακών νοσημάτων. Αντιθέτως, η κατανάλωση

καλών λιπαρών τόσο μονοακόρεστων όσο και πολυακόρεστων αποτελούν ασπίδα προστασίας για τον οργανισμό μας, μειώνοντας το ποσοστό εμφάνισης διάφορων νοσημάτων, όπως καρδιαγγειακών.

ΜΥΘΟΣ: Η κατανάλωση αβγών αυξάνει τη χοληστερόλη στο αίμα.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Το αβγό είναι μία από τις πιο ολοκληρωμένες τροφές. Περιλαμβάνει τα περισσότερα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά (πρωτεΐνες, ασβέστιο, βιταμίνες του συμπλέγματος B, A και D) που έχει ανάγκη ο ανθρώπινος οργανισμός. Παρ' όλα αυτά, η ενοχοποίησή του αβγού για αύξηση της χοληστερίνης έχει οδηγήσει αρκετούς στον αποκλεισμό ή τον σημαντικό περιορισμό τους. Σύμφωνα όμως, με νεότερες έρευνες η χοληστερόλη που προέρχεται από τις τροφές (διαιτητική χοληστερόλη) δεν επηρεάζει τα επίπεδα χοληστερόλης στο αίμα και ειδικά η χοληστερόλη του αβγού την επηρεάζει σε μικρό βαθμό. Αντίθετα, η αυξημένη κατανάλωση κορεσμένου λίπους προερχόμενου από τροφές ζωικής προέλευσης (π.χ. κρέατα, φρέσκο βούτυρο, τυριά και φαγητά ή γλυκά που περιέχουν κρέμα γάλακτος), ευθύνονται πολύ περισσότερο για την αύξηση της χοληστερόλης στο αίμα.

ΜΥΘΟΣ: Το ελαιόλαδο έχει λίγες θερμίδες.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Περιέχει σχεδόν όσο και άλλα ήδη ελαίων αλλά είναι μια εξαιρετική πηγή μονοακόρεστων λιπαρών που το καθιστά ευεργετικό για την υγεία μας.

ΜΥΘΟΣ: Η κατανάλωση υδατανθράκων παχαίνει.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Αν υποθέσουμε ότι οργανισμός μας είναι μια μηχανή που για να λειτουργήσει χρειάζεται ενέργεια τότε η κύρια πηγή ενέργειας του οργανισμού μας προέρχεται από τους υδατάνθρακες. Η ομάδα αυτή συμπεριλαμβάνει τρόφιμα όπως ψωμί, ρύζι, μακαρόνια, πλιγούρι, πατάτες, δημητριακά προγεύματος, όσπρια ακόμη και φρούτα και λαχανικά. Ο περιορισμός ή ο αποκλεισμός των υδατανθράκων βραχυπρόθεσμα προκαλεί υπογλυκαιμία, κόπωση και υπνηλία, ενώ το σώμα εξωθείται να αντλήσει ενέργεια από το λίπος με αποτέλεσμα να παράγονται «τοξικές» για τον οργανισμό ουσίες γνωστές ως κετόνες. Επιπλέον, η μείωση του δείκτη της ζυγαριάς

μας είναι φαινομενική αφού στην ουσία χάνουμε μυϊκό ιστό και νερό αλλά το λίπος παραμένει σταθερό ή ακόμη παρατηρείται αύξηση. Τέλος, η αύξηση του σωματικού βάρους δεν γίνεται ποτέ με την κατανάλωση μιας συγκεκριμένης ομάδας τροφίμων αλλά είναι συνδυασμός διαφόρων παραγόντων.

ΜΥΘΟΣ: Η μαύρη ζάχαρη είναι καλύτερη από τη λευκή.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Η ζάχαρη παράγεται κυρίως από ζαχαρότευτλα, αλλά και ζαχαροκάλαμα. Τα ζαχαρότευτλα, μετά από ειδική επεξεργασία, συμπιέζονται ώστε να εξαχθεί ο φυσικός χυμός τους. Ο χυμός αυτός βράζεται μέχρι να πήξει και να αρχίσουν να δημιουργούνται οι κρύσταλλοι της ζάχαρης, οι οποίοι είναι πλούσιοι σε μια καστανή κολλώδη ουσία, τη μελάσα. Αντίθετα, η λευκή ζάχαρη υφίσταται μεγαλύτερη επεξεργασία προκειμένου να αφαιρεθεί εντελώς η μελάσα και να μείνουν μόνο οι λευκοί καθαροί κρύσταλλοι. Τα δύο αυτά είδη ζάχαρης περιέχουν την ίδια ποσότητα θερμίδων αλλά η μαύρη είναι πιο υγιεινή επιλογή, γιατί έχει υποστεί τη λιγότερη επεξεργασία.

ΜΥΘΟΣ: Η στέβια είναι καλύτερη από τη ζάχαρη.

ΑΛΗΘΕΙΑ: Η γλυκαντική αυτή ουσία εξάγεται από το φυτό στέβια. Ενώ η στέβια είναι φυτό, προκειμένου να διατηρηθεί για μεγάλο χρονικό διάστημα στο ράφι του καταστήματος και του σπιτιού σας, οι εταιρείες προσθέτουν πολλές επιπλέον ουσίες (πρόσθετα). Ακόμη, ορισμένα προϊόντα περιέχουν ερυθριτόλη, δεξτρόζη και ενισχυτικά γεύσης με αποτέλεσμα να καταναλώνετε μίγμα γλυκαντικών υλών που περιέχει και στέβια και όχι καθαρή στέβια. Καλό θα ήταν να αποφεύγετε την κατανάλωση προϊόντων με γλυκαντικές ύλες όπως, αναψυκτικά, ζελέ κ.ά. γιατί σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες οι τεχνητές γλυκαντικές ουσίες μπορεί να έχουν αρνητικές συνέπειες για το ανθρώπινο σώμα οι οποίες μπορεί να οδηγήσουν σε αυξημένο κίνδυνο για παχυσαρκία και διαβήτη.

*Η Ιωάννα Μασούρα MSc (Southampton), BSc (Reading) είναι διαιτολόγος με ειδίκευση στη Δημόσια Υγεία και Διατροφή. Είναι κόρη της Τούλας Κάττου και του Δημήτρη Μασούρα. Facebook Page: Ioanna's NutriLife.

Ο περιορισμός των υδατανθράκων βραχυπρόθεσμα προκαλεί υπογλυκαιμία, κόπωση και υπνηλία, ενώ το σώμα εξωθείται να αντλήσει ενέργεια από το λίπος με αποτέλεσμα να παράγονται «τοξικές» για τον οργανισμό ουσίες.

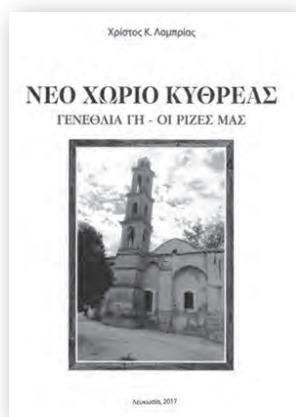
ΧΡΙΣΤΟΣ Κ. ΛΑΜΠΡΙΑΣ, ΝΕΟ ΧΩΡΙΟ ΚΥΘΡΕΑΣ. ΓΕΝΕΘΛΙΑ ΓΗ, ΟΙ ΡΙΖΕΣ ΜΑΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ 2017

ΤΟΥ ΛΟΥΚΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ*

Ο συγγραφέας Χρίστος Κ. Λαμπρία κατάγεται από το Νέο Χωριό Κυθρέας, στο οποίο έζησε τα πρώτα 18 χρόνια της ζωής του μέχρι που αναγκάστηκε να προσφυγοποιηθεί εξαιτίας της βάρβαρης τουρκικής εισβολής τον Ιούλιο του 1974. Το βιβλίο του *Νέο Χωριό Κυθρέας – Γενέθλια Γη, οι ρίζες μας*, είναι αποτέλεσμα της μεγάλης του αγάπης για το χωριό, της «απειλής» που νιώθει να ξεχάσει ο κάθε Νιοχωρίτης τις ρίζες του, της ανάγκης του να γνωρίσει τη νέα γενιά, αλλά και της υποχρέωσης που νιώθει ο ίδιος απέναντι στους προγόνους του, στην οικογένειά και γενικά σε όλους τους συγχωριανούς του, που από το δικό τους μετερίζι αγωνίστηκαν για την ανάπτυξη, την πρόοδο, την ευημερία του χωριού και την ελευθερία της Κύπρου.

Διαβάζοντας κανείς το βιβλίο του Χρίστου Λαμπρία, από τις πρώτες κιόλας σελίδες, γίνεται φανερό πως είναι έργο ζωής για τον ίδιο, αποτέλεσμα μακράς, επίπονης έρευνας και μελέτης. Ο συγγραφέας αναδεικνύει με τον πιο καθαρό τρόπο ότι τόσο για τον ίδιο όσο και για τον καθένα από μας η γενέθλια γη είναι η ίδια μας η ζωή. Ο όρος «γενέθλια γη» έχει άλλωστε για τους Έλληνες μια ιδιαίτερη σημασία. Η «Γενέθλια γη», η πατρώα γη, δεν είναι απλώς τόπος κατοίκησης. Είναι η σχέση τους με τη γενέθλια γη, σχέση ιδιόμορφη, υπαρξιακά δεμένη με την υπόσταση, την ταυτότητα και την αυθεντικότητά τους. Είναι ταυτόσημη με τις αξίες που πιστεύουν. Δεν είναι γη, πολιτεία και υπάρχοντα, αλλά πνευματικός δεσμός. Στις 454 σελίδες του βιβλίου ο συγγραφέας καταφέρνει να υπενθυμίσει αυτή τη σχέση και αυτόν τον δεσμό στους παλαιότερους και να την ενδυναμώσει στους νεότερους.

Σίγουρα, όπως τονίζει και ο συγγραφέας, το βιβλίο δεν διεκδικεί δάφνες λογοτεχνίας και ούτε συμβαδίζει πλήρως με τους αυστηρούς κανόνες γραφής ενός επιστημονικού ιστορικού βιβλίου. Είναι, όμως, ένα χρονικό, που εδράζεται σε πρωτογενείς πηγές – με έγγραφα, χάρτες, αποσπάσματα εφημερίδων – που αγγίζει όλες τις πτυ-

χές της ιστορίας και της ζωής του χωριού και που απουσιάζει από τη βιβλιογραφία. Είναι ένα βιβλίο που περιέχει μαρτυρίες ανθρώπων που προκαλούν δέος, υπερηφάνεια, συγκίνηση και μας δίνουν την ευκαιρία να αντλήσουμε διαιχρονικά διδάγματα με κορυφαίο τον σεβασμό στις πανανθρώπινες αξίες της ελευθερίας, της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης. Διδάγματα όμως και για τη σημασία της ομοψυχίας για την ευόδωση ενός αγώνα και την καταστροφή που φέρνει η διχόνοια.

Το βιβλίο *Νέο Χωριό Κυθρέας – Γενέθλια Γη, οι ρίζες μας* είναι ένα πολύτιμο

εργαλείο για τον καθένα μας. Με την πλούσια θεματολογία του καθίσταται σημαντική πηγή πληροφοριών που μπορεί να αξιοποιηθεί απ' όλους όσοι επιθυμούν να μάθουν περισσότερα για την ενεργή κοινότητα της κοιλάδας της Μεσαορίας, Νιοχωρίτες ή μη, ιδιαίτερα από νέους που ενδιαφέρονται να μάθουν με αντικειμενικότητα τα κυριότερα ιστορικά γεγονότα που διαδραματίστηκαν στο νησί μας, με απλό και κατανοητό λόγο. Το βιβλίο του Λαμπρία μπορούν να το χρησιμοποιήσουν και οι ειδικοί ερευνητές ως πηγή αναφοράς, μιας και όσα αναφέρονται στις σελίδες του βασίζονται σε πρωτογενείς πηγές, που ο συγγραφέας με ζήλο αναζήτησε. Γενικώς η τεκμηρίωση όσων αναφέρονται επιδιώχθηκε στο μέγιστο βαθμό από τον ακάματο Χρίστο Λαμπρία.

Το βιβλίο μπορεί να αποτελέσει σημαντική πηγή πληροφόρησης για μαθητές και εκπαιδευτικούς που ενδιαφέρονται να γνωρίσουν την χλωρίδα, την πανίδα, τα παραδοσιακά επαγγέλματα και εργαλεία, τα ήθη και τα έθιμα του χωριού αλλά και νησιού.

Είναι πάνω από όλα ένα βιβλίο που ο κάθε Νιοχωρίτης έχει χρέος να διαβάσει. Είναι μια παρακαταθήκη του Χρίστου Λαμπρία προς τους νεότερους και φόρος τιμής για τους παλαιότερους. Οι παλαιότεροι θα θυμηθούν με νοσταλγία και συγκίνηση τα όσα έζησαν, ακόμη και τα παρατσούκλια που χρησιμοποιούσαν και οι νεότεροι μέσα από τις σελίδες του βιβλίου θα συνδέσουν τις άψυχες εικόνες του χωριού με αληθινές εικόνες γεμάτες συγκινήσεις, εν-

Οι παλαιότεροι θα θυμηθούν με νοσταλγία και συγκίνηση τα όσα έζησαν, ακόμη και τα παρατσούκλια που χρησιμοποιούσαν και οι νεότεροι θα συνδέσουν τις άψυχες εικόνες του χωριού με αληθινές εικόνες γεμάτες συγκινήσεις, ενδυναμώνοντας και εδραιώνοντας έτσι τον πνευματικό δεσμό τους με τη γενέθλια γη.

δυναμώνοντας και εδραιώνοντας έτσι τον πνευματικό δεσμό τους με τη Γενέθλια γη. Θα ταξιδέψουν μέσα από το πέρασμα των αιώνων και θα γνωρίσουν τον τόπο καταγωγής τους, αντλώντας πληροφορίες για την ίδρυση και την ιστορία του χωριού, για την καθημερινή ζωή των προγόνων τους.

Όλοι οι Νιοχωρίτες θα μάθουν για τους αγώνες των κοινοταρχών, των αζάδων, των εκπαιδευτικών, των ιερέων, των σωματείων και όλων των χωριανών για την ευημερία του χωριού, σε θέματα όπως τον αθλητισμό, τον πολιτισμό, της καλλιέργειας της γης, της διεκδίκησης

του νερού, της γης, της περιουσίας, τις εκλογές. Θα γνωρίσουν τους ήρωες του χωριού, τους αγνοούμενους, τη δράση και τη συμβολή των Νιοχωριτών στους αγώνες του έθνους. Θα γνωρίσουν τους Νιοχωρίτες, παλαιότερους και νεότερους που τίμησαν το χωριό τους από τη θέση του του δικαστή, του βουλευτή, του υπουργού, του συνδικαλιστή. Τους ποιητές, τους γιατρούς, τους αθλητές... και θα νιώσουν περήφανοι για την καταγωγή τους.

Ταυτόχρονα, η λεπτομερέστατη περιγραφή των αγώνων των Νιοχωριτών για διεκδίκηση των δικαιών τους, για την πρόοδο και ευημερία των κατοίκων του χωριού, διδάσκει σε όλους μας πως εκεί όπου οι σκέψεις και οι πράξεις μας στηρίζονται στην ανιδιοτέλεια, την ομοψυχία, την υπέρβαση του «εγώ» για το κοινό καλό και γενικά την αρετή, μπορούμε να ελπίζουμε ότι θα προσδεύσουμε ως άτομα, ως κοινωνία και ως λαός και θα αντιμετωπίσουμε με πίστη και θάρρος τις δοκιμασίες που περνούμε.

Το πόνημα του Χρίστου Λαμπρία τελειώνει με ένα πλούσιο 50σέλιδο φωτογραφικό υλικό που εμπλουτίζει με εικόνες το χρονικό της ιστορίας και ζωής του Νέου Χωριού Κυθρέας. Το βιβλίο *Νέο Χωριό Κυθρέας – Γενέθλια Γη, οι ρίζες μας*, είναι η συλλογική μνήμη όλων των Νιοχωριτών, είναι η ιστορία μας, η γη που ποτέ δεν λησμονούμε. Είναι ένα βιβλίο που κάθε Νιοχωρίτης οφείλει να έχει στη βιβλιοθήκη του.

*Ο Λούκας Κυριάκου είναι γιος του Χαρ. Ταλατίνη και της Κικούλας του Μένοικου.

Φωτογραφήματα

**Γάμος μ. Έλλης
Ταλατίνη με
Γιαννάκη
Καρτακούλλη
το 1971.**

Πάνω: Αναμνηστική φωτογραφία έξω από την εκκλησία του ζεύγους μ. Έλλης Ταλατίνη και Γιαννάκη Καρτακούλλη το καλοκαίρι του 1971.
Αριστερά: Ξύρισμα του γαμπρού Γιαννάκη Καρτακούλλη. Κουρέας ο Σωτήρης Μεσαρίτης.

Τάξη Ε, σχολικού έτους 1964-65.

Α σειρά πάνω αριστερά: Αντρέας Ζωρζή, Λούης Σκλάβος, Στέλιος Χήνας, Μιχάλης Μένοιος, Αντώνης Καννάουρος, μ.Σοφοκλής Χατζηπαντώνη, Αντρέας Ζέρταλης, Τάκης Παναγή, μ. Αντώνης Χατζηπαντώνη.

Μεσαία σειρά αριστερά: Αγγελική Χριστούδια, Ανθούλα Αποστολίδου, Αγγελική Κούννου, Παναγιώτα Μιχαήλ, Έλλη Γιώρκα, Αγγελική Χόπλάρου, Σωτήρης Προδρόμου, Πέτρος Ρωτός.

Κάτω αριστερά: μ. Χρυστάλλα Χαρή, Παναγιώτα Μάρκου, Μάρω Λαμπρία, Αγγελική Κάπτου, Έρση Κύρκα, Δώρα Χρίστου, Αντρούλα Αθανασιάδου, Μαρία Ηλία.

Διευθυντής Χρίστος Λογγίνος και δάσκαλος Παναγιώτης Παπαγιώργης.

Πώς περνούν τα χρόνια. Και μάλιστα τόσο γρήγορα. Πώς από πιτσιρικά, έφηβοι, νέοι, ώριμοι και τώρα μεσήλικες, αναπολώντας τα ανέμελα και ωραία χρόνια του χωριού. Τα χτυποκάρδια στο θρανίο, τα παιχνίδια στις αλάνες, τις αταξίες... Ύστερα από 52 χρόνια οι απόφοιτοι του δημοτικού του 1966 ξανασυναντήθηκαν, σε ένα όμορφο νιοχωρίτικο συναπάντημα, στις 18 Μαΐου 2018. Και μεταξύ τυρού και αχλαδιού οι μνήμες ξαναζωντάνεψαν, τίποτε δεν ξεχάστηκε, ίσως λίγο να ξεθώριασαν οι μνήμες, μα ποτέ δεν θα μπορούσαν να σβήσουν. Τα μεν κορίτσια, τότε ξεβγαλτα, με τις κοτσίδες, τώρα ώριμες κυρίες, οι περισσότερες, αν όχι όλες, γιαγιάδες. Τα αγόρια, αεικίνητα τότε να παίζουν ποδόσφαιρο χωρίς να κοράζονται, τώρα ασπρομάλληδες με κοιλιτσες να αναπολούν. Όσα χρόνια όμως κι αν περάσουν ο συνδετικός κρίκος θα είναι εκεί: το Νιόχωρκο, η γενέθλια γη, να τους καλεί. Πολύ ωραία η πρωτοβουλία της Αντρούλας Φιλιππίδου Αθανασιάδου να το οργανώσει μετά από εισήγηση του Κοινοτικού Συμβουλίου. Οι απόφοιτοι του 1966 ανανέωσαν το ραντεβού τους. Ελπίζουμε ότι η πρωτοβουλία τους θα βρει μιμητές. Σημειώνουμε ότι το Κοινοτικό Συμβούλιο του Νέου Χωριού θα στέκεται αρωγός και θα προσφέρει κάθε δυνατή βοήθεια για διοργάνωση τέτοιων συναπαντημάτων.

Εκ μέρους του Κοινοτικού Συμβουλίου Νέου Χωριού Κυθρέας

Χρίστος Λαμπρίας, κοινοτάρχης

Γνωρίζετε ότι...

1542 Το χωριό μας απαντάται στο χάρτη του Λεωνίδα Αττάρ ως οικισμός με την ονομασία **Niochorio**, ενώ στον χάρτη του Abraham Ortelius, (1570) απαντάται ως **Gnogor**.

1770 Το χωριό μας στα τουρκικά λέγεται **Μιναρελί-κιοϊ** (Minareli köy), δηλ. χωριό του μιναρέ, γιατί η πρώτη εκκλησία του χωριού, αφιερωμένη στον Αγ. Νικόλαο, μετατράπηκε σε τζαμί, στο οποίο προστέθηκε μιναρές και ήταν ο πρώτος παγκύπρια που ανεγέρθηκε σε χωριό.

1770-1800

Πρόδρομος του χωριού μας ήταν το **Κουρού-κιοϊ**, δηλ. Ξεροχώρι, που δημιουργήθηκε γύρω από την έπαυλη των Φράγκων «Κουρκούσα», που βρισκόταν στον 6ο μιλιοδείκτη του δρόμου Λευκωσίας - Κυθρέας. Λόγω μεγάλης ανομβρίας οι κάτοικοι μετοίκησαν στο Νέο Χωριό περί το τέλος του 18ου αιώνα.

1773 Κτίζεται η παλιά εκκλησία του χωριού μας αφιερωμένη στον **Άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο**. Αυτό αναγραφόταν στην εικόνα του αγίου. Στη στέγη υπήρχαν 26 πιάτα, που σήμαινε ότι οικογένειες ήταν 26.

1804 Το χωριό μας επί Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και Βρετανικής Αποικιακής Διοίκησης υπαγόταν στο «**κατηλίκι**» (**επαρχία**) της **Κυθρέας**, στο οποίο υπάγονταν, μεταξύ άλλων, ακόμη και η Αλάμπρα και η Μοσφιλωτή.

1821 Κατά τη σφαγή των αρχιερέων και προκρίτων την 9η Ιουλίου 1821, συνελήφθη ο συγχωριανός μας ιερέας **Παπαγιωρκής**, αλλά διασώθηκε την υστάτη μετά από παρέμβαση του αγά του Παλαικύθρου, του **Χατζηταχίρ αγά**, τον οποίο θήλασε η μητέρα του Παπαγιωρκή.

1825 Στον ονομαστικό φορολογικό κατάλογο της Αρχιεπισκοπής καταχωρούνται **34 Νιοχωρίτες** με ετήσιο φόρο ύψους **1420 γροσιών**. Το 1880 μία χρυσή λίρα είχε 345 γρόσια.

Γνωρίζετε ότι υπήρχαν ακόμη δύο οικισμοί με το όνομα Νέο Χωριό, αλλά εγκαταλείφθηκαν το 1825. Ο ένας βρισκόταν στο διαμέρισμα Μόρφου και ο άλλος στο Ριζοκάρπασο. Το τουρκοκυπριακό χωριό **Πέτρα του Διγενή** (κοντά στο Λευκόνοικο) ονομάζεται **Νέο Χωριό, Yenidje Keuy**. Με το Νέο Χωριό Πάφου η κοινότητά μας έχει αδελφοποιηθεί.

1833 Η Οθωμανική Αυτοκρατορία προέβη σε **απογραφή περιουσιών** μουσουλμάνων και χριστιανών στην Κύπρο. Στο χωριό μας, που αναφέρεται ως Μιναρελί-κιοϊ, οι μουσουλμάνοι είχαν 26 σπίτια, 2.359 στρέμματα γης, 173,5 στρέμματα αμπελώνες και 207 ρίζες ελιές. Οι χριστιανοί είχαν 19 σπίτια, 815,5 στρέμματα γης, 69 στρέμματα αμπελώνες και 137 ρίζες ελιές.

1880 Έγινε **χωρομέτρηση** του χωριού μας στο πλαίσιο της ευρύτερης χαρτογράφησης της Κύπρου την περίοδο 1878 - 1883 από τον Βρετανό αξιωματικό Η.Η. Kitchener.

1881 Στο χωριό μας υπάγονταν δύο τουρκικά τσιφλίκια με τεράστια κτηματική περιουσία, το **Πετονάτζι** (Bedmatch), και το **Neizam**, που ήταν γνωστό ως «Τσιουφλικούι». Στην απογραφή του 1881 στο Πετονάτζι υπήρχαν 3 σπίτια με 16 κατοίκους, και στο Neizam υπήρχαν 7 σπίτια με 21 κατοίκους.

1886 Ιδρύθηκε το **δημοτικό σχολείο** του χωριού, όπου φοιτούσαν 25 μαθητές και μια μαθήτρια. Η κρατική χορηγία για μισό χρόνο ήταν £10, ενώ έγιναν οικοδομικές εργασίες ύψους £10. Δάσκαλος ήταν ο Κωνσταντίνος Νικολάου, από το Καϊμακλί, με ετήσιο μισθό £15.